

MANUAL DE BONES PRÀCTIQUES D'EQUITAT I COMPORTAMENT ÈTIC EN L'ESPORT A EUROPA 2017

**ETHICS
4 SPORTS**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

“El suport de la Comissió Europea per a la producció d’aquesta publicació no constitueix un aval dels continguts. Aquests reflecteixen només els punts de vista dels autors, i la Comissió no es fa responsable de l’ús que es pugui fer de la informació continguda”.

1. Introducció
2. Directrius i Polítiques Europees sobre l'Esport, l'Ètica i la Integritat Esportiva
3. Hauríem d'Esperar que les Estrelles Esportives Professionals Actuïn com a Models a Seguir?
4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Ètica i Esport
5. Hi ha Esports amb Valors i Expectatives Diferents al Voltant de l'Ètica?
6. Exemples d'Accions Ètiques per Promoure l'Equitat més enllà del Terreny de Joc
7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals
8. Quin és el Següent Pas?

04

11

29

45

80

90

109

163

1. Introducció

1.1. Aquest manual ha estat elaborat pel projecte Ethics-4Sports (E4S) com una guia per a alguns dels problemes bàsics relacionats amb qüestions d'ètica a l'esport -tant en l'àmbit del lleure com en el professional- a Europa al segle XXI.

Els seus objectius són esbossar, molt breument, aspectes de les polítiques i directrius europees en relació amb aquests assumptes, alhora que es tracten alguns problemes complexos de definició al voltant de la nostra comprensió del que significa "joc net" en l'esport.

No abordarem directament qüestions sobre l'ús indegut de drogues o la corrupció en l'esport: aquests temes s'han tractat àmpliament en altres publicacions.

En comptes d'això, ens centrem en qüestions ètiques i morals importants a les que s'enfronten els atletes en el camp.

També argumentem però, que l'equitat en l'esport s'hauria d'estendre per cobrir determinats tipus d'exclusions i bloqueigs institucionals -al voltant de classe, gènere, discapacitat i "raça" - en relació amb les oportunitats de participar en l'esport com a jugadors, aficionats, entrenadors i administradors.

1. Introducció

- 1.2. Les idees sobre la importància de l'«equitat» en l'esport probablement van sorgir a mitjans de la Gran Bretanya victoriana i es van estendre internacionalment a finals del segle XIX amb la ràpida exportació de l'esport britànic i els ideals creixents sobre la promoció del comportament ètic en l'esport.

Fins i tot aquelles parts del món que estaven més enllà de l'Imperi aviat van adoptar l'esperit esportiu britànic i la noció de “joc net”, destacat centralment en el moviment olímpic modern.

Tal com explica l'historiador esportiu Wray Vamplew, el joc net pot, sens dubte, ser classificat com una primerenca dimensió ideològica del canvi social associat als fluxos culturals globals.¹ Tanmateix, al segle XXI continuen existint desacords internacionals sobre l'equitat en l'esport, diferències culturals i institucionals importants que inevitablement informen i donen forma a projectes transnacionals tals com aquest.

¹ W. Vamplew (2007) 'Playing with the rules: Influences on the development of regulation in sport' International Journal of the History of Sport 24 (7) 843-871 1.

1. Introducció

1.3. Volem plantejar algunes preguntes clau al voltant dels atletes d'elit o esportistes professionals com a models a seguir potencials per als joves, en un moment en què el trencament de les regles, el frau i les trampes en alguns nivells de l'esport d'elit semblen haver-se convertit en una part institucionalitzada de l'ètica esportiva competitiva, cosa que és àmpliament acceptada pels jugadors, entrenadors i fins i tot pels aficionats.

En aquest sentit, volem evitar l'error dels anomenats “evangelistes de l'esport” que creuen que la participació en l'esport contribueix inevitablement al desenvolupament positiu dels joves, ja que es transmet la suposada bondat i puresa de l'esport a aquells que el miren o juguen². En efecte, quan en l'esport d'elit t'hi jugues tant, les recompenses són tan altes, i les pressions als implicats són tan extremes, pot ser que sigui hora de preguntar-se si hauríem de continuar esperant rutinàriament que els atletes professionals actuïn com a models a seguir -com a paràmetres d'equitat- sobretot tenint en compte el coneixement d'aquestes exigències professionals i, també, l'enfocament mediàtic sobre el problema de les trampes en l'esport. També ens podem preguntar com els pares ho haurien de tractar amb els seus propis fills en termes de preguntar qui és, o qui no és, un model a seguir adequat en l'esport avui dia.

² J. Coakley (2011) 'Youth sports: What counts as 'positive development'? Journal of Sport and Social Issues, 35 (3): 306-324

1. Introducció

1.4. Hi ha evidències que els joves d'Europa s'emmirallen en estrelles esportives per inspiració o guia sobre normes de comportament.³ Però volem argumentar que l'aspecte més important de qualsevol construcció de models a seguir en l'esport és probable que inclogui preguntes sobre en quina part del rol s'està centrant en l'observador.

Una sèrie de “construccions de rols” configuraran com els models a seguir esportius podrien afectar el comportament dels joves. A més, mentre es difosen assumpcions sobre l'impacte de l'esport professional en els valors i el comportament dels joves, hi ha proves molt menys evidents que molts joves són, de fet, directament influïts per les accions d'estrelles esportives, ja sigui de forma positiva o negativa. Aquesta és una àrea on probablement es requereixi una investigació molt més fiable.

³ Cfr P. Gaya Wicks, A. Nairn & C. Griffin (2007) 'The role of commodified celebrities in children's moral development.' *Consumption, Markets and Culture* 10 (4): 401-424

1. Introducció

1.5. De fet, el que sembla molt més clar de la poca recerca empírica fiable que s'ha dut a terme sobre la percepció pública de l'esport i l'equitat és que els seguidors dels diferents esports poden tenir enfocaments i respostes molt diferents a qüestions ètiques com el respecte als àrbitres i a les formes estratègiques de fer trampes en el seu esport.

Aquí, els esports de l'equip representatius poden diferir de maneres importants dels esports individuals més ritualistes.⁴ També pot ser que les diferents sensibilitats nacionals d'Europa difereixin en relació amb el que és i no es considera acceptable o "ètic" en els contextos esportius professionals domèstics. Tanmateix, també podem trobar un punt general comú: no és difícil trobar exemples inspiradors, des dels nivells més alts d'esport europeu i mundial, de demostracions públiques d'"equitat" i esportivitat que desafien la sobre-conformitat amb el guanyar a tota costa, el frau rutinari i l'interès personal manipulador. Malgrat els seus problemes nombrosos, l'esport d'elit segueix generant exemples destacats del que podríem anomenar "l'ethos amateur" del joc net.⁴

⁴ C. Critcher (1995) 'Running the rule over sport: A sociologist's view of ethics' in A. Tomlinson & S. Fleming (eds.) Ethics, Sport and Leisure. Aachen: Meyer & Meyer Verlag

⁵ D. Holt (2006) 'The amateur body and the middle-class man: Work, health and style in Victorian Britain.' Sport in History 26 (3): 352-369

1. Introducció

1.6. Molt sovint, però, els atletes d'elit d'avui en dia són sistemàticament encoratjats a sobre-conformar-se a normes encarnades en una "ètica esportiva" molt específica. En aquest sentit, aquells atletes d'alt nivell que trenquen les regles o fan trampes no rebutgen els valors socials, sinó que en canvi, es comprometen amb el que s'ha convertit en les pautes normatives per a l'esport competitiu seriós.⁶

Una conferència esportiva pública celebrada per E4S a Leicesters el 2017 i amb professionals esportius de la unió de rugbi, bàsquet i cricket, va confirmar en gran mesura aquesta visió.⁷ Davant aquest fet, potser no és sorprenent que molts dels exemples més rellevants de la promoció de l'ètica i la inclusió que impliquen esportistes d'elit es troben realment fora del camp de joc. Aquí podem explorar la participació d'estrelles esportives en una àmplia varietat d'activitats i iniciatives inclusives, moltes de les quals mostren una laudant preocupació per temes de justícia social.

El projectes socials més amplis, sovint utilitzant l'esport com a vehicle per a causes públiques, van des de la promoció d'una millor salut en els estadis esportius europeus, fins a projectes de desenvolupament en nacions europees més pobres, activitats esportives contra el racisme i a favor de la inclusió, campanyes contra la violència domèstica i activitats en clubs esportius europeus basades en agendes antiterroristes.

Hem de tenir clar que l'esport i les seves estrelles esportives treballen molt més enllà de l'estadi per oferir a les persones marginades la possibilitat de tenir millors vides, per promoure la integració i una major tolerància a tot Europa i millorar la salut pública.

⁶ J. Coakley (1995) 'Ethics, deviance and sports: A critical look at crucial issues.' In A. Tomlinson and S. Fleming (eds.) *Ethics, Sport and Leisure*. Aachen: Mayer and Meyer, pp. 13-20

⁷ *Is Sport Fair?* An International Seminar, University of Leicester, 20 April 2017

1. Introducció

- 1.7.** Finalitzem aquesta ressenya tenint breument en compte dues perspectives nacionals sobre l'esport i l'ètica, mirant especialment les situacions del Regne Unit i França.
- A continuació, segueixen algunes conclusions i recomanacions sobre les perspectives de seguir una agenda pràctica i realista, a través d'E4S, en relació a la promoció de l'equitat en l'esport europeu, especialment en els nivells locals d'esport de lleure.

En una època en què les pressions trencar les normes i fer trampes en l'esport professional són cada vegada més intenses, com podem deixar clar als joves d'Europa que en el fons una pràctica esportiva significativa ha de seguir sent un compromís de respectar les regles, els opositors i els companys d'equip, els els àrbitres i, potser, el més important, l'esport?

2. Directrius i Polítiques Europees sobre l'Esport, l'Ètica i la Integritat Esportiva

2.1. En la recent segona Cimera Mundial sobre Ètica i Lideratge en l'Esport que va tenir lloc el 16 de setembre de 2016 a la seu de la FIFA a Zuric, els participants i ponents estaven àmpliament d'acord en que els processos de comercialització en l'esport modern amenacen amb eclipsar els valors que l'esport ha tingut tradicionalment.

“L'esport al nivell d'elit ja no és amateur, sinó professional”, va dir el professor especialista de la WADA, Richard McLaren, a Zuric. “És un negoci primer i esport en segon pla. L'actitud de guanyar a tota costa en els esports és com el model de negoci per maximitzar els beneficis “.⁸

De fet, és difícil escapar de la influència corrosiva dels diners en un esport molt professional, però també hi ha un risc real d'exagerar fins a quin punt les versions anteriors de l'esport eren «pures» i realment ètiques.⁹

Però als actes de la conferència també es va destacar la concessió dels Premis Ètica en l'Esport, premis anuals que reconeixen a un individu, un equip i una organització excepcionals que han demostrat la importància dels valors humans i l'ètica en la vida i en el terreny de joc.

El Premi 'Treball en Equip Excepcional' va ser atorgat al 2016 al lideratge del club de futbol suís FC Basilea pel que es va qualificar com un “estil de lideratge basat en els valors” en la seva gestió i administració de la junta directiva i el seu impacte en l'èxit sostenible del club .

El missatge que el negoci esportiu mundial vol transmetre aquí sembla clar: que malgrat els seus nombrosos problemes i incerteses, encara es pot trobar integritat i bones pràctiques en l'esport mundial d'elit.

⁸ World Forum for Ethics in Business and Sport (2016) World Summit on Ethics and Leadership in Sport. Retrieved at www.ethicsinsports.ch

⁹ J. Coakley (1995) 'Ethics, deviance and sports: A critical look at crucial issues'

2. Directrius i Polítiques Europees sobre l'Esport, l'Ètica i la Integritat Esportiva

- 2.2.** Segons l'informe sobre les polítiques esportives de la UE (2015) elaborat pel Servei d'Investigació Parlamentària Europea, el concepte de la integritat de l'esport es pot entendre de dues maneres diferents. Es pot referir als valors que transmet i encarna l'esport, com ara el joc net, la solidaritat o l'esperit d'equip – tema principal d'aquest informe.

Però, en segon lloc, també s'associa a la integritat de les competicions esportives, en el sentit que aquestes han de ser “impermeables a influències externes o elements externs que puguin generar dubtes sobre la manera com s'han aconseguit resultats esportius”.¹⁰

El problema de l'ús indegut de drogues és central aquí. L'informe també indica que els valors i la integritat de les competicions esportives sovint estan íntimament entrelaçades. Per exemple, el dopatge en l'esport incompleix el principi de joc net, però també posa en perill la integritat de les competicions esportives.

¹⁰ EPRS (2015) EU Sport Policy: An Overview, European Union, p. 14

2. Directrius i Polítiques Europees sobre l'Esport, l'Ètica i la Integritat Esportiva

- 2.3.** L'article 165 TFUE assigna a la UE una missió clara quant a la integritat de l'esport, afirmant que la Unió Europea ha de promoure, "l'equitat i la franquesa en les competicions esportives" i "protegir la integritat física i moral dels esportistes". Davant d'això, això garanteix que tots dos aspectes del concepte d'integritat estiguin cobertes de manera efectiva per les polítiques de la UE.

Però el punt central per la UE en relació amb la integritat esportiva s'ha centrat clarament en tres aspectes clau: tractar el dopatge en les seves formes diverses; gestionar i idealment eradicar el problema creixent de l'arranjament de partits; i aplicar visió estratègica i solucions a la qüestió crucial de garantir una bona governança en l'esport com una barrera a la possible corrupció.

Actualment, tots aquests assumptes semblen empetir la preocupació sobre el joc net i el comportament ètic dins dels límits terreny de joc o qüestions d'equitat en relació amb la manca d'accés a l'esport per a comunitats i persones marginats. Aquests seran els nostres principals punts d'estudi en aquest informe.

2. Directrius i Polítiques Europees sobre l'Esport, l'Ètica i la Integritat Esportiva

2.4. Tanmateix, l'Acord Parcial Ampliat sobre l'Esport (EPAS) del Consell d'Europa el 2008 va identificar de manera útil les dues dimensions de l'equitat en què la majoria de les teories de l'ètica esportiva accepten àmpliament:

- Una dimensió institucional (una absència de discriminació basada en criteris diferents al rendiment, aplicació uniforme de les regles, exclusió de decisions arbitràries)
- Una dimensió personal (en forma d'obligació moral d'acatar fidelment les regles, d'acord amb els principis del joc net)

Intentem seguidament abordar cadascuna d'aquestes dimensions i aprofundirem en aquesta distinció en la nostra posterior discussió d'aproximacions més acadèmiques al concepte de joc net. El Codi d'Ètica de l'Esport del Consell d'Europa (aprobat pel Comitè de Ministres el 24 de setembre de 1992 en la 480° reunió dels Diputats dels Ministres i revisat en la seva 752° sessió el 16 de maig de 2001) ha estat el promotor de noves campanyes per l'equitat en esports específics.

Una gran quantitat d'organitzacions esportives d'Europa han establert comitès i grups ètics i han elaborat codis d'ètica des que el primer codi del Consell es va publicar per primera vegada, tot i que alguns treballs en aquesta àrea daten anteriors a la iniciativa del Consell d'Europa: per exemple, la FIFA té un premi al "joc net" des de 1987 en reconeixement a "comportaments exemplars que promouen l'esperit de joc net i la compassió en relació al futbol a tot el món".¹¹

¹¹ The Best FIFA Fair Play Award (2016) Tratto da www.fifa.com/the-best-fifa-football-awards/fair-play-award

2. Directrius i Polítiques Europees sobre l'Esport, l'Ètica i la Integritat Esportiva

2.5. El Codi Ètic del Consell d'Europa estableix que:

*“La involucració i la participació en l'esport entre els nens i els joves es realitza dins d'un entorn social més ampli. Els beneficis potencials de l'esport a la societat i a la persona només es maximitzaran quan el joc net es mogui des de la posició perifèrica que actualment ocupa a l'escenari central. Se li ha de donar la màxima prioritat al joc net des de tots aquells que, directament o indirectament, influeixen i promouen experiències esportives per a nens i joves”.*¹²

¹² Consiglio d'Europa (1992) Code of Sports Ethics. Tratto da [www.coe.int/t/dg4/epas/resources/texts/Rec\(92\)14rev_en.pdf](http://www.coe.int/t/dg4/epas/resources/texts/Rec(92)14rev_en.pdf)

2. Directrius i Polítiques Europees sobre l'Esport, l'Ètica i la Integritat Esportiva

2.6. Estem totalment d'acord amb aquesta afirmació, tot i que podem observar que hi ha relativament pocs indicis de la seva promulgació eficaç a Europa, sens dubte pel que fa a moure l'equitat a un escenari més central.

A mesura que l'esport professional d'equip està cada cop més mercantilitzat, és més difícil trobar bones pràctiques que connectin l'esport lúdic amb els negocis esportius més amplis. A més, el Codi del Consell d'Europa és bàsicament una proclamació: encara no ha donat lloc al desenvolupament d'indicadors sobre l'equitat en l'esport o al seguiment atent de la conducta ètica i no ètica, per exemple, en l'esport d'elit o lúdic o en els entorns escolars.

Un nou diàleg amb governs, organismes esportius i voluntaris i administradors de l'esport local és urgentment necessari, així com nous mecanismes per ajudar a la investigació tant per a la recollida de dades com per a l'anàlisi.

2. Directrius i Polítiques Europees sobre l'Esport, l'Ètica i la Integritat Esportiva

Esport, ètica i escoles

2.7. És clar que som conscients que la prestació d'esports a les escoles i altres establiments educatius a Europa afegeix una dimensió important al debat sobre l'ètica i l'equitat en l'esport de clubs, tot i que tenim poc temps i espai per discutir-lo en detall aquí.

Tanmateix, com a part d'un estudi dut a terme per acadèmics francesos del Consell d'Europa el 2011, es va deixar clar que l'oferta esportiva a les escoles podria inclús ser considerada com una pràctica 'antiètica' per part d'alguns estudiants i dels seus pares.

Molts nens que no participen o son reticents a l'esport escolar no gaudeixen especialment del seu caràcter competitiu, no participen en l'esport a causa de les experiències esportives inicials negatives que puguin haver tingut o no es poden involucrar a causa dels insults o l'assetjament que experimenten dels seus companys en contextos esportius.¹³

¹³ E. Billet and E. Debarbieux (2011) 'Sport: a model of anti-ethical practice.' In D. Bodin and G. Sempe (eds.) Ethics and Sport in Europe, Strasbourg: Pubblicazione del Consiglio d'Europa pp. 45-56

2. Directrius i Polítiques Europees sobre l'Esport, l'Ètica i la Integritat Esportiva

Esport, ètica i escoles

2.8. Tots aquests són grans desafiaments per a l'esport en entorns educatius i constitueixen en si mateixos importants problemes ètics per a l'esport, especialment quan, al Regne Unit i altres llocs d'Europa, per exemple, els debats continuen sobre la reducció del temps curricular destinat a l'educació Física en escoles públiques.

Això es dona malgrat les recents recomanacions de l'OMS per a la participació diària de nens i adolescents en activitat física moderada durant almenys 60 minuts al dia.¹⁴ A més, això és tot d'esquenes, per descomptat, a el que es considera generalment com una “crisi” global al voltant de la inactivitat entre els joves, i un augment concomitant de l'obesitat juvenil a tot el món, però especialment a l'afluent nord.¹⁵

¹⁴ World Health Organization (2010) Global Recommendations for Physical Activity and Health. Geneva: WHO

¹⁵ A Hills et al (2011) 'Physical activity and obesity in children.' British Journal of Sports Medicine, 45: 866-870

2. Directrius i Polítiques Europees sobre l'Esport, l'Ètica i la Integritat Esportiva

Esport, ètica i escoles

- 2.9.** La possibilitat que tots els joves d'Europa puguin ser encoratjats a escollir conscientment participar en l'activitat física o l'esport a les escoles públiques –però en els seus propis termes– és una qüestió ètica així com important per a la salut, la integració i la igualtat.

Al capdavant, s'ha argumentat que un dels valors ètics clau de l'esport modern és que pot ajudar a mantenir l'ésser humà de diferents orígens i nacions egeneralment saludable i pacífic, encara que ocasionalment també dramatitzi diferències nacionals, polítiques, ètniques i d'altres.¹⁶ Tot i i els benvinguts últims avanços pel que fa les nenes i l'esport femení, cal reconèixer que molts clubs esportius competitiu i d'elit es mantenen fortament vinculats a idees sobre la importància de guanyar per sobre del gaudi i la participació, la celebració de masculinitats hegemòniques heterodoxes i se centren en les expressions excessives del capital corporal i del poder físic.¹⁷

¹⁶ B. Andrieu (2011) 'Which agencies promote sport ethics?' in D. Bodin and G. Sempe (eds.) Ethics and Sport in Europe, pp. 67-84, p. 76

¹⁷ I. Wellard (2006) 'Able bodies and sport participation: social constructions of physical ability for gendered and sexually identified bodies.' Sport, Education and Society 11, (2): 105 -119

2. Directrius i Polítiques Europees sobre l'Esport, l'Ètica i la Integritat Esportiva

Esport, ètica i escoles

- 2.10.** Tots aquests elements poden actuar com un gran obstacle per participar en l'esport per a alguns joves potser especialment a algunes noies i també a estudiants que no es consideren particularment hàbils físicament.

Recerques dutes a terme a tot Europa suggereixen que, malgrat els avenços recents, massa dones encara consideren que no hi ha lloc per a elles en l'esport -que són àmpliament excloses de les seves convencions establertes i el seu esperit masculista.¹⁸

A més, per gestionar les seves identitats en el territori típicament "masculí" de l'esport, les nenes han de trobar formes de combatre les especulacions sobre la seva sexualitat i el repte que la seva participació en l'esport representa per les idees convencionals i sovint conservadores sobre les identitats de gènere.¹⁹

Aquests problemes poden ser encara més complexos donat que el cos femení segueix sent un camp altament controvertit, especialment potser en algunes comunitats religioses.²⁰

¹⁸ I. Reichel (2010) 'Reasons why girls refuse to take part in sport' in W. Gaspirini and C. Talleu (eds.) Sport and Discrimination in Europe. EPAS, Strasbourg: Council of Europe: 65-72

¹⁹ K Gilenstam et al (2010) 'Gender in ice hockey: women in male territory' in W. Gaspirini and C. Talleu (eds.) Sport and Discrimination in Europe. EPAS, Strasbourg: Council of Europe: 51-56

²⁰ S. Dagkas et al (2011) 'Multiple voices: improving participation of Muslim girls in physical education and school sport.' Sport, Education and Society 16 (2): 223-239

2. Directrius i Polítiques Europees sobre l'Esport, l'Ètica i la Integritat Esportiva

Esport, ètica i escoles

2.11. El que és evident en tot això és que necessitem un compromís general molt més gran amb a l'esport escolar i juvenil a Europa i un major èmfasi en la promoció de l'accés equitatiu a l'esport i l'activitat física, incloent les nenes i les persones físicament menys actives.

Això significa que ens hem de comprometre amb una versió d'activitats esportives i físiques d'un rang i tipus que satisfaci les necessitats de tots els joves d'Europa i que tingui un èmfasi molt més fort en matèries d'equitat i ètica.

Com assenyala EPAS, "l'educació física i esportiva hauria d'incloure aprendre a prendre decisions ètiques".²¹

Hem de fer front a les acusacions que l'esport és excessivament competitiu, fins i tot a nivell júnior, treballant més per desafiar els que tenen una visió "blanca o negra" de la naturalesa de l'esport: la idea que guanyar és tot i perdre és, d'alguna manera, quelcom vergonyós.

Hem d'acceptar que guanyar és clarament important en l'esport, però també podem argumentar amb fermesa que la derrota honorable després d'un concurs dur, èticament jugat, pot ser més satisfactòria que una victòria senzilla contra un oponent mal aparellat.

De fet, la investigació demostra de forma consistent que guanyar no és el més destacat a la llista d'incentius per fer esport dels infants més joves..²²

²¹ EPAS (2011) 'Defence and promotion of ethics in sport' in D. Bodin and G. Sempe (eds.) Ethics and Sport in Europe, pp. 97-103

²² R. Simon (2016) The Ethics of Sport: What Everyone Needs to Know. New York: Oxford University Press, p. 39

2. Directrius i Polítiques Europees sobre l'Esport, l'Ètica i la Integritat Esportiva

Esport, ètica i escoles

- 2.12.** També hem de reforçar a les escoles i altres llocs una visió necessàriament integradora i cooperativa dels oponents i àrbitres en l'esport. Els opositors no han de ser tractats lleugerament o amb hostilitat, sinó com a socis: ajuden a facilitar el nostre objectiu de ser degudament provat en competició esportiva.

Sense oponents i àrbitres és difícil coproduir una competició esportiva -tot i que els joves aprenguin a regular i arbitrar-se en l'esport i com negociar els resultats i les decisions plegats pot ser una pràctica important i instructiva en l'ètica esportiva. De fet, hi ha uns quants esports lúdics per a adults en què els homes i les dones juguen junts en situació d'igualtat i l'autoregulació es basa en l'ètica de l'esport.²³

²³ G. Griggs (2011) 'This must be the only sport in the world where most of the players don't know the rules': Operationalizing self-refereeing and the spirit of the game in UK Ultimate Frisbee.' Sport in Society, 14 (1): 97-110

2. Directrius i Polítiques Europees sobre l'Esport, l'Ètica i la Integritat Esportiva

Esport, ètica i escoles

2.13. Finalment, també necessitem una investigació més detallada sobre els punts de vista dels joves en relació amb valors esportius i models a seguir moderns: els motius que donen per la seva no participació en l'esport; les seves percepcions dels ídols esportius; i els seus relats sobre "l'abandonament" esportiu que es dona entre molts joves a les escoles i en altres contextos.

És possible, per descomptat, que part de la resposta a aquesta pregunta final pugui estar també relacionada amb els problemes relacionats amb la configuració de models a seguir en l'esport. En resum, els atletes implicats en l'esport professional ofereixen models a seguir ètics i atractius per als joves? I hauríem d'insistir que intentessin fer-ho millor?

2. Directrius i Polítiques Europees sobre l'Esport, l'Ètica i la Integritat Esportiva

Esport, ètica i escoles

2.14. El terme “joc net” és àmpliament utilitzat pels responsables polítics i els professionals de l'esport, però no sempre és fàcil de definir. Encara que en un estudi recent es van trobar almenys set conceptualitzacions diferents per a la pràctica del joc net en l'esport, solament dos s'utilitzen en la majoria d'estudis empírics: el joc net com el respecte a les regles o lleis (l'enfocament formalista); i el joc net com a respecte per l'esperit del joc.²⁴

El primer enfocament és adoptat pel Consell Internacional per a la Ciència de l'Esport i l'Educació Física (ICSPE). Argumenta que el joc net s'entén millor com ara el respecte a normes o lleis. Voldríem argumentar que, encara que això sigui important, aquest enfocament és massa estret, ignorant de forma crucial com s'interpreten i s'apliquen les regles i les lleis i com sovint es poden “estirar” o manipular d'una manera no esportiva contra l'esperit esportiu. Aquest pot ser especialment el cas a mesura que la competència es fa més intensa i les apostes creixen més.²⁵ A més, no es discuteix la importància de tenir un major respecte per l'esport, ni per valorar i respectar l'oponent.

²⁴ E. De Waegeneer and A. Willem (2016) 'Conceptualizations of Fair Play: A factorial survey study of moral judgments by badminton players.' *Ethics and Behaviour* 26 (4): 312-329

²⁵ E. De Waegeneer and A. Willem (2016) 'Conceptualizations of Fair Play'

2. Directrius i Polítiques Europees sobre l'Esport, l'Ètica i la Integritat Esportiva

Definir “joc net”

- 2.15.** En resposta, Sheridan ha intentat explicar el joc net de manera diferent: com el principal tret distintiu de l'esport: una comprensió compartida entre atletes, àrbitres, entrenadors, espectadors i d'altres que conformen les normes acceptables per a la competició esportiva.

Aquest tret distintiu o esperit “viscut” està creat per les experiències compartides de la comunitat d'esports i cultures específiques. Aquest enfocament té l'avantatge d'anar més enllà d'una senzila adhesió a les regles, però també pot suggerir que les interpretacions de l'esperit de l'esport es puguin configurar de manera diferent per diferents cultures nacionals per a diferents esports. Per exemple, la simulació (o llençar-se a la piscina) en el futbol professional masculí i la pèrdua de temps pel fingiment de lesions pot ser més acceptada en alguns països que en d'altres - i no sempre s'entén com un trencament de les lleis del futbol.

2. Directrius i Polítiques Europees sobre l'Esport, l'Ètica i la Integritat Esportiva

Definir “joc net”

- 2.16.** En alguns llocs, aquest tipus de trampes poden considerar-se simplement una part especialitzada i estratègica del codi “professional” de l'esport. Probablement s'entrena en alguns clubs. En alguns països, pot haver-hi més objeccions a que la integritat de l'esport masculí especialment, es veu afectada per aquest comportament, que és àmpliament interpretat com a “poc masculí” i poc ètic.

Com a conseqüència, alguns acadèmics i practicants argumenten que el “joc net” hauria de definir-se de manera més àmplia per l'aplicació de certs valors laudables i possiblement universals, com ara la justícia, l'honestedat, la responsabilitat i l'amistat en l'esport. Aquest enfocament és el seguit, per exemple, per la Comissió Internacional de Fair Play el 2012, que descriu el concepte de joc net com:

*“[...] Una noció complexa ... de valors fonamentals no només per a l'esport, sinó també per a la vida quotidiana. El respecte, l'amistat, l'esperit d'equip, la competència equitativa, l'esport sense dopatge, el respecte a les regles escrites i no escrites com la igualtat, la integritat, la solidaritat, la tolerància, l'atenció, l'excel·lència i l'alegria són els blocs bàsics de joc net que es poden experimentar i aprendre dins i fora del camp”.*²⁷

²⁷ International Fair Play Committee (2012). Retrieved from www.fairplayinternational.org

2. Directrius i Polítiques Europees sobre l'Esport, l'Ètica i la Integritat Esportiva

Definir “joc net”

2.17. Tenim alguna simpatia per aquesta visió, però també és una noció poc útil i que evoca una noció més aviat abstracta d'equitat. Aquesta afirmació tracta de manera útil -encara que sigui una mica esbossada- amb importants qüestions més enllà de l'àmbit del camp de joc que poden afectar l'equitat.

Tanmateix, en aquest projecte E4S, tendim a afavorir la definició de joc net de la UNESCO de 2013 perquè és més àmplia i ofereix una mica més de claredat. Críticament, incorpora la noció de valors bàsics compartits i creences sobre l'esport, però també reconeix que l'adopció d'una definició més holística d'equitat implica incloure algunes referències a l'accés a les oportunitats esportives i la importància d'establir principis rectors contra l'explotació, la discriminació o l'exclusió des de l'esport.

Així:

*“El joc net es defineix com una forma de pensar, no només una forma de comportar-se. Incorpora qüestions relacionades amb l'eliminació de les trampes, la manipulació, el dopatge, la violència (tant física com verbal), l'assetjament sexual i l'abús de nens, joves i dones, l'explotació, les oportunitats desiguals, l'excessiva comercialització i la corrupció “.*²⁸

²⁸ Unesco (2013). Retrieved from www.unesco.org

2. Directrius i Polítiques Europees sobre l'Esport, l'Ètica i la Integritat Esportiva

Definir “joc net”

- 2.18.** Per a algunes persones, això pot semblar una definició excessivament idealista i massa àmplia per ser útil. Al cap i a la fi, no distingeix clarament el que constitueix un comportament esportiu i un joc net en contextos lúdics i professionals molt diferents.

No obstant, ens sembla que capta una noció d'equitat que uneix el comportament no ètic en l'àmbit esportiu amb una injustícia diferent: barreres per a la participació equitativa. Aquesta definició també planteja una pregunta crucial per a tots aquells que participen en aquest camp: podem esperar que els implicats en el negoci de l'esport per guanyar-se la vida s'adhereixin a un codi ètic esportiu compartit per altres persones els futurs de les quals no depenen del resultat de la seva competició amistosa?

Seguidament ens tornarem cap a aquesta qüestió.

3. Hauríem d'Esperar que les Estrelles Esportives Professionals Actuin com a Models a Seguir?

- 3.1.** Demanar estrelles esportives de la Unió Europea i altres llocs que actuin com a models a seguir acceptables i responsables per als joves com a part d'una campanya més àmplia per promoure el comportament ètic i l'equitat en l'esport mundial no és fàcil.

Pot ser que avui en dia s'hagi fet més complicat, tal com hem assenyalat, per un esperit en l'esport d'elit que es nega a acceptar normes i per les creixents pressions i intrusions que les persones en l'esport d'elit enfronten rutinàriament en l'era de les xarxes socials. Podríem afegir aquí l'impacte combinat de les enormes expectatives públiques d'aquestes celebritats esportives i les pressions que reben dels seus assessors, companys de treball i tècnics i de la cultura del consumidor, els mitjans de comunicació, les xarxes socials i el màrqueting. En resum, la rutiària intensificació de les demandes d'èxit esportiu -des d'agents, clubs, patrocinadors i atletes- per mitjans ètics i, de vegades, per mitjà de faltes.

3. Hauríem d'Esperar que les Estrelles Esportives Professionals Actuïn com a Models a Seguir?

3.2. En un nivell més bàsic i, potser, menys perjudicial, aquesta determinació de guanyar pot comportar comportaments com ara parlar-li malament a un oponent, com es fa en el cricket: utilitzant insults verbals o gestos per a faltar respecte i intentar guanyar avantatge sobre els opositors d'una manera grollera i gratuïta.²⁹

També pot implicar formes d'engany i frau, justificades per la creixent insistència dels atletes esportius que els àrbitres, no els competidors, tenen la responsabilitat primordial d'assegurar i oferir equitat en l'esport. Finalment, en el nivell més extrem pot comportar corrupció, l'arranjament de partits i l'ús de drogues il·legals.

²⁹ N. Dixon (2007) 'Trash talking, respect for opponents and good competition.' Sport, Ethics and Philosophy 1 (1): 96-106

3. Hauríem d'Esperar que les Estrelles Esportives Professionals Actuin com a Models a Seguir?

“No sóc un model a seguir”

3.3. Quan va escriure els anys seixanta sobre el seu significat educatiu, el filòsof i novel·lista francès Albert Camus va afirmar que el context en què va aprendre i entendre més coses sobre la moral i l'ètica va ser el de l'esport.³⁰ Aquest missatge sobre Camus i l'esport ara adorna samarretes i altres objectes d'èsd'.

Ma dai tempi di Camus a oggi, le cose sono cambiate, non ultimo, il livello a cui lo sport moderno è stato aggressivamente mercificato: risponde sempre di più agli input delle reti televisive e degli sponsor. In tal senso, gli interessi aziendali hanno contribuito progressivamente a “svuotare” lo sport professionistico di alcune delle sue qualità etiche fondamentali - qualità che ormai non troviamo più a determinati livelli.³¹

³⁰ A. Camus (1960) 'The wager of our generation.' In Resistance, Rebellion, and Death Vintage: New York, p. 242

³¹ W. J. Morgan (2006) Why Sports Morally Matter Abingdon & New York: Routledge, p.50

3. Hauríem d'Esperar que les Estrelles Esportives Professionals Actuin com a Models a Seguir?

“No sóc un model a seguir”

- 3.4.** Més de trenta anys després de Camus, al 1993, mentre preparava un anunci per a l'empresa d'equipaments esportius Nike, el jugador de bàsquet nord-americà Charles Barkley probablement parlava per a moltes persones en l'esport professional de la seva generació quan va deixar clar que es veia ell mateix sense tenir més responsabilitats en la seva vida esportiva més enllà de guanyar partits de bàsquet per als seguidors del seu club:

“No sóc un model a seguir”, es va aventurar. “Els pares han de ser models a seguir. Només perquè puc fer un bàsquet, no vol dir que hagi de criar els vostres fills. “No sóc un model a seguir”

3. Hauríem d'Esperar que les Estrelles Esportives Professionals Actuin com a Models a Seguir?

“No sóc un model a seguir”

3.5. Ho va dir de manera provocativa, però Barkley podria tenir part de raó. L'excel·lència en l'esport no predetermina altres qualitats o necessàriament obliga els implicats a assumir altres responsabilitats, més enllà de l'esport. Per què hauríem de tenir de tenir, nosaltres com a públic, expectatives més àmplies dels joves encadenats al món de l'esport professional de competència ferotge?

També hi ha similituds òbvies amb les nocions de la suposada “polítiques de representació” en les que es veuen involucrades les estrelles esportives negres que triomfen en esports predominantment blancs i les dones que ho fan en esports convencionalment “masculins”. Sovint, aquests atletes, i amb raó, només volen jugar el seu esport; no volen ser considerats “representants” del seu sexe o grup ètnic, o com pioners en un model a seguir d'igualtat. Ells volen tenir èxit en la seva carrera i de la millor manera possible en els seus propis termes. Però això sol ser tot el que volen. Aquesta qüestió també es va plantejar en la conferència esportiva E4S celebrada a Leicester el 20 d'abril 2017. Allà, la visió dels ponents esportistes professionals va ser que era probablement injust esperar o exigir als atletes de l'esport professional que actuïn com a models a seguir, però que sí que haurien de ser conscients, però, que molts joves inevitablement el veuran d'aquesta manera. L'argument aquí és que per als atletes d'elit l'elecció no és si ser un model a seguir o no; és si ser un model a seguir positiu o no.³²

3. Hauríem d'Esperar que les Estrelles Esportives Professionals Actuin com a Models a Seguir?

Un esperit “professional” de fer trampes?

3.6. Per a molts aficionats seriosos avui en dia, fer trampen seguir les regles també forma part de l'esport d'elit. Però es poden extreure conclusions (sobre els problemes i els riscos d'exigir que els professionals actuïn com a models esportius a seguir) a partir d'exemples de trampes recents, de professionals esportius d'alt perfil.

El primer es refereix a un incident molt citat que va succeir en el partit de copa del món de futbol entre França i Irlanda, que va jugar a París el 18 de novembre de 2009. Amb Irlanda guanyant a França 1-0 en temps afegit, el generalment admirat i urbà devanter francès, Thierry Henry, va tocar la pilota amb la mà deliberada i clarament perquè un company d'equip pogués marcar el que va resultar sent un gol d'empat decisiu. Sorprenentment, tot i que el que havia passat era obvi per als jugadors i per a un públic de televisió global, cap dels àrbitres va veure el delicte i el resultat final va ser que França, i no Irlanda, es va classificar per a la prestigiosa final. La resposta d'en Henry després del partit va ser transparent i inequívoca: “Honestament, he fet servir la meva mà”, va dir. “Però el més important ara és que ens hem qualificat per a la Copa del Món”. Va continuar: “He jugat amb la mà, però no sóc àrbitre”.³³

³³ Ž. Kaluđerović (2011) 'Sport rules, sport moral values and fair play.' JAHR 2 (3): 43-53

3. Hauríem d'Esperar que les Estrelles Esportives Professionals Actuin com a Models a Seguir?

Un esperit “professional” de fer trampes?

- 3.7.** El generalment virtuós Henry fa referència al fet que, en el cas empresarial, l'esport de primer nivell en aquest cas, els objectius (a la seva manera de veure) justificaven completament els mitjans.

Tot i que hi va haver una tempesta mediàtica sobre el resultat a Gran Bretanya i Irlanda, va ser notable que pocs jugadors professionals que no estiguessin directament involucrats en la controvèrsia van criticar obertament a Henry per la seva intervenció il·lícita. Se suposa que la seva acció era part de l'ètica “professional” de l'esport. Henry també va assenyalar que, en aquest cas -i altres com aquest-, les trampes no han de ser considerades com a responsabilitat de l'autor com a agent moral, sinó que són el resultat desafortunat però rutinari d'àrbitres negligents o incompetents: “No sóc l'àrbitre”. Segons aquesta mena de visió radicalment utilitària de l'ètica esportiva, tot el que no s'adverteix (pels àrbitres) està permès.³⁴

³⁴ B. Andrieu (2011) 'Which agencies promote sport ethics?'

3. Hauríem d'Esperar que les Estrelles Esportives Professionals Actuin com a Models a Seguir?

Un esperit “professional” de fer trampes?

- 3.8.** Quines agències promouen l'ètica esportiva? En aquest exemple, un atleta molt respectat, com Thierry Henry, semblava adherir-se a l'opinió que els esportistes d'equips professionals d'elit han d'estar preparats per ser implacables i estratègicament tramposos, en comptes d'optar per ser justos o ètics.

L'esport modern és, cal cap i a la fi, un negoci seriós d'entreteniment. L'únic consens aquí, si és que n'hi ha, sembla ser que la idea de condemnar violacions ètiques intencionals té poc sentit a nivell d'elit. Les trampes i el frau en aquest univers esportiu són aparentment de vegades considerades necessàries i eficients, sempre que un no sigui enxampat i sancionat. Els intents reeixits de violar les regles són, doncs, acceptables. Les faltes tàctiques s'han de veure com simplement valor afegit; com a formes racionals de perseguir la victòria i una part de l'hàbil actuació de l'esport en la societat postmoderna de l'espectacle.³⁵

Un enfocament cognitivista de l'ètica en l'esport ofereix un enfocament força diferent d'aquest tipus de relativisme. Es basa en la premissa que “és possible pesar arguments crítics i sistemàtics amb l'ús de la raó i que és possible classificar punts de vista morals sobre la base de la seva acceptabilitat moral”..³⁶

³⁵ G. Gebauer (2002) Sport in der Gesellschaft des Spektakels, Sankt Augustin: Academia

³⁶ S. Loland (2005) 'The varieties of cheating: Comments on ethical analyses in sport' Sport in Society, 8 (1): 11-26

3. Hauríem d'Esperar que les Estrelles Esportives Professionals Actuin com a Models a Seguir?

Un esperit “professional” de fer trampes?

3.9. Hauríem d'Esperar que les Estrelles Esportives Professionals Actuin com a Models a Seguir? Mitjançant aquesta mesura de la culpabilitat d'Henry, podem considerar que l'esport a nivell d'elit no és un terreny adequat per seleccionar models a seguir perquè, per a molts atletes professionals, les regles o lleis no són inherents a l'esport; es poden relativitzar, ja que el guanyador té l'estatus més alt de tots per als professionals esportius.

Com va dir recentment un observador: “L'esport no és del tot euitatiu i mai serà. De fet, l'esport sense la presència de les trampes no és ni tan sols esport.”³⁷ No obstant, en l'actitud d'en Henry d'aquest acte descarat d'enganyar infringint les lleis, segurament l'esport es corre el risc de reduir-se a una versió utilitària de la lògica empresarial, amb els oponents i els àrbitres com a mers obstacles a superar per assegurar l'assoliment de l'objectiu principal: guanyar. O, potser, com un acadèmic, més aviat de manera contundent i provocadora, ho posava recentment: “Si volem créixer com a agents morals, necessitem cultivar un disgust pel nostre actual interès i admiració per l'esport”.³⁸

³⁷ J. Humphreys (2008) *Foul Play: What's Wrong with Sport?* Cambridge: Icon Books, p. 88

³⁸ T. Tannsjo (2007) 'Is our admiration for sport Fascistoid?' in W. J. Morgan et al (eds.) *Ethics in Sport Urbana, IL: Human Kinetics*, pp 429-440, p. 407

3. Hauríem d'Esperar que les Estrelles Esportives Professionals Actuin com a Models a Seguir?

Un esperit “professional” de fer trampes?

3.10. Aquest exemple també ens recorda la facilitat amb que els esportistes, els entrenadors i, de tant en tant, els comentaristes de televisió poden aprendre a parlar de forma aprovadora sobre els atletes que són mestres de trencar les regles estratègicament o que fan “bones faltes”: això és també una cosa que cada vegada es presenta com a part de l'esperit “professional” de l'esport.

Els entrenadors del bàsquet, el futbol i el rugbi que intenten influir en els àrbitres abans dels partits en les seves sessions de premsa, per exemple, són sovint elogiats per periodistes i altres pels seus intel·ligentment manipuladors “jocs mentals”. De fet, aquesta conducta pot ésser esperada, o fins i tot exigida, per seguidors espectadors.

3. Hauríem d'Esperar que les Estrelles Esportives Professionals Actuïn com a Models a Seguir?

Un esperit “professional” de fer trampes?

- 3.11.** Els jugadors i els espectadors del rugbi, sens dubte més que els del futbol, sovint són lloats per la seva disciplina, la seva equitat i especialment el respecte pel àrbitres.

No obstant, el jugador de la unió de rugbi francesa, el mig de melé Morgan Para, va remarcar recentment la centralitat que fer trampes de manera estratègica i “intel·ligent” té a l'esperit del seu propi esport recentment professionalitzat. Va dir, admirablement, dels seus oponents irlandesos del rugbi internacional, per exemple: “Tenen una gran defensa. Fan trampes, però les fan intel·ligentment. Ho fan molt bé. Si nosaltres féssim el mateix, seríem sancionats cada vegada. Però, en canvi, són l'equip menys penalitzat del torneig, que és molt impressionant “.³⁹

Fer trampes amb èxit és clarament respectable i admirat per les seves subtileses i la seva sofisticació i exigeix que es repliqui, sobretot pel seu valor en enganyar als àrbitres de partit i produir resultats. Aquestes estratègies produeixen una aprovació àmplia i professional –però només si un se surt amb la seva, per descomptat.

³⁹ H. Upton (2011) ‘Can there be a moral duty to cheat in sport?’ Sport, Ethics and Philosophy 5 (2): 161-174, p. 169

3. Hauríem d'Esperar que les Estrelles Esportives Professionals Actuin com a Models a Seguir?

L'impacte del partidisme de l'espectador

3.12. Les trampes en l'esport sempre ha existit, però avui en dia son indiscutiblement més refinades, i desplega- des de forma més estudiada. Aquest esperit al voltant de fer trampes en alguns esports d'elit està arrelat en un codi relativament nou (no escrit però àmplia- ment comprès), que està aliat i reforçat per l'intens parcialisme partidista de molts espectadors d'esports d'equip.

La relativa virtut dels anomenats “espectadors puristes” (aquells que no afavoreixen cap club o particular) és que poden adoptar una percepció estètica, més que competitiva, del joc i, per tant, són més propensos a percebre el joc d'una manera relativament poc enterbolida pel parcialisme partidista. Com que els seguidors puristes no se centren estretament en la sort d'un club en concret, es diu que tenen una comprensió tàctica superior de l'esport en comparació amb l'aficionat partidista, la principal preocupació del qual és el resultat.⁴⁰ També és encomiable moralment voler veure la millor victòria de l'equip, tal com el purista ho faria, o triar donar suport a un equip no tan bo, típicament perdedor, contra un oponent aparentment indegudament privilegiat.⁴¹ Si fos possible l'existència d'aquest univers esportiu -un en que els espectadors recolzin l'esport en lloc d'un club o individu específic-, promoure i sostenir el comportament ètic en el terreny de joc i més enllà podria ser una mica més senzill d'aconseguir.

⁴⁰ S. Mumford (2011). *Watching Sport: Aesthetics, Ethics and Emotion*. London: Routledge

⁴¹ J. Russell (2012) 'The ideal fans or good fans?' *Sport, Ethics and Philosophy* 6 (1): 233-249

3. Hauríem d'Esperar que les Estrelles Esportives Professionals Actuin com a Models a Seguir?

L'impacte del partidisme de l'espectador

3.13. Tuttavia, vi sono anche dei forti elementi per sostenere che la devozione e la fedeltà dimostrata dai tifosi di una squadra nel tempo, sono valori moralmente difendibili.

En una època en què tot gira al voltant dels diners i s'anima els clients seguidors a “comprar” identitats esportives significatives arrelades al consum i l'èxit, mantenint-se lleials i fermes al club (i comunitat) esportiu local i romandre tranquils i equilibrats davant la derrota i la inevitable decepció, així com en la victòria, demostren una veritable virtut moral i requereixen un caràcter i paciència considerables. Al cap i a la fi, l'esport és més que mera diversió. El terme “autenticitat” sovint s'aplica de manera aprovada als aficionats que segueixen sent seguidors partisans dels seus clubs esportius locals profundament compromesos i en el temps, durant els bons i els mals moments. Uns altres han descrit als fanàtics partidistes com a simples hipòcrites que condonen fer trampa pel seu propi bàndol, però que s'indignen quan es fan trampes cap al seu equip.⁴²

⁴² C. Critcher (1995) 'Running the rule over sport'

3. Hauríem d'Esperar que les Estrelles Esportives Professionals Actuin com a Models a Seguir?

L'impacte del partidisme de l'espectador

- 3.14.** Els esports d'equip europeus (especialment el futbol) tenen, per descomptat, problemes relacionats amb el vandalisme i el “hooliganisme”; l'equitat sembla sovint molt fora del marc en aquest context.

No obstant això, la globalització dels esports d'equip d'elit a Europa i el ràpid moviment trans-fronterer d'atletes d'elit entre els clubs esportius rivals -juntament amb el fet que els seguidors puguin mantenir l'afecte per els seus antics jugadors favorits, ara oponents- també poden ajudar avui en dia a promoure un major cosmopolitisme, reduir el racisme i el curtircuit d'algunes de les intenses hostilitats i el tribalisme que generalment es poden derivar d'un suport excessivament partidista als clubs esportius.⁴³ Partits regularment fixats a les competicions d'equips europeus també pot generar sentiments de dimensió europea, en un moment en què la política i altres organismes semblen estar relativament fallits en aquests fronts.

⁴³ N. Dixon (2016) 'In praise of partisanship' Journal of the Philosophy of Sport, 43 (2): 233-249, p.240

3. Hauríem d'Esperar que les Estrelles Esportives Professionals Actuin com a Models a Seguir?

La Comissió Internacional del Fair Play

3.15. Com potser era d'esperar, Thierry Henry no va ser castigat pel seu delicte contra el joc net el 2009, i pocs seguidors partidistes francesos van queixar-se. Malgrat les protestes de la FA irlandesa, el resultat es va mantenir.

Henry (i la FA francesa i, sens dubte, la FIFA) també van ignorar un dels principis bàsics establerts en la Declaració de la Comissió Internacional del Fair Play (CIFP): que el joc net inclou, però és molt més que això, jugar amb les normes; es tracta de l'actitud dels esportistes implicats, de respectar el teu oponent i de preservar la seva integritat física i psicològica.⁴⁴

⁴⁴ Ž. Kaluđerović (2011) 'Sport rules, sport moral values and fair play

3. Hauríem d'Esperar que les Estrelles Esportives Professionals Actuin com a Models a Seguir?

La Comissió Internacional del Fair Play

3.16. Per tant, són aquestes estimades figures internacionals de diferents esports -Charles Barkley, Thierry Henry i Morgan Para (i molts altres)- els narradors fiables de les seves accions i diagnòstics?

Potser no hauríem d'esperar que les nostres estrelles esportives professionals (que poden provenir d'infàncies "difícils" i tenir antecedents educatius limitats) neguin el que poden sentir com la seva màxima responsabilitat ètica -que és en relació als seus entrenadors, companys d'equip i els seus mitjans de subsistència pròpia. Hi ha evidències que els professionals de l'esport es veuen a si mateixos com si tinguessin un deure moral superior als seus companys d'equip, més que no pas a l'esport, per garantir el millor resultat possible per al seu equip.⁴⁵ En aquest clima, podem esperar realment que els esportistes d'elit no només mostrin una gran habilitat, una voluntat ferma de guanyar i una superioritat atlètica, sinó que també juguin de manera ètica i equitativa en el terreny de joc i que fora del camp segueixin una mena d'estils de vida i actituds responsables com els que desitgem que els nostres propis fills admirin i repliquin? Això sembla, en el millor dels casos, una idea idealista.

⁴⁵ H. Upton (2011) 'Can there be a moral duty to cheat in sport?'

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

4.1. Malgrat aquestes dificultats obvies, com hem assenyalat, hi ha algunes proves que suggereixen (de manera poc sorprenent) que alguns joves sí tenen models a seguir esportius i que s'identifiquen amb ells.⁴⁶ També es reconeix a partir de la investigació que quan els joves són qüestionats sobre qüestions ètiques en l'esport, són capaços d'identificar algunes de les contingències i complexitats que comporta.⁴⁷

També jutgen que els dilemes morals poden tenir lloc a la pràctica, abans d'un joc, després del joc i fins i tot a casa. Per tant, la majoria de les investigacions de desenvolupament moral amb joves en l'esport poden haver girat massa estretament al voltant del context del joc.⁴⁸ Per exemple, Bredemeier and Shields (2001), utilitzant el model de desenvolupament moral de Haan, han posat de relleu que sembla que hi ha una "moralitat entre parèntesis" en contextos esportius.⁴⁹ L'esport es veu sovint com "un món apartat" de la vida quotidiana. Però es poden observar diferències, per exemple pel que fa al gènere, amb dones que presenten un raonament moral més madur que els competidors masculins en contextos esportius (sense diferència en la vida general). I en diferents esports, hi ha un raonament moral més madur observat per exemple en nedadors competitiu quan es compara amb els jugadors de bàsquet.⁵⁰

46 S. Fleming et al (2005) 'Role models amongst elite young male rugby league players in Britain. *European Physical Education Review* 11 (1): 51-70

47 P. Gaya Wicks et al (2007) 'The role of commodified celebrities in children's moral development'

48 M Stuart (2003) 'Moral issues in sport: the child's perspective.' *Research Quarterly for Exercise and Sport* 74 (4): 445-454

49 B. J. Bredemeier & D. L. Shields (1986) 'Game reasoning and interactional morality.' *Journal of Genetic Psychology* 147(2): 257-275

50 B. J. Bredemeier & D.L. Shields (1986) 'Moral growth among athletes and non-athletes: a comparative analysis.' *Journal of Genetic Psychology* 147 (1) : 7-18

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

4.2. Després d'aquests problemes, Kavussanu et al (2013) especulen sobre el comportament, així com el raonament moral.

Centrant-se en la teoria cognitiva social del pensament i l'acció, i el concepte de “desvinculació moral” de Bandura (1991), observen que mostrar comportaments morals en l'esport (que és una conducta prosocial o antisocial) depèn dels objectius (oponents o estudiants universitaris), cosa que està mediada per la desvinculació moral i l'orientació motivacional dels objectius.⁵¹ En aquest cas, la difusió de la responsabilitat es pot produir quan els atletes busquen justificar el seu comportament al argumentar que els entrenadors els van ordenar que fessin trampes, o que “tothom” fa trampa en el seu esport.⁵²

⁵¹ M. Kavussanu, I. Boardley, S. Sagar, and C. Ring (2013) 'Bracketed morality revisited: How do athletes behave in two contexts?' *Journal of Sport and Exercise Psychology* 35: 449-463

⁵² T. Long., N. Pantaleon., G. Bruant, and F. d'Arripe-Longueville, (2006) 'A qualitative study of moral reasoning of young elite athletes.' *The Sport Psychologist*, 20, 330-347

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

4.3. Podem suggerir que la pròpia existència de la CIFP a Europa des de 1963, i també els seus premis anuals per a un joc net des d'aquesta data, implica que l'equitat en l'esport és avui en dia quelcom identificat i recompensat, en comptes de ser esperat de forma normativa en contextos d'elit.

De fet, alguns han argumentat que es podria assumir raonablement que el fet que alguns esportistes actuïn de manera moral i generin característiques positives en els entorns esportius no és perquè aquestes característiques es fomentin en l'esport; més aviat, aquestes és que aquestes persones poden ser virtuoses malgrat ser esportistes d'elit.⁵³ Es podria argumentar que pocs esportistes d'alt nivell avui semblen prou fonamentats per oferir el tipus de perspectiva proporcionada pel jugador de cricket d'Anglaterra, Moen Ali, quan va dir a un reporter el 2016 que guanyar no ho era tot i que el cricket era, al cap i a la fi, només un partit. “La pressió real”, va afirmar Ali, “és veure gent que no es pot permetre el menjar o està lluitant per viure”.⁵⁴

⁵³ R. Melin (2014) 'Are sportspersons good moral role models?' Physical Culture, Sports Studies and Research LXIV: 5-17

⁵⁴ The Guardian, 7 December 2016

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

Exemples de comportament positiu en l'esport d'elit

4.4. Aquesta conclusió -que la participació en l'esport professional d'elit pot desmoralitzar als seus atletes- pot ser lleugerament injusta. Després de tot, hi ha exemples d'equitat en els entorns esportius professionals, tretes del terreny de joc de l'esport modern, que podem destacar de manera útil per als joves.

Aquests inclouen atletes de classe mundial que poden tenir una visió contrària a Charles Barkley; o que responguin a l'esport d'una manera totalment quadrada en contra de les accions i racionalitzacions a París de Thierry Henry; o que no comparteixin els punts de vista de Morgan Para i altres sobre les habilitats envejables que comporta les trampes "intel·ligents" en l'esport d'elit. Aquests exemples seleccionats que es detallen a continuació demostren que, fins i tot en l'ambient intens de l'esport professionalitzat, podem trobar casos en què els atletes produeixin una mena d'accions ètiques que poden ser inspiradores per als joves i altres. A continuació oferim només quatre exemples recents, tots ells del segle actual.

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

Exemples de comportament positiu en l'esport d'elit

- 4.5. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport**
També hem de dir que és important escoltar la veu de l'atleta en aquest context, perquè saben millor quins acords tàcits existeixen en el terreny de joc, convencions que contribueixen a “l'esperit” dels concursos esportius. En el ciclisme professional, per exemple, el pelotó té un acord tàcit per no atacar mentre que un competidor líder està prenent una pausa de bany no programada.

En la unió del rugbi, està permès rasclar un oponent que està en el costat equivocacat del ruck, però el cap no pot ser un objectiu legítim.⁵⁵ El que també és interessant aquí és que els exemples que segueixen provenen d'una gran varietat d'esports diferents i de diferents cultures esportives. Alguns inclouen atletes masculins altres, dones. Tots es van destacar en la cobertura que els mitjans de comunicació van fer en aquell moment, suggerint que aquestes instàncies podrien ser bastant inusuals en els nivells d'elit, però que també tenen el seu propi valor i notorietat. En termes generals, els competidors implicats van ser aplaudits públicament pel seu comportament esportiu, que sovint es contrastava amb els valors i les actituds predominants que s'expressaven rutinàriament en un esport hipercompetitiu i d'elit.

⁵⁵ M. McNamee (2009) 'On being 'probably slightly on the wrong side of the cheating thing.'" Sport, Ethics and Philosophy 3 (3): 283-285

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

Exemples de comportament positiu en l'esport d'elit

4.5. Example 1: Test Cricket Anglaterra v Austràlia, 2005

Una competició intensiva de cricket de cinc dies de durada, disputada entre els rivals històrics d'Anglaterra i Austràlia a Edgbaston a Birmingham l'agost de 2005, finalment es va resoldre en l'últim moment a favor d'Anglaterra. Però en lloc de celebrar-se amb els seus exultants companys d'equip, el jugador estrella d'Anglaterra, Andrew Flintoff, es va inclinar a commiserar amb el derrotat bateador australià, Brett Lee. L'australià s'havia mostrat especialment heroic en la causa perduda definitiva pel seu propi equip. Aquesta imatge de la preocupació de Flintoff per un distret però honorable oponent en el mateix moment de la victòria ha estat, des d'aleshores, un bon exemple de l'esportivitat en l'esport britànic. És molt similar al moment del final de la final de la Lliga de Campions del 2001, quan el porter Oliver Kahn del Bayern Munich es va prendre el temps de consolar el golejat rival Santi Canizares del València CF.

Figura 1: El cricketer d'Anglaterra Andrew Flintoff (davant) va consolar un oponent derrotat mentre els seus companys d'equip celebraven.

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

Exemples de comportament positiu en l'esport d'elit

4.5. Exemple #2: Sèrie Tennis Masters, Roma, 2005

Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport Aquest exemple mostra que ajudar els àrbitres a fer-ho bé no sempre recompensa valorar l'equitat en l'esport. Al maig de 2005, a la ronda del 16 del Masters Tennis de Roma, el jugador nord-americà Andy Roddick va mantenir tres punts de partit contra Fernando Verdasco d'Espanya. L'espanyol va fer el que semblava una doble falla, i l'àrbitre va començar a anunciar la victòria de Roddick. Però a mesura que els dos competidors es dirigien cap a la xarxa per donar-se la mà, Roddick va veure una pilota a l'argila i es va adonar que el segon servei de Verdasco havia estat dins, no fora. Va corregir la crida i va tornar a la línia de base. L'americà va acabar perdent el partit en tres sets. "Potser hauria d'haver-me quedat a la marca", va bromejar més tard.

Figura 2: Andy Roddick abandona la pista a Roma, un bon esportista però vençut.

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

Exemples de comportament positiu en l'esport d'elit

4.5. Exemple #3: Futbol sèria A, 2012

En un partit de futbol de la Sèrie A a Itàlia entre Lazio i Nàpols el 2012, el davanter internacional alemany de Lazio, Miroslav Klose, va començar a celebrar que havia marcat un gol de cap a l'àrea de penal plena de gent, però després (a diferència del cas de Thierry Henry esmentat anteriorment) va informar a l'àrbitre que havia fet mans en l'acte de marcar. L'àrbitre no havia vist la falta. Però una vegada que Klose va informar el fet, l'àrbitre va revertir la seva decisió. Amb la seva confessió en un moment competitiu, Klose va lluitar per la justícia, en lloc de l'avantatge, i va ser molt lloat per afavorir una bona esportivitat. Al març de 2017, en un partit de futbol de la Premier League a Anglaterra, l'àrbitre, Anthony Taylor, va concedir un penal per mans a Burnley FC quan, de fet, va ser un jugador de Burnley el que havia fet clarament la falta. Un periodista del Regne Unit va preguntar més tard, bormejant, perquè l'àrbitre no havia demanat als jugadors qui havia fet mans. La resposta podria ser evident.

Figura 3: Miroslav Klose (central) es va convertir en una icona de l'esportivitat descartant un gol que havia marcat amb la mà.

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

Exemples de comportament positiu en l'esport d'elit

4.5. Exemple #4: Atletisme femení: Cursa dels 5000m, Jocs Olímpics, Rio, 2016

En una cursa de 5.000 metres femenins en els Jocs Olímpics de Rio el 2016, Nikki Hamblin de Nova Zelanda va caure i va fer ensopegar accidentalment Abbey D'Agostino dels EUA. D'Agostino es va aixecar, però va sacrificar la seva carrera ajudant a la nova zel·lana a tornar-se a aixecar. Van córrer plegades fins al final i es va abraçar a la línia de meta, acabant amb un mal temps i molt darrere de la resta de corredores. Hamblin més tard va agrair a l'americana la seva acció d'esportivitat, dient: "Aquesta noia és l'esperit olímpic en persona. Una dona increïble. Sé que és jove i que tindrà moltes més oportunitats. Arribarà molt lluny. Finalment, la parella va obtenir places a la final dels 5.000 m després de protestes dels equips."⁵⁶

Figura 4: Olimpíades 2016, cursa dels 5000 metres femenins. D'Agostino i Hamblin es preparen a la pista abans que aquesta ultima ensopegués i la primera li oferís un cop de mà amb esportivitat.

⁵⁶ The Telegraph online 17 August 2016 www.telegraph.co.uk/olympics/2016/08/16/american-runner-abbey-dagostino-stops-to-help-fallen-athlete-in

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

4.6. Segons tenim entès, en cap d'aquests casos es va criticar públicament als involucrats per la seva adhesió a una ètica esportiva positiva en comptes d'una que podria haver maximitzat les seves possibilitats de guanyar -encara, per descomptat, el que es va dir més tard, darrera les àcmeres, pels entrenadors, assessors, companys d'equip i aficionats és una altra qüestió.

També és evident que sigui possiblement el context en què es produeixen aquests exemples (el nivell i la importància de l'esdeveniment) la raó d'aquestes respostes ètiques i esportives.⁵⁷ Aquests quatre exemples abasten diferents esports en diferents països i s'extreuen tant d'esports individuals com d'equips.

⁵⁷ O. Rasclé, A. Traclat, N. Souchon, G. Coulomb-Cabagno and C. Petrucci, (2010) 'Aggressor victim dissent in perceived legitimacy of aggression in soccer: the moderating role of situational background.' *Research Quarterly for Exercise and Sport* 81(3): 340-348.

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

4.7. Ma vista l'abbondanza di stratagemmi calcolati, aggrimento delle regole e "imbrogli evoluti" nello sport ai massimi livelli, alcuni critici possono chiedersi quale sia il vero valore di questi esempi.

Tot i que poden ser casos poc freqüents, demostren que, fins i tot en plena batalla i amb tantes pressions personals, comercials i culturals en joc, les estrelles esportives encara avui poden tornar a descobrir l'aspecte "joc" de l'esport i actuar dins l'esperit del joc en comptes de fer allò que els dóna, el seu equip o els seus seguidors, l'oportunitat més òptima de guanyar. Podríem argumentar que els gestos i la cooperació implicats en aquests casos s'estenen més enllà dels propis companys per explorar un conjunt d'interessos mutus al voltant de competir amb equitat i "fer un bon joc" a través de la defensa dels principis bàsics i morals de l'esport.⁵⁸

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

Qui hauríem d'esperar que doni bon exemple en l'esport professional?

4.8. Algunes estrelles esportives que provenen de contextos educats, amb situacions familiars estables, una base moral sòlida, un baix perfil mediàtic en esports individuals que tenen principalment seguidors “puristes” i que tenen el tipus de seguretat en si mateixos que pot ser necessària per a desafiar les convencions en els seus esports, és probable que ofereixin les millors perspectives de models esportius favorables per als joves.

Però fins i tot en aquests casos les intenses pressions per guanyar poden obstaculitzar les preocupacions sobre ètica i equitat. Tanmateix, vivint la vida constantment exposada a l'ull del públic que viu, per exemple, a molts futbolistes professionals d'alt nivell, aquestes certeses socials no sempre s'escauen. Aquests joves competeixen en un esport en el qual l'esperit professional de fer trampes està actualment bastant incrustat i els aficionats són principalment de la varietat partidista que ràpidament identifiquen les trampa entre els seus rivals però que volen guanyar per sobre de tot. Esperar certeses morals en aquest context pot ser que no sigui tan senzill.

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

Qui hauríem d'esperar que doni bon exemple en l'esport professional?

- 4.9.** Alguns clubs de futbol de la Premier League a Anglaterra van anunciar recentment que aniran reduint els sous dels professionals de 17 anys d'edat a 40.000 lliures anuals per intentar “posar els peus a terra” a aquests joves, per als quals s’ha provat que els salaris excessius massa primerencs en la seva carrera futbolística poden provocar desestabilitat. Alguns filòsofs morals que estudien l'esport semblen no tenir cap dubte que els atletes d'elit com aquests s'enfronten efectivament a la seva pròpia despreocupació i que cal fer-los rendir comptes en conseqüència.
Per exemple:

“Els [les estrelles esportives] poden, efectivament, habitar un tipus d'ordre social i cultural les estructures del qual, en gran mesura, inhibeixen l'exercici dels poders de l'agència moral. Però comparteixen la responsabilitat d'haver-se convertit en el tipus d'agent disminuït que són. La seva responsabilitat és la dels co-conspiradors, compromesos en una conspiració que funciona perquè puguin viure vides sense complicacions, capaços de manifestar una manca de coneixements i la manca de control plausible sobre les conseqüències que d'altra banda podrien ser considerats responsables conjuntament.”⁵⁹

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

Qui hauríem d'esperar que doni bon exemple en l'esport professional?

4.10. Aquest tipus de declaració hiper-crítica pot semblar més xerrameca d'autoconsum; al cap i a la fi, molts atletes són catapultats, quan són molt joves, i sovint provenen de contextos educatius i socials molt modestos, en un món de consum excessiu, però molt precari, i de cobdícia persistent i uns ideals molt allunyats de l'ètica i el joc net.

Però també és evident que s'hauria d'animar als esportistes professionals de totes les categories h a exhibir un heroisme moral bàsic, per exemple, posant-se a la corrupció i les formes extremes de trampa, frau, violència i altres problemes de l'esport professional. Hi ha molts bons exemples als que recórrer en aquest sentit, com hem vist. Malgrat l'ètica professional més aviat negativa que pot existir en alguns esports, el negar-se a participar en actes de trampes premeditades, incloent enganys als àrbitres, així com el desenvolupar la força de voluntat per resistir a reaccionar de maneres generalment poc esportives, és també aplaudit i publicitat.⁶⁰

⁶⁰ C. Jones (2011) 'Drunken role models: Rescuing our sporting exemplars'

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

Joves i models a seguir esportistes

4.11. L'interès del públic en els esports i herois i celebritats esportives és innegable. En molts països, el focus dels mitjans de comunicació de masses i les xarxes socials sobre les estrelles esportives -avui en dia potser especialment futbolistes joves com a celebritats nacionals i internacionals- és particularment intens i sovint lasciu i intrusiu.

Però la influència que pot tenir el comportament de les estrelles esportives -dins i fora del terreny de joc- és alhora forta i omnipresent. Identificar models a seguir més positius i esportius és important per als nois perquè la identitat masculina heteronormativa dominant depèn sovint de demostrar capacitat esportiva. Però també és important inspirar i motivar les noies joves, que probablement siguin menys capaces de somiar amb l'èxit esportiu, ja que encara hi ha possibilitats relativament reduïdes perquè les dones facin carrera en l'esport. Tanmateix, segueixen sense haver-hi proves evidents prou fortes de l'impacte de models a seguir esportius en els joves, en termes de promoure valors positius i augmentar la participació esportiva. Justificar la causalitat en aquest sentit és una tasca especialment complexa. Aquests estudis realitzats (com a mínim al Regne Unit) han mostrat limitacions metodològiques severes. Sovint es qüestiona la qualitat de les dades, hi ha dificultats amb resultats a més llarg termini i amb la identificació de grups de control o de comparació.⁶¹

⁶¹ J. Lyle (2009) Sporting Success, Role Models and Participation: A Policy Related Review. A research study for Sportscotland, Edinburgh

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

Joves i models a seguir esportistes

4.12. L'intens enfocament mediàtic a les estrelles esportives i les seus errors diversos només ressalta la relativa caiguda de la creença i focus públic en els anomenats "experts", -polítics, periodistes, acadèmics i altres- com a alternativa (però potser més adequada) models a seguir per als joves.

A més, probablement és axiomàtic que, donada una regna lliure, molts joves d'avui tendeixen a buscar models de risc, fins i tot lleugerament subversius, en els àmbits de la cultura popular i l'esport, en lloc dels conformistes i que segueixen les normes, que els seus pares i professors haurien preferit. Tanmateix, quan se'ls pregunta sobre els atributs del model a seguir que preferixen, la recerca suggereix que tant els nens com les noies solen classificar la "honestedat" al capdavant de la llista.⁶² A més, els joves mostren una comprensió sofisticada, sovint contextual i independent, de les qüestions morals relacionades amb les estrelles esportives, en lloc de emprar un conjunt universal de valors morals que identifiquen fàcilment el «bon» del «mal» comportament.⁶³

⁶² P. Bricheno and M. Thornton (2007) 'Role model, hero or champion? Children's views concerning role models.' Educational Research 49 (4): 383-369

⁶³ P. Gaya Wicks et al (2007) 'The role of commodified celebrities in children's moral development', p.417

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

Joves i models a seguir esportistes

4.13. En la mesura que existeixen evidències fiables sobre aquesta qüestió per als homes joves especialment, es considera que les estrelles esportives masculines encarnen característiques masculines molt valorades, com la força, el coratge, la resistència i el poder.

També pot demostrar la seva integritat, competitivitat i èxit, tots ells elements tradicionalment percebuts com a desenvolupats a través de l'excel·lència esportiva. Les estrelles esportives femenines s'estan posant a disposició com a possibles models a seguir per a les noies, i quan s'identifiquen, les joves tendeixen a centrar-se en la "bona personalitat" de les models a seguir ideals, la seva manca d'arrogància i el seu joc net i cura als altres.⁶⁴ Però encara sabem relativament poc sobre com la majoria de les noies llegeixen les contradiccions de les imatges esportives de gènere i fins a quin punt poden rebutjar l'esport a causa de qüestions relacionades amb la sexualitat, la feminitat i la vulnerabilitat.⁶⁵

⁶⁴ J. Vescio, K. Wilde and J. Crosswhite (2005) 'Profiling sports role models to enhance initiatives for adolescent girls in physical education and sport.' *European Physical Education Review* 11 (2): 153-170

⁶⁵ G. Lines (2001) 'Villains, fools or heroes? Sports stars as role models for young people.'

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

Joves i models a seguir esportistes

- 4.14.** Posa èmfasi en el desenvolupament de models positius en l'esport pot ajudar a contrarestar les percepcions públiques davant d'inevitables moments negatius; per exemple, la recent investigació a França que ha descobert l'abús sexual de joves atletes en l'esport.⁶⁶

I la crisi actual i immediata al Regne Unit sobre el maltractament històric i l'abús d'un gran nombre de joves jugadors masculins del futbol a Anglaterra i, possiblement, en altres esports.⁶⁷ Com assenyalen acadèmics i professionals experimentats en aquest àmbit de treball, el benestar i la protecció dels fills en un país determinat estan estretament relacionats amb el règim general de benestar i el context polític del país. Els administradors esportius han de treballar en estreta col·laboració amb especialistes en ètica, drets humans, salut pública i benestar infantil, sempre que es vulgui assolir i mantenir la total seguretat dels atletes joves.⁶⁸

⁶⁶ C. Bloch (2011) 'Human rights, discrimination and extremism: new challenges to ethics in sport' in D. Bodin & G. Sempe (eds.) Ethics and Sport in Europe, Strasbourg: Council of Europe publishing, pp. 135-144, p.138

⁶⁷ Al Regne Unit, el 2016 es van començar a manifestar al·legacions que, principalment en els anys 1970 i 1980, alguns joves que entrenaven en clubs de futbol locals i professionals havien estat abusats sexualment per entrenadors masculins i tenien por de fer-ho públic. Es van denunciar inicialment més de 400 casos que implicaven possiblement més de 150 sospitosos. Poc després d'aquestes denúncies van sorgir-ne d'altres al·legant una menor quantitat de casos d'abús en l'atletisme al Regne Unit.

⁶⁸ C. Brackenridge & D. Rhind (2014) 'Child protection in sport: Reflections on thirty years of science and activism' Social Science 3(3): 326-340

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

Joves i models a seguir esportistes

4.15. L'any 2004, la British Psychological Society (BPS) va dir a un comitè del govern del Regne Unit del Departament de Cultura, Mitjans de Comunicació i Esport que explorava la qüestió dels models d'esport que, a causa del seu èxit i prominència en el domini públic, és probable que els herois esportius actuen com a models a seguir per a un ampli ventall d'individus, des d'aquells que només tenen un interès casual en activitats esportives fins a aquells amb aspiracions d'assolir la grandesa ".⁶⁹

També hi ha algunes indicacions potencialment persuasives (teòriques, empíriques i anecdòtiques) que els models a seguir esportistes poden influir en el comportament dels nens.⁷⁰ L'actitud dels jugadors professionals d'elit vers les regles i els àrbitres, probablement tindrà una influència sobre els valors i el comportament d'alguns espectadors més joves. El ministre d'Esports del Regne Unit va dir a la Comissió seleccionada el 2004, per exemple (i aquí hi ha l'evidència anecdòtica), que "molts" professors li havien dit que "allò que passa al camp de futbol un dissabte a la tarda es reproduïx al pati d'esbarjo el dilluns al matí, i algunes de les coses que es repliquen no són molt desitjables, pel que fa a l'esport."⁷¹

⁶⁹ Culture Media and Sport: Seventh Report (2004) www.publications.parliament.uk/pa/cm200304/cmselect/cmcmueds/499/49908.htm#n178

⁷⁰ G. Lines (2001) 'Villains, fools or heroes'

⁷¹ C. Brackenridge & D. Rhind (2014) 'Child protection in sport: Reflections on thirty years of science and activism' *Social Science* 3(3): 326-340

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

Joves i models a seguir esportistes

- 4.16.** De la mateixa manera que milers de joves se centren en actors, celebritats o cantants com a models a seguir, s'ha argumentat que milers de joves jugadors i competidors en l'esport de base repliquen les accions i el comportament dels atletes.

Per exemple, els joves futbolistes que, una vegada es van fer el tall de cabell de Chris Waddle a la dècada de 1990 a França, reproduïen ara les maneres actuals de celebrar un gol (com ara Antoine Griezmann) o una victòria en una cursa (com la postura de llampec de Usain Bolt). El desenvolupament de la programació esportiva a la televisió i la seva ubiqüitat a les xarxes socials pot accelerar i accentuar l'efecte d'aquests models a seguir i la seva visibilitat entre els atletes joves i d'altres -inclòs, per descomptat, a través del seu comportament esportiu menys ètic.

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

Joves i models a seguir esportistes

4.17. El 2013, una enquesta de més de 1.000 nens d'entre vuit i setze anys, i els seus pares, dirigida per la organització de cricket del Regne Unit, Chance to Shine, van descobrir que tres quartes parts dels joves creien que altres jugadors de l'equip podrien fer trampes si tinguessin l'oportunitat de sortir-se amb la seva '.

Els nens implicats van revelar la manca de remordiments entre els seus companys, amb un 37% que creien que als seus companys no els importaven si guanyaven fent trampes i només un 16% admetien sentiments de culpabilitat si en feien. Un cinc per cent va dir que es sentiria "feliç o orgullós" si hagués guanyat a tota costa. La majoria dels pares van creure que els seus fills estan influïts per fer trampes al veure que els esportistes "trenquen les regles" a la televisió, especialment els futbolistes professionals.⁷²

⁷² S. Harris (2013) 'Children cheat in school sport because they are copying the footballers they see on TV' 15 April
Recuperat a: www.dailymail.co.uk/news/article-2309251/Children-cheat-school-sports-copying-footballers-TV.html

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

Joves i models a seguir esportistes

4.18. De la mateixa manera, una enquesta realitzada el 2014 amb esportistes universitaris i joves atletes (12-25 anys en atletisme, ciclisme i bàsquet) a França i Espanya va revelar que el 10,8% dels enquestats estan disposats a utilitzar el dopatge de forma regular si això els permetés guanyar o millorar el seu rendiment. A més, el 40% pensa que els seus companys o socis dels clubs esportius podrien haver-se dopat, i el 45,3% creu que els seus oponents s'estan dopant o ja ho han fet.

És més, el 18,7% autoritzaria l'ús de productes actualment il·legals si els riscos per a la salut fossin baixos.⁷³ El que també és significatiu del que es desprèn d'aquest estudi és la profunda ignorància dels perills del dopatge sobre la salut i el fet que molts joves continuïn considerant els atletes condemnats per dopatge com a herois esportius. Un exemple en aquest sentit és el comentari fet per un ciclista francès de 16 anys, Richard Virenque, sobre el dopatge: “És una llàstima perquè a ell el van enxampar”, va dir. “Però ell continua sent un model a seguir per a mi”.

⁷³ AMA Report (2014) 'Prevent doping in young athletes in Spain and France: a multidimensional approach of doping processes'. www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/bodin-final-2010-fr.pdf

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

Joves i models a seguir esportistes

4.19. Investigadors de la Fundació Kaiser Family als Estats Units l'any 2000, van afirmar que els nens aprenen lliçons sobre l'esport i la vida de veure atletes famosos. En una enquesta feta a 1.500 nens entre 10 i 17 anys i 1.950 pares, 9 de cada 10 nens van respondre que els atletes famosos ensenyen sobretot "coses bones".

Els nens van dir que els atletes famosos es classifiquen segons rere els pares (92%) i empatats amb els seus professors (72%) com a les persones que més admiren. Tant els nens com les nenes anomenen els atletes professionals o olímpics entre les persones que diuen que "admiren o voldrien assemblar-se" (73%). Dels deu als 17 anys, els atletes famosos són molt més freqüents que altres famosos, com ara estrelles de TV/pel·lícules (56%) o músics de rock/rap (32%). Els nens que practiquen "molt" esport es referien a atletes famosos (91%) tan com als seus pares quan se'ls hi preguntava a qui admiren o voldrien assemblar-se". Tres quartes parts dels nens i pares enquestats van dir que els atletes ensenyen als nens que ser un bon esportista i jugar net són atributs tan importants com guanyar. Gairebé tots van dir que entenen que l'excel·lència en els esports implica molta feina i dedicació, i el 93 per cent deia que els atletes famosos són motivacionals.⁷⁴El que no sabem d'aquesta investigació, per descomptat, és si admirar bons models a seguir realment canvia el comportament.

⁷⁴ Kaiser Family Foundation (2000) 'National Survey of kids (and their parents) about famous athletes as role models' www.kff.org/hivaid/poll-finding/kaiser-family-foundation-national-survey-of-kids

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

Joves i models a seguir esportistes

4.20. En un estudi posterior, fet el 2008 al Regne Unit, a partir d'una enquesta de 549 competidors esportius infantils d'edats compreses entre 12 i 15 anys ⁷⁵, els investigadors van concloure que les qualitats desenvolupades a través de l'esport depenien dels sistemes de valor que es fomenten i transmeten en el procés d'ensenyament o entrenament. Les activitats esportives proporcionen constantment situacions on els competidors s'enfronten a dilemes morals.

Les persones properes -pares, professors i amics- poden fer efectiu l'ús de converses sobre aquestes situacions per animar els competidors a comprendre i afrontar les dimensions morals de les decisions que prenen, garantint que els joves poden lluitar per l'excel·lència personal i l'èxit de la competició i, alhora, recolzar-se per defensar l'equitat i el respecte per les regles i els seus oponents..

Però en un estudi recent a Suïssa, Traclet et al (2014) argumenten que la legitimació del comportament agressiu en esports com el futbol i l'hoquei sobre gel està relacionat amb la "separació moral" i amb el "context col·lectiu" (més que el context individual) i està mediat per les actituds d'ego entre els atletes joves i les actituds percebudes dels entrenadors cap a aquestes transgressions.⁷⁶

⁷⁵ M. Lee, J. Whitehead, N. Ntoumanis and A. Hatzigeorgiadis (2008) 'Relationships among values, achievement orientations and attitudes in youth sport.' *Journal of Sport and Exercise Psychology* 30: 588-610

⁷⁶ A. Traclet, O. Moret, F. Ohl, and A. Clémence (2014) 'Moral disengagement in the legitimization and realization of aggressive behaviour in soccer and ice hockey' *Aggressive Behaviour* 41: 1 - 11

4. Dobbiamo aspettarci che le stelle dello sport professionistico siano dei modelli?

Giovani e figure modello dello sport

4.21. L'aspecte més important la construcció de models a seguir és, per descomptat, quina part del rol està centrada en l'observador. Una sèrie de “construccions de rols” configurarà com els models a seguir poden afectar el comportament de l'observador. Segons Lyle (2009), el comportament i els valors exhibits per un model a seguir poden ser un o més dels següents:⁷⁷

- **Una manifestació exemplar del seu rol de model a seguir.**
Es reconeix la persona per complir el paper d'acord amb totes les mesures de bones pràctiques. Això reforça les bones pràctiques (inclosos els bons valors) per a aquells que ja estan compromesos.
- **Una representació de comportament sancionat.**
El comportament del model a seguir (bo o dolent) es pot considerar “correcte de copiar”. Per tant, aquest aspecte de la creació de models a seguir en les estrelles esportives pot ser problemàtic.
- **Un exemple inspirador d'assoliments personals.**
El model a seguir demostra un “camí cap a l'èxit”, malgrat circumstàncies personals desafiantes. Aquest missatge pot fer adonar als altres que “es pot fer”.

⁷⁷ Aquestes construccions de models a seguir són preses de J. Lyle (2009) Èxits esportius, models a seguir i participació: Una ressenya de les polítiques relacionades

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

v

- 4.21.
- **Una il·lustració de l'entorn de les recompenses.**
Els èxits del model a seguir com a recordatori de que l'alt estatus, la satisfacció i els avantatges materials poden aconseguir l'èxit en aquest esport.
 - **Una demostració d'assoliments per a sectors de la població específics.**
El model a seguir és una il·lustració que el gènere, l'origen ètnic o la discapacitat (o un altre estatus especial) no constitueixen cap obstacle per a l'èxit.
- **Una il·lustració de l'entorn de les recompenses.**
Els èxits del model a seguir com a recordatori de que l'alt estatus, la satisfacció i els avantatges materials poden aconseguir l'èxit en aquest esport.
 - **Una demostració d'assoliments per a sectors de la població específics.**
El model a seguir és una il·lustració que el gènere, l'origen ètnic o la discapacitat (o un altre estatus especial) no constitueixen cap obstacle per a l'èxit.

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

Joves i models a seguir esportistes

- 4.22.** Aquestes facetes dels models a seguir poden actuar de manera independent o concertada. De manera decisiva, els programes de models a seguir -al voltant del joc net, per exemple- hauran de tenir en compte la perspectiva de l'observador.

Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport Això tindrà implicacions per a la selecció del model a seguir i la dinamització i estructura del programa. En qualsevol metodologia d'avaluació, les preguntes formulades seran probablement reflexives d'un o més d'aquests elements.

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

Joves i models a seguir esportistes

- 4.23.** Tenint en compte que, en termes generals, l'observança de les normes i regles és integral per a una conducta esportiva positiva, es podria fer un esforç especial per garantir que aquesta conducta en l'àmbit del joc no es vegi com una càrrega externa en l'esport o la responsabilitat dels models a seguir, sinó com un objectiu de tots els òrgans de govern i participants esportius, tant a nivell elitista com professional.

Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport Però el Select Committee de DMCS al Regne Unit el 2004 va raonar que el perfil públic d'esportistes crea expectatives més àmplies que simplement una conducta ètica i responsable en el camp del joc:

“És impossible sobreestimar l'impacte i la influència dels esportistes en els joves que admiren, segueixen i emulen les activitats dels seus herois dins i fora del terreny de joc”, va argumentar.

“Exigim a les autoritats esportives, directius i entrenadors que ho tinguin en compte en tots els consells, formació i orientació oferta als seus atletes i jugadors”.⁷⁸

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

Joves i models a seguir esportistes

4.24. Això pot semblar força esperançador, donat el que ja hem argumentat sobre la naturalesa de l'esport d'elit i professional actual i la relativa manca de proves evidents de l'impacte directe dels models esportius sobre el comportament dels joves.

Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport No obstant això el Comitè del Regne Unit va concloure que la immensa majoria dels herois esportius -i, de fet, els senyals que provenen de l'esport en termes generals- promouen exemples i valors altament lloables, en termes d'assoliments esportius d'elit, de beneficis generals de la participació esportiva i altres objectius personals de millora. Els clubs de futbol professionals d'Anglaterra i Gal·les, per exemple, van informar al Comitè que era part de l'obligació contractual dels jugadors de futbol professionals d'aquests països a contribuir almenys sis hores setmanals a treballar "a la comunitat" com a part de cada Programa comunitari d'activitats de la Lliga de Futbol. Tanmateix, sovint és força opac si, i com, tots els jugadors de futbol de nivells superiors d'Anglaterra realitzen aquest requisit contractual progressiu.

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

Joves i models a seguir esportistes

- 4.25.** En molts esports professionals, a més de la remuneració fixa que reben les estrelles esportives en virtut del seu contracte de treball, es poden afegir condicions. Aquestes solen ser l'obligació d'assistir a esdeveniments de formació, competicions, actuacions i esdeveniments de la comunitat, i el compliment dels codis establerts de comportament ètic.

Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport Si bé és interessant que el respecte de determinats codis ètics es pugui esmentar en un contracte esportiu, aquests elements contractuals rarament es fan en termes explícits i sovint no es coneixen els possibles càstigs o sancions. Els esportistes de nivell d'elit són mercaderies valuoses que es paguen per guanyar. Per tant, en termes de sancions, no es solen seguir gaire quan els atletes de primer nivell es desvien d'aquestes obligacions declarades.

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

Joves i models a seguir esportistes

- 4.26.** L'informe DCMS de 2004 al Regne Unit va recomanar una revisió entre departaments de les existents iniciatives relacionades amb l'esport dissenyades per promoure els beneficis de les polítiques públiques de l'esport, incloent una "avaluació exhaustiva" del potencial de noves inversions de la despesa pública per assolir el contribucions efectives a objectius més amplis del Govern del Regne Unit en matèria d'educació, auto-disciplina, mesures contra el delictes i estils de vida saludables i actius.

Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport
Aquí es va fer menció especial als esportistes recentment jubilats -amb bons registres i perfils públics elevats- que van representar, a la vista del Comitè, un grup de talent poc utilitzat, que té el potencial de satisfer les demandes de noves iniciatives de configuració de models a seguir. Encara que aquesta revisió podria haver estat útil, no tenim constància que s'hagi produït mai.

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

Joves i models a seguir esportistes

4.27. Aquesta discussió de diferents models esportius per a nens també planteja la important pregunta de com els pares podrien estar més implicats en la selecció de models a seguir adequats. En aquest sentit, un primer estudi de recerca a petita escala de la Universitat de Leicester al Regne Unit el 2001 va mostrar com els pares intenten utilitzar selectivament futbolistes com a models per als seus fills a fi d'oferir "llicons de vida" significatives.⁷⁹

Aquí es va demostrar que els pares porten a les noies, al igual que els nois, a mirar partits de futbol i utilitzen l'espectacle amb els seus fills com una activitat de "temps lliure" útil i plaent dels problemes familiars rutinaris i una zona "neutral"; un lloc on les relacions d'autoritat establertes entre pares i fills, i el control exercit per els anteriors sobre aquests últims, es pot relaxar una mica. Al cap i a la fi, els nens de vegades en saben més sobre esport i els seus clubs locals que els seus pares. Assistir a esdeveniments esportius amb nens també pot funcionar bé per a famílies "dividides": ofereix una passió compartida per a pares i fills que només es veuen amb poca freqüència i un context relaxat per discutir les relacions i les tensions connectades.

⁷⁹ J. Williams (2001) Football and Families, Leicester: University of Leicester

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

Joves i models a seguir esportistes

4.28. L'assistència a esdeveniments esportius en grups de pares i nens és important perquè pot ser un lloc per al debat sobre qüestions ètiques i morals més enllà de l'esport: sobre el valor del treball dur i la cooperació, per exemple, i les nocions de pertinença, lleialtat i Justícia.

Joves, Models a Seguir i Exemples d'Ètica i Esport. Allí, les preocupacions sobre la importància del treball en equip versus l'individualisme i els problemes de racisme i exclusió poden conviure amb debats sobre els salaris dels jugadors i sobre quins són els actors que constitueixen el millor model a seguir per als joves. Tot pot ser explorat i negociat. Els jugadors treballadors, lleials i "ètics" -esportistes honestos que pensen en l'equip en primer lloc- són sovint preferits pels pares com a bons models, més enllà dels exemples més cíncics i més autoindulgents. Aprendre a fer front als passos enrere -i tornar de nou amb determinació i esperança- també és una característica central de l'esport, que coté missatges sobre la millor manera de fer front a les decepcions i desafiaments de la vida fora del context esportiu. D'aquesta manera, assistir a esdeveniments esportius pot proporcionar bons records compartides, però també pot ser instructiu i enfortir els vincles generacionals quan avui en dia sembla que els joves i les persones grans hagin de viure en regnes d'oci separats.

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

Joves i models a seguir esportistes

- 4.29.** En resum, l'esport d'elit és important per a les famílies, i el temps dedicat a assistir a esdeveniments esportius, per part dels pares i cuidadors amb els seus fills, és temps valuós.

Joves, Models a Seguir i Exemples d'Ètica i Esport. Malgrat tot el que s'ha dit sobre models a seguir i jugadors i estrelles esportives “sobre-pagats”, els pares (i els nens) encara poden trobar qualitats per admirar l'esport escollint esportistes per admirar que siguin lleials i bons jugadors de l'equip, que mostrin valentia moral, juguin net i facin la seva feina a la comunitat com a “retribució” pel seu estil de vida luxós i el suport entusiasta que reben dels fans locals.

A més, aquest estudi de Leicester confirma que la participació dels nens en l'esport -com aficionats o atletes- es pot veure en termes més amplis, com a preparació per a la vida.

4. Joves, Models a Seguir i Exemples d'Equitat i Esport

Joves i models a seguir esportistes

4.30. Curiosament, les enquestes dels participants en l'esport infantil tendeixen a suggerir que, a diferència dels professionals, guanyar es situa en una posició relativament baixa en la seva pròpia llista de prioritats per participar -prefereixen jugar regularment en un equip perdedor que seure al banc esperant una oportunitat en un de guanyador.⁸⁰

Joves, Models a Seguir i Exemples d'Ètica i Esport Això vol dir que cal mantenir un equilibri acurat entre encoratjar als nens a ser molt competitius en l'esport, alhora que es fa èmfasi en la importància de la cooperació, el desenvolupament de competències i divertir-se com a part d'una recerca mútua de millora, en concert respectant sempre les regles de l'esport i respectant els àrbitres i els oponents. Hem de promoure concursos atlètics en nivells més juvenils com a mitjà, en definitiva, per veure als participants com a socis essencialment cooperatius -empenyent-se mútuament per a obtenir millors resultats- així com a competidors directes. Tot això pot semblar bastant obvi, però es fa més complex per les diferències entre esports en relació amb les actituds cap a fer trampes. Vegem aquest problema a continuació.

⁸⁰ R. Simon (2016) The Ethics of Sport, Oxford: OUP, p. 39.

5. Hi ha Esports amb Valors i Expectatives Diferents al Voltant de l'Ètica?

5.1. Una investigació important al Regne Unit també ha demostrat que potser necessitem allunyar-nos de l'universalisme del treball del Comitè DCMS el 2004 i pensar més aviat de manera flexible sobre els diferents esports, respecte a qüestions de models, equitat, trampes i respecte als àrbitres.

Les trampes i la falta d'equitat particularment en esports individuals, aquells que atrauen els aficionats a "puristes", com ara el tennis, el golf, l'atletisme i el ciclisme, poden tenir una forma i èmfasi bastant diferent a la de la majoria dels esports d'equip d'elit que generalment són seguits per fanàtics "partidistes". Un estudi empíric inusual⁸¹, realitzat després de la revisió del DCMS, implica entrevistes amb una mostra de poc més de 800 aficionats als esports del Regne Unit extrets d'aficions en quatre esdeveniments esportius professionals de nivell superior d'Anglaterra, que abasten el cricket, el futbol, el golf i el tennis. Es va preguntar a aquests seguidors sobre les seves percepcions d'equitat en els seus propis esports. Els resultats són molt reveladors, però només podem tractar en aquest manual algunes de les troballes clau.

⁸¹ M. McNamee, C. Jones, S-M. Cooper, J. Bingham, J. North and V. Finley (2007) 'British spectators' perceptions of the values and norms in selected professional sports: a comparative ethical survey.' *Leisure Studies* 26 (1): 23-45

5. Hi ha Esports amb Valors i Expectatives Diferents al Voltant de l'Ètica?

- 5.2. En primer lloc, tal com mostra la Taula 1, la majoria de tots els seguidors entrevistats per a l'estudi creuen que els esportistes en els seus esports de preferència solen jugar d'una manera neta i esportiva, tot i que el futbol professional encara està molt lluny del tennis i el golf a aquest respecte.

Taula 1: Els esportistes professionals juguen de manera ètica i esportiva?

Sport	N	D'acord (%)	Cap (%)	En desacord (%)	No ho sap (%)	η	R *
Futbol	216	59	13	28	0	2,0000	548,7
Tennis	213	92	4	4	0	2,0000	389,1
Cricket	212	72	14	14	0	2,0000	483,5
Golf	207	100	0	0	0	2,0000	270,9

$H = 217,6$, $\chi^2_3 (0.01) = 11.34$; $3 (0.01) = 11.34$; *diferència significativa entre R ($p \leq 0.01$)

Tant el tennis com el golf són esports individualistes que no solen atraure aficionats "partidistes" i tenen tradicions més rituals i de classe mitjana (al Regne Unit), així com aficionats força arrelats. El golf professional és en gran mesura auto-regulat, fins i tot en els nivells superiors de la competició. Els golfistes solen jugar contra el camp, més que no pas directament contra un oponent, fet que també el distingeix d'aquests tres altres esports. Això pot ajudar a explicar la visió unànimament positiva sobre el comportament esportiu expressat pels aficionats al golf aquí.

5. Hi ha Esports amb Valors i Expectatives Diferents al Voltant de l'Ètica?

5.3. Quan se li va preguntar si la conducta dels jugadors en aquest sentit havia canviat durant l'última dècada, els resultats són bastant diferents (vegeu la taula 2).

El futbol encara té problemes -només un de cada cinc seguidors del futbol pensen que els futbolistes han millorat el seu comportament- però el cricket es destaca especialment com a problemàtic.

Els autors de l'estudi assenyalen que la publicitat sobre els darrers escàndols d'arrajament de partits en el cricket internacional probablement hagin tingut un impacte negatiu en les respostes dels seguidors del cricket.

Taula 2: Ha canviat la conducta dels esportistes professionals durant l'última dècada?

Sport	N	D'acord (%)	Cap (%)	En desacord (%)	No ho sap (%)	η	R *
Futbol	216	20	50	56	3	2,0000	401,7
Tennis	213	45	14	38	3	2,0000	374,8
Cricket	212	10	59	29	1	2,0000	425,4
Golf	207	15	29	52	4	3,0000	498,6

$H = 33,4, \chi^2_3 (0.01) = 11.34; 3 (0.01) = 11.34; *$ diferència significativa entre R ($p \leq 0.01$)

5. Hi ha Esports amb Valors i Expectatives Diferents al Voltant de l'Ètica?

5.4. Curiosament, molts més seguidors del tennis van pensar que la conducta del tennista professional havia millorat en l'última dècada.

rebel per part de les estrelles del tennis, com ara Ilie Nastase, John McEnroe i altres? Per descomptat, els crítics i els comentaristes de vegades es lamenten de la manca de “personatges” en els seus esports avui en dia -cosa que sol significar una manca de figures contemporànies que estan disposades a desafiar de alguna manera les regles esportives.

5. Hi ha Esports amb Valors i Expectatives Diferents al Voltant de l'Ètica?

5.5. Una imatge molt semblant a la descrita anteriorment sorgeix pel que fa a les percepcions del respecte mostrat als àrbitres (Taula 3).

Una vegada més, els aficionats al golf són aclaparadorament positius en aquest sentit (els àrbitres són en gran part “invisibles” en l'auto-regulació del golf), i els aficionats al tennis i al cricket també solen ser raonablement optimistes. El futbol és l'únic dels quatre esports que mostra una clara majoria d'aficionats que creuen que els seus atletes no mostren respecte pels àrbitres. Hem de reiterar que tant el tennis com el golf poden atraure més dels que hem anomenat seguidors “puristes” en lloc de seguidors “partidistes”. Això pot afectar els resultats d'aquests esports en aquest aspecte, així com en altres assumptes. Al futbol, les relacions de l'autoritat en el camp es tracten, sens dubte, de manera molt diferent a les dels esports individuals i d'altres esports d'equip.

Taula 3: Mostren els esportistes professionals respecte pels àrbitres?

Sport	N	D'acord (%)	Cap (%)	En desacord (%)	No ho sap (%)	η	R *
Futbol	216	24	17	58	1	4,0000	562,2
Tennis	213	64	20	16	0	3,0000	480,9
Cricket	212	63	19	17	0	2,0000	334,9
Golf	207	90	7	3	0	2,0000	304,8

H = 177,9 χ^2_3 (0.01) = 11.34; 3 (0.01) = 11.34; *diferència significativa entre R ($\rho \leq 0.01$)

5. Hi ha Esports amb Valors i Expectatives Diferents al Voltant de l'Ètica?

- 5.6.** Les dades recollides en aquesta enquesta sobre els canvis en relació amb el respecte als àrbitres durant els últims deu anys mostren que un sorprenent 73% dels aficionats al futbol creu que aquest respecte ha disminuït durant aquest període, aproximadament entre 1996 i 2006.

La majoria dels aficionats tant al cricket (60%) com al futbol (69%) a Anglaterra també creien que l'augment dels diners implicats en aquests esports havia augmentat la quantitat de trampes implicades. Finalment, destaquen el futbol i el golf, però en els extrems oposats de l'escala, en termes de percepció dels seguidors de fins a quin punt els atletes avui dubten obertament les decisions dels àrbitres (taula 4). Els aficionats al futbol semblen, per descomptat, identificar que disputar les decisions dels àrbitres forma part del teixit del joc contemporani.

Taula 4: És comú en els esports professionals disputar les decisions dels àrbitres?

Sport	N	D'acord (%)	D'acord (%)	En desacord (%)	No ho sap (%)	η	R *
Calcio	216	95	3	1	1	1,000	185,3
Tennis	213	46	18	36	0	3,000	459,1
Cricket	212	45	17	37	0	3,000	458,6
Golf	207	17	11	68	4	4,000	603,6

$H = 353,2 \chi^2_3 (0.01) = 11.34; 3 (0.01) = 11.34$; *diferència significativa entre R ($\rho \leq 0.01$)

5. Hi ha Esports amb Valors i Expectatives Diferents al Voltant de l'Ètica?

5.7. Les tendències en el cricket professional reflectides aquí semblen dividir els enquestats, però una enquesta realitzada el 2016 per la Universitat de Portsmouth al Regne Unit sobre els problemes de base en el cricket va ser molt menys equivocada.

Va assenyalar que el 56% d'una mostra de 763 d'àrbitres de cricket recreatiu a Anglaterra havien experimentat abusos i insults dels jugadors locals, i el 40% havia considerat abandonar el seu paper de àrbitres a causa del creixent abús dirigit a ells. El MCC -el cos governamental del cricket a Anglaterra- va considerar donar als àrbitres un poder de "targeta vermella" sense precedents per enviar cricketers locals fora del camp de joc com a manera de sancionar aquest comportament abusiu en el cricket de base.⁸²

⁸² BBC News online (2016) 'Half of cricket umpires face verbal abuse - research.' 6 Novembre. www.bbc.co.uk/news/uk-37865718

5. Hi ha Esports amb Valors i Expectatives Diferents al Voltant de l'Ètica?

5.8. Els autors d'aquest fascinant estudi multiesportiu dels seguidors assenyalen que, si es comparen diferents esports al Regne Unit, podem veure que hi ha un missatge àmpliament positiu: que la majoria dels seguidors de tots els esports consideren que els esportistes de primer nivell juguen net.

Però també argumenten que disputar les decisions dels àrbitres i la condonació de cert tipus de trampes poden ser culturalment més acceptables en alguns esports, com el futbol, que d'altres. Això pot significar que les respostes a aquestes enquestes d'aficionats partidistes del futbol podrien simplement descriure i possiblement acceptar el que saben que és el cas, més que reflectir les queixes sobre el comportament dels jugadors en el seu esport. Els autors també lamenten –i estem d'acord amb aquest punt– de quina poca investigació comparativa i empírica es realitza al voltant de la percepció de l'equitat i les trampes en els esports de primer nivell a Europa.

5. Hi ha Esports amb Valors i Expectatives Diferents al Voltant de l'Ètica?

- 5.9.** Per tant, tenint en compte aquestes complicacions, com podem promoure el joc net en l'esport? A nivell professional, oferir premis d'equitat ha estat un recorregut simbòlic, però semblen atraure molta atenció pública o pública.

Un exemple, bastant apropiat, prové del futbol internacional. Per donar una visibilitat més clara al joc net, la FIFA ha creat un programa al voltant de l'equitat a través d'un codi de conducta fàcil d'entendre que els jugadors i els seguidors també han de respectar. Tot i que la FIFA aclareix que el joc net s'ha d'aplicar al futbol durant tot l'any, des del 1997 ha dedicat una setmana del seu calendari de partits internacionals cada any per a lloar i promocionar l'esperit del joc net. Durant aquests 'FIFA Fair Play Days', la FIFA demana a totes les seves associacions membres que organitzin activitats dedicades al joc net i que destaquin la seva importància, tant dins com fora del terreny de joc.

5. Sport diversi equivalgono a diversi valori e aspettative sulla correttezza?

5.10. El joc net també és reconegut i recompensat en cada torneig de la FIFA. El Grup d'Estudi Tècnic de la FIFA avalua i valora el comportament dins i fora del terreny de joc de tots els equips participants a les competicions de la FIFA i es lliura un Premi Joc Net a l'equip amb la millor puntuació de joc net durant el torneig.

El Premi anual FIFA Fair Play es presenta a la gala de la FIFA Ballon d'Or. Reconeix actes especials de joc net i sovint es dirigeix a persones o grups que d'altra banda gaudeixen de poca participació dels mitjans de comunicació. Però quant interès públic generen aquests premis? I contraresten les trampes de perfil alt que tots els principals campionats de futbol tendeixen a produir i que són capturades pels mitjans de comunicació? Això sembla, al menys, poc probable. Tanmateix, se centra més atenció en el que podríem anomenar "equitat", que involucra a les estrelles esportives fora del terreny de joc, i a continuació ens ocuparem breument d'aquest tema.

6. Exemples d'Accions Ètiques per Promoure l'Equitat més enllà del Terreny de Joc.

6.1. Malgrat l'existència de models menys prometedors en l'esport professional, també hem demostrat que és possible i desitjable fomentar actituds i accions positives entre les estrelles esportives d'elit sobre el terreny de joc.

En el millor dels casos possibles, els bons models a seguir poden ser útils per ajudar a cultivar les qualitats necessàries per suportar les pressions considerables a fer trampa, enganyar i desafiar els àrbitres d'alt nivell esportiu, i fins i tot començar a reformar aquest tipus de cultura esportiva, oferint i promovent exemples positius d'esportivitat. També podem ressaltar alguns casos revel·ladors en què les estrelles esportives tracten exemples més amplis de "falta d'equitat" que poden ser alleugerats d'una manera reduïda per l'esport.

6. Exemples d'Accions Ètiques per Promoure l'Equitat més enllà del Terreny de Joc.

6.2. Sembla clar, com ja hem indicat, que diferents esports poden tenir diferents normes i expectatives pel que fa a un joc net en la competició i en mostrar respecte als àrbitres.

I que, malgrat un esperit professional cap a els insults en el camp, o o trencament selectiu de les regles en alguns esports, molts atletes -almenys potencialment- podrien tenir un paper clau a l'hora d'iniciar un canvi actitudinal més general pel que respecte a la promoció de valors positius i equitat. Aques és sobretot el cas en aquells esports que atrauen a fans més "puristes" que no pas "partidistes"

6. Exemples d'Accions Ètiques per Promoure l'Equitat més enllà del Terreny de Joc.

6.3. Paradoxalment, si bé actituds extremadament competitives poden influir en alguns escenaris esportius, també podem destacar una sèrie d'exemples que mostren com els esportistes d'elit d'avui en dia a Europa inverteixen temps i altres recursos en comunitats tant locals com llunyanes per intentar assegurar-se d'una "equitat" social, per exemple, abordant problemes de pobresa, gènere o de "raça" o obrint oportunitats per a les persones menys afavorides, tant en l'àmbit esportiu com fora d'aquest.

També hi ha moltes possibilitats perquè els esportistes es comprometin amb causes alienes a l'esport i participin en la promoció de diverses fundacions i organitzacions benèfiques. En resum, alguns atletes professionals poden contribuir (i ho fan) al benestar més general, sent un bon model a seguir més enllà del terreny de joc. De fet, alguns atletes de nivell d'elit que podrien ser coneguts per la seva personalitat excessivament agressiva i intensament competitiva en el camp, també poden ser elogiats per la seva modèstia i devoció a bones causes fora d'aquest.

6. Exemples d'Accions Ètiques per Promoure l'Equitat més enllà del Terreny de Joc.

Responsabilità Social d'Impresa ed etica nello sport

- 6.4.** Així mateix, també es demana als esports que mostrin més responsabilitat social corporativa (CRS) en la manera com desenvolupen les seves activitats en un entorn esportiu.

La responsabilitat social corporativa i l'ètica en l'esport tenen una funció de relacions públiques important per a l'esport, però també indiquen un compromís més ampli amb el suport de la comunitat i per promoure l'equitat. Vivim en una època en què l'esport ha crescut moltíssim en termes del seu abast global, el poder financer i les seves funcions d'identitat per als joves. Però els clubs esportius d'elit també es requereixen cada vegada més per lliurar les seves responsabilitats a la comunitat local, especialment a causa de la inversió emocional que molts ciutadans tenen en la sort dels seus clubs.

6. Exemples d'Accions Ètiques per Promoure l'Equitat més enllà del Terreny de Joc.

Responsabilitat Social Corporativa i la Ètica en l'Esport.

- 6.5.** Les ambicions mundials dels clubs esportius més grans d'avui en dia, potser especialment, clubs de futbol europeus d'elit, poden provocar una sensació de deslocalització i alienació greus entre les comunitats marginals més partidàries d'equips locals..

Responsabilitat social corporativa i ètica en l'esport -i la necessitat de "fer suar" els actius de l'estadi- és la raó per la qual molts clubs esportius d'alt nivell a Europa acullen serveis i esdeveniments comunitaris, així com activitats i funcions comercials.

Al Regne Unit, per exemple, mentre els estadis de futbol són cada vegada més un lloc per fer negocis, també organitzen habitualment esdeveniments comunitaris, clubs de treball, centres educatius i fins i tot instal·lacions sanitàries.⁸³

⁸³ A. Single and P. Sayers (2004) It's a Goal! Basant un servei d'infermeria psiquiàtrica en un estadi de futbol local Diari de la reial societat per la promoció de la salut.

6. Exemples d'Accions Ètiques per Promoure l'Equitat més enllà del Terreny de Joc.

Responsabilitat Social Corporativa i la Ètica en l'Esport

6.6. Les pràctiques de CRS en l'esport existeixen a tota Europa. L'Associació Europea de Clubs (ECA) de futbol publica un informe anual de les activitats dels seus clubs membres d'elit en diversos àmbits, incloent-hi la salut, la cohesió de la comunitat i la integració social.⁸⁴

A Bèlgica, per exemple, el membre del ECA Standard of Lieja, un club de futbol professional, ha desenvolupat diverses accions per lluitar contra la violència de l'espectador en l'esport conegut sota el concepte d'"entrenament de seguidors".⁸⁵ Aquest enfocament ha estat durant molt de temps defensat a Alemanya i es basa en un enfocament socio-preventiu i educatiu de la violència dins i fora del terreny de joc (com una "casa de seguidor" per acollir joves partidaris o educadors esportius com a mediadors entre el grup de simpatitzants rivals durant els partits). Això reflecteix una gran preocupació per l'equitat i la responsabilitat social en un entorn social més ampli, mostrant l'enteniment i la voluntat de les organitzacions esportives de no limitar les seves accions a la gestió dels factors situacionals de la violència esportiva, sinó també a abordar causes estructurals i estructures vinculades a la precarietat i vulnerabilitat dels grups socials.

⁸⁴ ECA(2016) Comunitat i responsabilitat social, Nyon: Associació europea de clubs

⁸⁵ M. Comeron (ed.) (2002) La prevenció de la violència en l'esport. Strasbourg Consell europeu de publicacions Manual de Bones Pràctiques d'Equitat i Comportament Ètic en l'Esport a Europa

6. Exemples d'Accions Ètiques per Promoure l'Equitat més enllà del Terreny de Joc.

La Xarxa Europea d'Estadis Saludables.

- 6.7.** La iniciativa de la “European Healthy Stadia Network” es basa en l'esport que mostra un gran CRS en relació amb el suport i la promoció d'estils de vida i dieta més saludables per als aficionats als esports. Es va desenvolupar a partir d'un programa de Healthy Stadia iniciat al Regne Unit el 2005.

Paradoxalment, però, els estadis esportius poden ser escenaris bastant difícils per a la promoció de la salut a causa de la gran diferència existent entre l'oferta realitzada als competidors esportius (millors equips esportius, aliments sans, atenció mèdica especialitzada i suport psicològic de gamma alta) i la realitzada directament als aficionats als esdeveniments esportius (menjar ràpid, begudes gasoses, alcohol, tabac, etc.). Les companyies d'alcohol, les de menjar ràpid, els productors de begudes carbonatades i, cada vegada més, les empreses d'apostes en línia han estat típicament patrocinadors de l'esport internacional. En aquest sentit, el màrqueting esportiu tradicionalment se centra en el que podríem qualificar de productes “poc saludables” d'una manera que es podria interpretar com un repte per a nocions més àmplies d'equitat i de comportament ètic. El que s'ofereix als aficionats és clarament molt diferent de les dietes afavorides per l'OMS i, possiblement, les que dirigeixen els clubs esportius.

6. Exemples d'Accions Ètiques per Promoure l'Equitat més enllà del Terreny de Joc.

La Xarxa Europea d'Estadis Saludables.

6.8. Però a causa de que sovint es troben en barris menys afavorits i atreuen un gran nombre d'homes de classe obrera, els estadis esportius encara poden oferir un entorn clau per aconseguir arribar persones "difícils d'accedir", especialment homes més joves, millorant així la salut pública i reduint desigualtats.⁸⁶

La reducció del consum de tabac i alcohol en estadis esportius duta a terme per La Xarxa Europea d'Estadis Saludables és un exemple de l'impacte en el qual Healthy Stadia pot afirmar haber-ne format part. Els seus defensors argumenten que els estadis esportius semblen ser un entorn subestimat per establir polítiques ètiques, especialment pel que fa a la promoció de la salut. Una recent Auditoria de "Healthy Stadia Good Practices" podria proporcionar un model per recollir dades de tota Europa sobre les pràctiques ètiques més àmplies i els codis dels clubs esportius en aquest àmbit de treball.

⁸⁶ W. Drygas, J. Ruzkowska, M. Philpott, O. Björkström, M. Parker, R. Ireland, F. Roncarolo and M. Tenconi (2013) 'Good practices and health policy analysis in European sports stadia: results from the 'Healthy Stadia' project' Health Promotion International 28 (2): 157-165 Handbook on Fairness & Ethical Behaviour Best Practice in Sport in Europe

6. Exemples d'Accions Ètiques per Promoure l'Equitat més enllà del Terreny de Joc.

La Xarxa Europea d'Estadis Saludables.

6.9. Enllaçar una marca amb l'esport és, en l'era global, un procés de legitimació: una de les maneres en què les empreses privades i les corporacions globals es fan més apassionants i atractives per als joves. Aquesta és una de les raons per les quals les estrelles de l'esport i els clubs esportius paguen tants diners per anunciar productes, des de cremes de la pell, ketchup i la intermediació financera fins als tractors industrials.

És també notable com de poderosos poden prometre ser els grans sponsors quan emergeixen, de forma molt clara, pràctiques no ètiques en aquells esports en els quals hi són inversors: Negocis que tenen objectius ètics per als seus treballadors i clients no volen ser relacionats amb pràctiques esportives negatives, corrupció o trencament de normes. Així doncs, els sponsors poden aplicar una quantitat considerable de material i pressió simbòlica per assegurar que els esports reforcen els seus pilars ètics bàsics: en aquesta instància en concret, els diners i tenen un paper important sempre que hi hagi un acompanyament de l'ètica Però els patrocinadors han de veure's actuant per imposar un enfocament més ètic del seu suport a l'esport, i cal fomentar l'esport per ser més selectiu quant a les motivacions i l'ètica dels seus patrocinadors clau.

6. Exemples d'Accions Ètiques per Promoure l'Equitat més enllà del Terreny de Joc.

La Xarxa Europea d'Estadis Saludables.

- 6.10.** Una llista de funcions i activitats del CRS de l'esport -inclòs el seu major compromís amb la salut i l'equitat institucional i individual- pot proporcionar una llista de verificació útil per a les empreses que vulguin incloure l'esport en les seves pròpies estratègies de RSC i contra quines altres organitzacions es poden comparar.

La Xarxa Europea d'Estadis de Salut ha d'evitar les relacions corporatives amb organitzacions esportives que no tinguin polítiques documentades que expliquin aquestes obligacions socials.⁸⁷ Connectar amb l'esport és una forma expressiva a través de la qual les empreses poden fomentar la seva reputació com a repositoris socials de determinats valors morals, en relació amb la promoció d'una vida més sana. Iniciatives com la Fundació Novak Djokovic, que donen suport a l'educació dels nens a Sèrbia, mostren que les estrelles esportives individuals poden exercir el seu propi CRS fora de les pressions de la competència de primer nivell.⁸⁸ Moltes estrelles esportives d'arreu d'Europa han establert les seves pròpies fundacions i projectes per ajudar els joves desfavorits a projectes de tot el món, una petita contribució a fer del món un lloc una mica menys injust. També és una manera en què les persones amb èxit en l'esport d'elit poden demostrar la seva naturalesa relativament "arraconada" en un món que sovint se sent com un projecte de fantasia.

⁸⁷ A. Smith and H. Westerbeek (2007) 'Sport as a vehicle for deploying corporate social responsibility.' The Journal of Corporate Citizenship 25 (Spring): 43-54 88

⁸⁸ A Croghan (2016) 'Novak Djokovic: athletes absolutely should be role models' Fox 13, 22 February www.fox13now.com/2016/02/22/novak-djokovic-athletes-absolutely-should-be-role-models

6. Exemples d'Accions Ètiques per Promoure l'Equitat més enllà del Terreny de Joc.

Resistint la violència i el racisme

- 6.11.** Un altre exemple del treball ètic dut a terme per les estrelles de l'esport fora del terreny de joc és extret de l'altament agressiu esport que és la boxa

Lidia amb la problemàtica de la violència domèstica contra les dones. Els millors atletes masculins poden ser figures amb un status molt poderós per a molts homes joves, i tenen un perfil públic molt rellevant. Per tant, quan els atletes masculins d'elit són presentats com a persones violentes cap a la dona, i hi ha hagut alguns casos recents d'alt perfil d'aquest tipus, sovint es tracta d'una condemna pública més general.⁸⁹ Però aquests casos- i fins i tot la reacció pública envers ells- poden també fer que aquests comportaments semblin més acceptables als ulls dels homes joves.

⁸⁹ Al Juny del 2015, el jugador del Leicester City Danny Simpson va ser declarat culpable per agredir la seva ex-nòvia i mare del seu fill Simpson va ser condemnat a 300 hores de servei comunitari. Les seves accions i la seva reacció a la condemna provocaren una cobertura mediàtica hostil arreu del Regne Unit pel que fa a esportistes que abusen de membres de la seva família.

6. Exemples d'Accions Ètiques per Promoure l'Equitat més enllà del Terreny de Joc.

Resistint la violència i el racisme

- 6.12.** Tot i així quan, com va passar al 2014, el campió dels pesos pesats de boxa Lennox Lewis realitzà una afirmació pública establint que: “els homes de veritat no peguen a les dones”, podem esperar diverses reaccions.

Quan aquest macho i gran esportista va transmetre al jovent masculí que golpear les dones és de covards i incorrectes, que és palpablement injust, això pot afectar a homes joves, als quals és difícil accedir-hi i que mantenen a Lewis com un model a seguir, que consideren aquesta violència un mitjà vàlid per exercir poder i control, tot adquirint respecte en un món en el qual no perceben tenir-ne gaire de cap dels anteriors.

Figura 5: Poster de “real men don’t hit women”

6. Exemples d'Accions Ètiques per Promoure l'Equitat més enllà del Terreny de Joc.

Resistint la violència i el racisme

6.13. En resum, tot i que l'esport pot projectar les seves pròpies credencials hiper-masculines -sobretot en la boxa-, aquest tipus de missatge contra la violència domèstica més ampli per part dels esportistes pot connectar-se amb homes joves marginats i valer molt més que avisos o conferències morals que es lliuren des d'administradors, funcionaris o altres figures d'autoritat sobre l'abús de gènere o altres assumptes similars que plantegen qüestions ètiques i nocions d'equitat.

En aquest sentit, els atletes masculins que rutinàriament lliuren violència dins el quadrilàter, irònicament, poden ajudar a guiar el camí en termes de condemnar l'ús de la força masculina excessiva en un altre lloc, en aquest cas, contra les dones..⁹⁰

⁹⁰ Leigh Steinberg (2014) 'Athletes should lead fight against domestic violence' The Huffington Post 8 March www.huffingtonpost.com/leigh-steinberg/athletes-should-lead-fight_b_5644616.html

6. Exemples d'Accions Ètiques per Promoure l'Equitat més enllà del Terreny de Joc.

Resistint la violència i el racisme

6.14. A vegades, les accions individuals i valentes dels atletes professionals en relació amb actes d'extrema injustícia, racisme o homofòbia poden tenir el més gran i més immediat impacte públic, tot plantejant qüestions més àmplies sobre la relació de l'esport amb els problemes de moralitat, igualtat i equitat en el procés.

El 3 de gener de 2013, per exemple, el futbolista de l'AC Milan, Kevin Prince Boateng va obligar a aturar, després de 25 minuts, un partit de futbol amistós a plena mitja temporada contra el club italià de la quarta divisió Pro Patria, a causa del persistent càntic racista que es va proferir contra la seva persona. Boateng va prendre mesures directes i immediates: va agafar la pilota i i va llençar-la cap als partidaris ofensius abans, contràriament a les directrius de la UEFA, es va treure la camisa i va deixar el terreny de joc. El capità italià de Milà, Massimo Ambrosini, va instruir a la resta del seu equip a marxar en protesta comuna i com a mostra de suport per a Boateng. Aquesta acció del jugador, va portar a la UEFA a acceptar els jugadors i àrbitres que decideixin aturar partits a causa del racisme de la multitud.

6. Exemples d'Accions Ètiques per Promoure l'Equitat més enllà del Terreny de Joc

Resistint la violència i el racisme

6.15. Aquestes protestes poden generar records incòmodes de les afirmacions, fetes aquí a Europa, sobre les maneres en què els discursos celebratius de la solidaritat multiculturalista, que sovint es desenvolupen en l'esport, poden emmascarar formes més substancials i arrelades d'injustícia social i desigualtat racial.

A França, per exemple, la victòria de la Copa del Món a la lliga de 1998 de futbol va esdevenir per molts indicadors de una nova versió de model d'integració i multiculturalitat reeixides tant per a França com per a Europa. Però els crítics van argumentar que aquest èxit esportiu nacional era, de fet, "en gran mesura predicat sobre la supressió activa de determinats tipus de diferències culturals i religioses que es consideraven incompatibles o perilloses per a la nació francesa".⁹¹ Guanyar la Copa del Món, clarament, no va "resoldre" els problemes de les relacions comunitàries a França. La qüestió espinosa aquí és sobre com articulem i responem a la relació entre la injustícia material i la injustícia simbòlica en la societat en general, plantejats en contra de les convenients assumpcions fetes sovint sobre el "camp de joc equitatiu" de l'esport i les funcions simbòliques d'integració i representació suposadament realitzades mitjançant l'èxit esportiu en nivells d'elit.

⁹¹ P. Silverstein (2000) 'Sporting faith: Islam, soccer and the French nation-state.' *Social Texts* 65 18 (4): 25-53. p.42

6. Exemples d'Accions Ètiques per Promoure l'Equitat més enllà del Terreny de Joc.

Una solució esportiva per a la radicalització i el terrorisme?

- 6.16.** Han sorgit també dubtes al concernint el multiculturalisme i la migració degut als recents atacs terroristes que han tingut lloc a Europa.

Per exemple, els sospitosos clau en els atemptats ocorreguts a París el novembre de 2015, on van morir 130 persones, es van remuntar al barri de Molenbeek, una zona amb grans desavantatges socials, on la desocupació juvenil ascendia al 40% i prop del 41% de la població local és musulmana. La cobertura de mitjans internacionals després dels atemptats de París havia mostrat aquesta àrea com un terreny fèrtil per a l'alienació i la violència. Però, aquí, la participació en l'esport local també podria ser un amortidor contra els sentiments d'injustícia i inequitat que poden ajudar al reclutament terrorista i accentuar l'impacte del racisme i la radicalització. L'esport local a Molenbeek és font d'orgull local col·lectiu i de dignitat personal, especialment potser per a joves musulmans.

6. Exemples d'Accions Ètiques per Promoure l'Equitat més enllà del Terreny de Joc.

Una solució esportiva per a la radicalització i el terrorisme?

- 6.17.** El club de futbol “Academie Jeunesse FC Molenbeek” va ser fundat el 2004 per Omar Tizguine i el 2016 va comptar amb més de 500 membres formats per jugadors joves, pares i voluntaris, principalment d'un patrimoni musulmà marroquí.

Per ajudar a combatre les hipòtesis negatives sobre la zona, tots els jugadors dels 10 equips júnior del club, de menys de 7 a menys de 18 anys, se'ls encomana donar la mà als seus oponents abans i després de competicions. Es prohibeix la discussió amb els àrbitres, i els equips visitants sovint ofereixen aliments i begudes després de les jornades. Els comentaris recents de Tizguine revelen que -com en molts altres clubs esportius locals d' àrees desfavorides- la filosofia de l'Academie Jeunesse FC Molenbeek tracta molt més que tan sols esport. Ell va dir:

“la nostra priorita no és el futbol, sinó disciplina i mantenir als joves fora dels carrers” Molts nois de Molenbeek han rebut una educació pobre i estan aturats: s'ajunten amb males companyies i això fa que siguin vulnerables. “els deixem clar que, si no es concentren a l'escola i no es comporten en tots els àmbits de la seva vida, no poden formar part d'aquest club “. ⁹²

⁹² V. Chaudhary (2016) concentrat: “la gent creu que tothom aquí forma part de l'Estat Islàmic, que tots som monstres” The Observer, 30 d'Octubre.

6. Exemples d'Accions Ètiques per Promoure l'Equitat més enllà del Terreny de Joc.

Una solució esportiva per a la radicalització i el terrorisme?

- 6.18.** Els voluntaris i entrenadors del FC Molenbeek utilitzen habitualment la identitat del club i la seva posició local destacada com a mitjà per discutir amb els joves locals els problemes de la zona i els seus problemes relacionats amb la radicalització.

L'esport no pot resoldre aquests assumptes, és clar, però pot oferir maneres més constructives perquè els joves d'altra manera desconnectats s'expressin en circumstàncies difícils. La participació i expressions d'equitat en l'esport poden ser una part central i positiva d'aquesta agenda. Segons els informes, els equips del club han tingut els millors rècords disciplinaris en les lligues locals, i l'any 2015 l'Academie Jeunesse FC Molenbeek va ser votat pels seus oponents el club més amable del futbol local a Brussel·les.

6. Exemples d'Accions Ètiques per Promoure l'Equitat més enllà del Terreny de Joc.

Una solució esportiva per a la radicalització i el terrorisme?

6.19. A diferència de l'Acadèmia Jeunesse, Tuffs FC a Londres té importants patrocinadors i també un perfil internacional

Però també es va formar després dels atemptats terroristes, com a part de la Unity for Faiths Foundation a Londres el 2014. Com a part de l'agenda preventiva al Regne Unit, Tuffs FC ofereix cursos de formació futbolística, assessorament psicològic i integració sobre "valors britànics" a uns 600 nois i noies de ciutat de la zona de Londres. Al juny de 2016, aquests dos clubs de futbol de base, de Brussel·les i Londres, es van reunir en una competició esportiva amistosa, marcant la solidaritat entre les ciutats i la seva oposició, a través de l'esport arreu d'Europa, a l'agenda de radicalització.⁹³

⁹³ D. Pundy (2016) 'Molenbeek: kicking away terror' DW Akademie, 5 June 2016. Retrieved at www.dw.com/en/molenbeek-kicking-away-terror/a-19308124

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

i. Políticaportiva e correttezza nel Regno Unito

Futbol i societat

7.1. Els britànics –potser especialment els anglesos– com a desenvolupadors de moltes de les versions modernes de l'esport que es juguen avui, històricament es consideren que tenen un sentit de “equitat” peculiarment desenvolupat, arrelat en un esperit amateur culturalment generat i molt mitològicitzat.⁹⁴

Potser aquesta és la raó per la qual no hi ha cap agència nacional (o una petita participació estatal) al Regne Unit per generar polítiques sobre l'ètica en l'esport. Avui dia, aquestes associacions i suposicions sobre les qualitats britàniques i la imparcialitat també poden actuar contra la justícia, per exemple, oferint un enfocament aliè al color per integrar de manera efectiva les dones i les noves comunitats d'immigrants a l'esport local i la governança esportiva.⁹⁵ Tanmateix, tots els països desenvolupats d'Europa s'enfronten a preguntes urgents sobre l'equitat en termes de com trien utilitzar i recórrer a l'esport per al bé públic. Cal centrar-se principalment en el finançament de l'esport d'elit, per exemple, en un intent d'inspirar més joves de les comunitats marginades a jugar i esdevenir físicament actius?

O cal fer èmfasi en les campanyes locals i proporcionar recursos al nivell de base de l'esport per maximitzar les oportunitats de participar i millorar la salut i el benestar entre els menys afavorits?

⁹⁴ N. Baker (2004) 'Whose hegemony? The origins of the amateur ethos in nineteenth century English society.' *Sport in History* 24 (1): 1-16

⁹⁵ J. Lusted (2009) 'Playing games with 'race': understanding resistance to 'race' equality initiatives in English local football governance.' *Soccer & Society* 10 (6): 722-739

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

i. Política d'esports i equitat al Regne Unit

Futbol i societat

- 7.2.** Aquest tema s'ha convertit en un focus clau per a la política esportiva del Regne Unit, especialment des de l'acollida dels Jocs Olímpics a Londres el 2012. Londres 2012 va ser considerat com una línia divisòria d'integració nacional sobre l'esport d'elit al Regne Unit, i l'equip GB va obtenir un record de 67 medalles als Jocs Olímpics de Rio el 2016.

La raó d'aquest èxit nacional, semblava originar-se en dirigir grans quantitats de fons generats per la Loteria Nacional al Regne Unit en l'esport d'elit. Això es va gestionar a través de la política de l'esport del Regne Unit, la qual premia l'excel·lència esportiva d'alt nivell i redueix -algunes vegades- el finançament dels esports de GB que no poden garantir la competitivitat de la medalla, independentment de la seva popularitat. Per exemple, l'equip de Bàsquet de Gran Bretanya va perdre el finançament públic, malgrat la popularitat recreativa de l'esport a moltes ciutats britàniques i especialment entre minories ètniques més pobres i marginades. Mentrestant, les ajudes econòmiques per a promoure l'excel·lència en ciclisme i en esports olímpics tals com gimnàsia, rem o vela han estat incrementades. Aquesta direcció en el finançament dels esports del Regne Unit no sempre ha estat un procés senzill. El ciclisme al Regne Unit, per exemple, s'ha enfrontat recentment a acusacions que afirmen que ha aconseguit el seu extraordinari èxit recent als nivells mundials i olímpics desenvolupant una "cultura de por" que involucra el sexisme i l'assetjament sexual, les quals han estat objecte d'una investigació oficial.⁹⁵

⁹⁵ B. Rumsby (2017) 'British cycling accused of covering up bullying culture and misleading UK Sport' The Daily Telegraph 21 February

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

i. Política d'esports i equitat al Regne Unit

Futbol i societat

- 7.3.** Aquesta política del Regne Unit, que els crítics han qualificat de “comprar” medalles olímpiques i recolzar fortament als esports i esportistes d'elit en un intent d'inspirar una participació més àmplia en l'esport al Regne Unit, ha estat criticada pels opositors tant a casa com a l'estranger per ser antiètica i injusta.

A més, no sembla, definitivament, haver inspirat una participació significativament més general en l'esport del Regne Unit, o més activitat física. Al mateix temps, s'argumenta que les instal·lacions per practicar esport a nivell de base al Regne Unit continuen essent patint una manca d'inversió. De fet, una enquesta de “una mostra ponderada representativa” de 2.001 joves adults britànics, encarregada per Pro Bono Economics de YouGov i publicada al febrer de 2017, semblava desafiar els supòsits de l'esport del Regne Unit que l'èxit olímpic és considerat “molt important” per la majoria d'habitants d'aquesta nació. De fet, el 30% de les persones enquestades van dir que no tenien cap interès en els Jocs Olímpics, i només el 7% deien que s'havien inspirat per fer esport a causa dels èxits de Gran Bretanya als Jocs Olímpics. D'altra banda, gairebé el 75% dels enquestats van dir que prefereixen destinar més fons per a l'esport a guanyar medalles als Jocs Olímpics de Tòquio l'any 2020.

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

i. Política d'esports i equitat al Regne Unit

Futbol i societat

7.4. De fet, per a alguns objectors del Regne Unit, en comptes de celebrar la humanitat global i promoure la participació esportiva entre les persones “ordinàries”, esdeveniments mega-esportius com els Jocs Olímpics signifiquen, cada vegada més, una forma única de “capitalisme de celebració”.⁹⁷

Un objector del Regne Unit ha argumentat que, en base a la recerca de la enquesta de YouGov: “Bretanya enten l'esport totalment del revés. Per què gastar milions en una solimpiades quan pocs nens del país tenen la logística necessària per practicar judo, esgrima o equitació a prop de casa seva?”⁹⁸ Aquestes troballes, al costat d'aquesta visió pública tant negativa, sens dubte provoquen discrepàncies amb l'actual model de finançament del govern britànic per a l'esport d'elit i esbarjo. També planteja qüestions difícils sobre l'impacte social de l'esport, així com la relació entre la competició de nivell d'elit finançat i la participació en esport local i recreatiu en barris més pobres.

⁹⁷ J. Boykoff (2011) 'The Anti-Olympics, New Left Review, 67: 41-59

⁹⁸ 'Give us goal posts not gold medals' Simon Kuper, ProBono Economics, 24 February 2017 www.probonoeconomics.com/news/%E2%80%9Cgive-us-goal-posts-not-gold-medals%E2%80%9D

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

i. Política d'esports i equitat al Regne Unit

Exemples de iniciatives positives pel que fa a equitat e l'esport del R.U.

La campanya del "respecte" en el futbol anglès.

7.5. Fora dels nivells d'elit de l'esport del Regne Unit, el futbol local sovint es diu que és l'esport que s'enfronta als desafiaments més importants en relació amb els models de conducta, l'ús de trampes en el terreny de joc i la indisciplina i manca de respecte als funcionaris.

El 2008 el Regne Unit intentà fer front a les acusacions de que el futbol local de base era cada vegada més rebel. Això va ser modelat per l'enfocament de la UEFA sobre el "Respecte" en una campanya llançada a tot Europa. El projecte "Respect" del torneig EURO 2012 va tenir quatre grans eixos: la lluita contra el racisme; augmentar i millorar l'accés als aficionats amb discapacitat; promoure la salut a través de l'activitat física; i millorar el diàleg intercultural entre els seguidors.

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

i. Política d'esports i equitat al Regne Unit

Exemples de iniciatives positives pel que fa a equitat e l'esport del R.U.

La campanya del "respecte" en el futbol anglès.

- 7.6.** A Anglaterra, amb molts jugadors, pares i espectadors que presumptament mostren massa poc respecte als funcionaris a nivell local, i la retenció d'àrbitres als nivells de base esdevenint cada vegada més una problemàtica de rutina, l' FA anglesa va introduir la seva pròpia campanya "Respecte" dissenyada per desafiar el sexisme i el racisme, així com fomentar el joc net i el respecte als oponents, les instal·lacions i els àrbitres a nivell de base.

La campanya inclou mòduls de formació en línia que permeten a les persones que participen en el futbol base explorar com poden mostrar més reconeixement als oficials de partit i als entrenadors del futbol local.

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

i. Política d'esports i equitat al Regne Unit

Exemples de iniciatives positives pel que fa a equitat e l'esport del R.U.

La campanya del “respecte” en el futbol anglès.

7.7. Com d'efectiva ha estat la campanya del Regne Unit? La recerca suggereix que els experiments amb intervencions de la campanya “respecte” a nivells de base, incloent àrees assignades pels espectadors, nous codis de conducta acompanyats de sancions i permetre exclusivament al capità parlar amb l'àrbitre van produir respostes positives en tots els grups de participants, estant tant arbitres com espectadors disposats a adoptar-les, i jugadors i entrenadors oferint una aprovació general tot i que amb major reticència.

Però, finalment, i potser molt significativament, molts dels enquestats van assenyalar repetidament l'emulació social i l'impacte dels models de rols negatius d'esportistes d'elit sobre el comportament dels jugadors i espectadors en el joc de base.⁹⁹

⁹⁹ C. Brackenridge, A. Pitchford and M. Wilson (2011) 'Respect: results of a pilot project designed to improve behaviour in English football.' *Managing Leisure* 16 (3): 175-191

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

i. Política d'esports i equitat al Regne Unit

Exemples de iniciatives positives pel que fa a equitat e l'esport del R.U.

La campanya del "respecte" en el futbol anglès.

7.8. Tanmateix, una investigació posterior suggereix que els àrbitres del futbol local d'Anglaterra sovint pateixen abusos i intimidacions físiques i que sovint els contribueix a renunciar al joc.¹⁰⁰

Utilitzant entrevistes amb 11 àrbitres registrats recentment en una Associació de Futbol del Comtat d'Anglaterra, un altre grup d'acadèmics del Regne Unit va examinar les experiències dels funcionaris en un període de set anys des de la implementació de la campanya anglesa del Respecte. Malgrat aquesta iniciativa d'informació pública de gran rellevància, els resultats d'aquesta investigació a petita escala van descriure el poc que havia canviat realment per als que arbitraven a futbol base a nivell de joves i adults a Anglaterra. Els àrbitres entrevistats van destacar la continuïtat de l'abús físic i verbal al qual s'enfronten i argumentaven que les FA del comtat havien de demostrar nivells de suport molt més elevats cap a ells quan es tracta de lidiar amb casos de mala conducta.¹⁰¹

¹⁰⁰ C. Dell, M. Gervis and D. Rhind (2016) 'Factors influencing soccer referee's intentions to quit the game.' Soccer and Society, 17 (1) 101-119

¹⁰¹ J. Cleland, J. O'Gorman & M. Bond (2015) 'The English Football Association's Respect Campaign: the referees' view.' International Journal of Sport Policy and Politics 7 (4): 551-563

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

i. Política d'esports i equitat al Regne Unit

Exemples de iniciatives positives pel que fa a equitat e l'esport del R.U.

La campanya del "respecte" en el futbol anglès.

7.9. Aquesta visió i l'experiència més àmplia dels funcionaris del futbol de base anglès semblaven confirmats quan, al març de 2017, es va produir una vaga per part de dos mil àrbitres locals de futbol a Anglaterra com a protesta per la presumpta manca d'acció que va prendre la FA per protegir els àrbitres en el futbol base de l'abús i la violència que els jugadors i espectadors els adrecen.¹⁰²

La campanya de Respecte a Anglaterra necessita clarament un major desenvolupament i millora proactius a causa de les experiències "no desitjades" per a molts àrbitres quan oficialitzen partits de futbol local al Regne Unit.

¹⁰² Més de 2000 àrbitres en vaga causen retards en el futbol de base: The Guardian online 5 March 2017. Retrieved from www.theguardian.com/football/2017/mar/05/referees-on-strike-grassroots-postponements

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

i. Política d'esports i equitat al Regne Unit

Exemples de iniciatives positives pel que fa a equitat e l'esport del R.U.

II. Projectes comunitaris, campanyes antiracisme i antihomofobia en el futbol anglès

7.10. A Anglaterra, com hem mencionat abans, i com a part de un projecte per contrarestar alguna de la publicitat negativa sobre el comportament dels jugadors de futbol i l'excessiu estil de vida d'alguns jugadors d'Anglaterra, tots els clubs anglesos són obligats a desenvolupar o esdevenir amfitrions de projectes comunitaris que involucrin jugadors en l'entrenament i el treball amb comunitats marginals.

En alguns llocs, aquests sistemes poden tenir dificultats per reclutar els millors jugadors per ajudar-los en projectes i, en part, poden orientar-los a "compensar" als seus habitants per la seva exclusió econòmica del futbol de primer nivell de la Premier League. Però, encara que aquests projectes de vegades lluiten per recursos i una infraestructura adequada i poden requerir¹⁰³ canvis organitzatius en alguns dels seus objectius¹⁰⁴, també poden desafiar les idees populars sobre l'equitat, l'alienació dels aficionats i la mercantilització del futbol a Anglaterra.

¹⁰³ B. Maguire (2008) 'Football in the community: still 'the game's best kept secret?'' Soccer & Society 9 (4): 439-454

¹⁰⁴ D. Parnell, et al (2013) 'Football in the community schemes: exploring the effectiveness of an intervention in promoting healthful behaviour change.' Soccer & Society 13 (1): 35-51

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

i. Política d'esports i equitat al Regne Unit

Exemples de iniciatives positives pel que fa a equitat e l'esport del R.U.

II. Projectes comunitaris, campanyes antiracisme i antihomofobia en el futbol anglès

7.11. Els clubs de futbol professionals responsables també poden utilitzar-se per donar suport als programes d'inclusió local en l'educació, la salut i altres àmbits socials -el futbol per a les nenes i les persones amb discapacitat, per exemple- que toquen problemàtiques sobre desigualtat, exclusió i equitat.

Investigacions recents sobre la caritat de la comunitat de Brighton & Hove Albion FC, "Albion In the Community", per exemple, han demostrat que la creixent separació entre el 'negoci' del futbol i el 'servei' de les comunitats locals ofereix una forma més justa i plural de compromisos, que pot produir "connexions fortes i sostenibles" entre aquestes comunitats i clubs de futbol professionals locals.¹⁰⁵

¹⁰⁵ A. Saunders et al (2014) 'Making a difference: the power of football in the community.' Soccer & Society 15 (3): 411-429

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

i. Política d'esports i equitat al Regne Unit

Exemples de iniciatives positives pel que fa a equitat e l'esport del R.U.

II. Projectes comunitaris, campanyes antiracisme i antihomofobia en el futbol anglès

- 7.12.** Posicionar-se dins i fora de l'esport contra problemes socials i fonts clau d'injustícia, com el racisme, l'homofòbia i el sexisme, generalment és una acció aplaudida i recolzada. Però, com han argumentat alguns crítics:

“L'esport ha estat tradicionalment resistent a les incursions dels patrocinadors i defensors de drets i ha tingut una relació tensa amb grups que pretenen un millor tracte per a dones, negres i minories, LGBTQ i atletes discapacitats.

*En algunes parts del món, és perillós per a qualsevol persona que desafii l'estatu quo en l'esport “.*¹⁰⁶

A més, els diferents països d'Europa han adoptat vies socio-polítiques força diferents en relació amb les qüestions de la “alteritat” de les comunitats d'immigrants, la diversitat ètnica i cultural en l'esport i qüestions més àmplies. Per tant, els processos de marginació, discriminació i exclusió poden experimentar-se en qualsevol lloc d'Europa, però les perspectives i respostes dels que estan tan marginats es veuran profundament condicionats per trets culturals i polítics locals i nacionals.¹⁰⁷

¹⁰⁶ C. Brackenridge and D. Rhind (2014) 'Child protection in sport: Reflections on thirty years of science and activism.' Social Science 3 (3): 326-340, p.331

¹⁰⁷ P. Weiss (2010) 'Single community football clubs and Turkish immigration into France and Germany' in W. Gasparini and C. Talleu (eds.) Sport and Discrimination in Europe, EPAS, Strasbourg: Council of Europe: 119-136

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

i. Política d'esports i equitat al Regne Unit

Exemples de iniciatives positives pel que fa a equitat e l'esport del R.U.

II. Projectes comunitaris, campanyes antiracisme i antihomofobia en el futbol anglès

7.13. Al Regne Unit, la campanya nacional de Kick Out contra el racisme en el futbol que va començar a mitjans de la dècada de 1990 ha tingut un èxit considerable, sobretot potser en relació amb l'oposició i la gestió del cant racista col·lectiu entre els aficionats al futbol anglès.

El racisme entre els aficionats al futbol a diferents parts d'Europa continua sent un problema greu, i alguns professionals no són immunes a fer comentaris racistes, com ha assenyalat recentment EPAS. Avui en dia, Kick it Out compta amb el suport de tots els principals grups de futbol d'Anglaterra i ofereix una línia directa i una aplicació perquè els seguidors puguin informar instantàniament i anònimament casos de racisme en partits professionals i locals. L'organització també ha treballat molt per generar coneixement sobre i oposició al racisme en el futbol local.

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

i. Política d'esports i equitat al Regne Unit

Exemples de iniciatives positives pel que fa a equitat e l'esport del R.U.

II. Projectes comunitaris, campanyes antiracisme i antihomofobia en el futbol anglès

7.14. Els èxits de Kick Out a nivell nacional al Regne Unit també han estat fonamentals per ajudar a establir la xarxa FARE contra el racisme, que abasta el futbol professional a Europa.

L'any 2003, i de nou a 2008 sota el segell Units Contra el racisme, la UEFA i la FARE van elaborar una guia integral de millors pràctiques per als clubs de futbol d'Europa a l'hora d'involucrar-se amb aficionats i comunitats minoritàries i treballar per prohibir el racisme entre els fans i les seves pròpies organitzacions.¹⁰⁹ La setmana d'accions de FARE contra el racisme en el futbol ha implicat milers de clubs i grups d'arreu d'Europa. Els missatges contra el racisme es mostren en tots els grans tornejos de futbol d'avui, i tant la FIFA com la UEFA

han produït un conjunt de campanyes de No al Racisme i Respecte per als mitjans de comunicació, que inclouen alguns dels millors jugadors del món. Aquesta és, clarament, una de les campanyes simbòliques més extenses organitzades en l'esport per tal de lidiar amb afers de discriminació i exclusió racial

Figura 6: La app de la campanya Kick It Out, disponible des de l'agost de 2015.

¹⁰⁹ Unite Against Racism (2008) Placant el racisme al futbol: Una guia pels clubs. Nyon: Serveis de Mitjans de la UEFA

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

i. Política d'esports i equitat al Regne Unit

Exemples de iniciatives positives pel que fa a equitat e l'esport del R.U.

II. Projectes comunitaris, campanyes antiracisme i antihomofobia en el futbol anglès

7.15. L'any 2015, la Football League d'Anglaterra va introduir un Codi de pràctica com a part del seu propi compromís amb el Pla d'acció nacional d'inclusió i lluita contra la discriminació del futbol anglès, desenvolupat per l'Associació de Futbol el 2013.¹¹⁰

El pla d'acció de la FA està dissenyat per cobrir tot el joc a Anglaterra i per monitoritzar anualment els esdeveniments en quatre àrees clau: l'ampliació del grup de talent del futbol anglès; l'aclariment de les normes i les sancions contra la discriminació; la inculcació de la confiança a l'hora d'informar la discriminació; i augmentar el coneixement i la consciència sobre els problemes d'exclusió. Els seus informes actuen com una "casa de compensació" per mesurar els canvis socials i ètnics en la governança, la participació, el coaching i el perfil administratiu del futbol anglès tant a nivell professional com local. Ofereix una guia molt útil, encara que molt limitada, sobre el progrés, o la manca daquest.

¹¹⁰ Associació de Futbol (2016) Pla d'inclusió i lluita contra la discriminació del futbol anglès. Londres:

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

i. Política d'esports i equitat al Regne Unit

Exemples de iniciatives positives pel que fa a equitat e l'esport del R.U.

Projectes comunitaris, campanyes antiracisme i antihomofobia en el futbol anglès

- 7.16.** El codi de pràctica de la Football League està dissenyat per garantir que els clubs de futbol professionals fora de la Premier League estiguin inclosos en totes les seccions del seu negoci.

Això inclou operacions de dia de partit, operacions generals, confiança de la comunitat, desenvolupament juvenil, aficionats i el primer equip. L'informe inclou exemples de bones pràctiques als clubs seleccionats de la Lliga de Futbol. A finals del primer any, es van identificar a nou clubs de la Lliga de Futbol (d'un total de 72) que complien el nivell de base del Codi de Pràctica, establint el punt de referència per als altres.¹¹¹ Cadascun d'aquests clubs va superar amb èxit una avaluació independent en 12 àrees d'operació, garantint que la bona pràctica s'estengui a tots els empleats, espectadors i altres persones involucrades amb el club. Aquests clubs es van convertir en mentors d'altres 30 clubs de la Lliga de Futbol l'any 2016.

¹¹¹ Codi de pràctica de la Football League(2015) per la inclusió del club i la lluita contra la discriminació. Londres: La Lliga de Futbol

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

i. Política d'esports i equitat al Regne Unit

Exemples de iniciatives positives pel que fa a equitat e l'esport del R.U.

Projectes comunitaris, campanyes antiracisme i antihomofobia en el futbol anglès

- 7.17.** Al novembre de 2016, després d'esdeveniments poc estancats, Stonewall, els defensors de drets iguals al Regne Unit, va obtenir el suport de la Premier League, la Football League i la Rugby Football Union per llançar un vídeo anti-homofòbia i tornar a promoure el dur a les botes dels jugadors professionals de diversos esports cordons multicolor com a mostra de recolzament per a una major inclusió en esport per a gais, transgènere i bisexuals.

L'impacte d'aquestes campanyes és difícil de mesurar, encara que les recents enquestes a gran escala dels aficionats al futbol a Anglaterra han indicat una creixent inclusivitat en aquest àmbit i una reducció general del sentiment homofòbic en el

joc anglès.¹¹² Recerca recent a la visió dels atletes del Regne Unit sembla apuntar abrumadorament cap a les mateixes conclusions.¹¹³

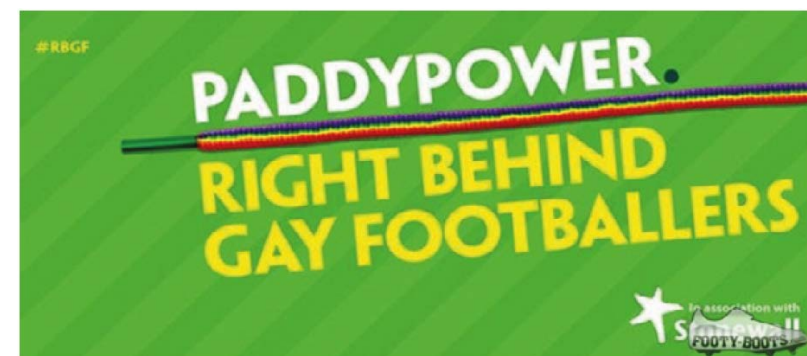

Figura 7: Campanya de Stonewall Rainbow Laces, amb el suport Paddy Power, 2013.

¹¹² E. Cashmore & J. Cleland (2012) 'Fans, homophobia and masculinities in association football: evidence of a more inclusive environment' British Journal of Sociology 63 (2): 370-387

¹¹³ A. Bush, E. Anderson and S. Carr (2012) 'The declining existence of men's homophobia in British sport.' Journal for the Study of Sport and Athletes in Education 6 (1): 107-120

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

i. Política d'esports i equitat al Regne Unit

Exemples de iniciatives positives pel que fa a equitat e l'esport del R.U.

Projectes comunitaris, campanyes antiracisme i antihomofobia en el futbol anglès

7.18. Un petit nombre de jugadors de rugby recentment retirats, jugadors de futbol i alguns àrbitres de rugby del R.U. han revelat també la seva homosexualitat.¹¹⁴

La resposta pública envers ells ha estat, generalment, molt positiva. No obstant això, segueix sent el cas, però, que en el futbol anglès,- i d'això es fa ressò arreu d'Europa, i en la majoria d'esports masculins-, no hi ha cap cas en tota la història de l'esport, a nivell d'elit, en el qual el jugador hagi tingut la confiança necessària per a declarar-se obertament gay o bisexual.

¹¹⁴ L'ex-jugador de la "Welsh Rugby Union International" Gareth Thomas i l'actual àrbitre internacional galès Nigel Owens són els dos casos de perfil més alt de l'esport masculí del Regne Unit. Al febrer de 2014, la capitana de futbol femení d'Anglaterra, Casey Stoney, també va sortir públicament com a gai.

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

i. Política d'esports i equitat al Regne Unit

Exemples de iniciatives positives pel que fa a equitat e l'esport del R.U.

III. Inclusió social i equitat en la governança esportiva del Regne Unit: La iniciativa LeaderBoard

7.19. La participació en l'esport professional com a atletes sembla cada vegada menys difícil per a les persones que pertanyen a minories ètniques a Gran Bretanya, tot i que els asiàtics britànics del sud han tingut un impacte relativament reduït en l'esport d'elit al Regne Unit.

Però la governança esportiva continua sent una qüestió diferent. "Sporting Equals" és una organització de recerca i desenvolupament del Regne Unit que defensa les oportunitats esportives, principalment per a persones de comunitats d'ètnies negres i minoritàries (BAME). Això implica treballar per promoure els mitjans per jugar i veure l'esport per als BAME sub-representats, especialment potser els d'un patrimoni britànic de l'Àsia Meridional. Sporting Equals també acull un esdeveniment nacional anual de premis esportius (BEDSA) per a persones amb lligams BAME. Però el seu nou projecte LeaderBoard pretén generar més equitat en la selecció i la inclusió de BAME com a membres de la junta voluntària i com a empleats d'administradors superiors en els òrgans de govern esportius del Regne Unit i altres organitzacions esportives del Regne Unit.

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

i. Política d'esports i equitat al Regne Unit

Exemples de iniciatives positives pel que fa a equitat e l'esport del R.U.

III. Inclusió social i equitat en la governança esportiva del Regne Unit: La iniciativa LeaderBoard

7.20. El missatge LeaderBoard és que aconseguir la diversitat en aquestes àrees crucials de governança és una qüestió d'equitat bàsica. Les últimes xifres d'auditoria [2016] suggereixen que només 17 de les 604 posicions de la junta (2,8%) dels òrgans de govern nacionals al Regne Unit són preses pels membres ètnics negres i minoritaris; només un té un CEO de BAME i només dos tenen BAME com a executius.

La població del BAME del Regne Unit està augmentant constantment, des d'aproximadament el 8% del cens del 2011 fins a un estimat del 14% avui. LeaderBoard argumenta sobre quatre aspectes que l'augment de l'equitat en la representació de les persones ètniques negres i minoritàries a nivells més alts en l'esport del Regne Unit (i en altres llocs d'Europa) probablement tindrà beneficis més amplis:

- Una força de treball ètnicament diversa farà que el sector esportiu sigui més receptiu a les necessitats de les comunitats amb les quals treballa i encoratjarà a més persones a fer esport.
- Per ser eficaç, l'augment de la diversitat ha d'estar estretament relacionat amb l'estratègia empresarial general de l'organització i hauria de penetrar a través de tots els aspectes de l'empresa.
- L'augment de la participació de BAME en l'esport és probable que es vegi influenciada per la participació visible de les persones BAME en els nivells més alts.
- Més participació de BAME obrirà noves oportunitats comercials i mercats esportius.

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

i. Política d'esports i equitat al Regne Unit

Exemples de iniciatives positives pel que fa a equitat e l'esport del R.U.

III. Inclusió social i equitat en la governança esportiva del Regne Unit: La iniciativa LeaderBoard

7.21. El 2016 Sporting Equals va llançar un nou “kit d'eines” per ajudar els òrgans de govern de l'esport del Regne Unit en els seus esforços per reclutar més administradors de fons BAME.

També van anunciar el desenvolupament d'una nova Acadèmia LeaderBoard dissenyada per a reclutar i capacitar persones d'origen ètnic negre i minoritari en habilitats de gestió i lideratge, de manera que aquests candidats disposin de l'acreditació i experiències necessàries per treballar i oferir coneixements voluntaris als nivells més alts del sector esportiu del R.U. L'objectiu és reclutar i formar persones d'origen ètnic negre i minoritari en un nou programa de quatre anys.

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

i. Política d'esports i equitat al Regne Unit

Exemples de iniciatives positives pel que fa a equitat e l'esport del R.U.

Inclusió social i equitat en la governança esportiva del Regne Unit: La iniciativa LeaderBoard

7.22. Aquest treball es correspon amb una nova èmfasi del govern del Regne Unit a partir de 2016 per promoure una major transparència, confiança i diversitat en la governança esportiva del país i millorar la responsabilitat vinculant els fons públics pels organismes esportius amb la finalitat de demostrar que, en les seves estructures de govern, aquestes organitzacions reflecteixen adequadament les persones a les quals normalment serveixen.

De tots els cossos de governança nacional (NGB) per l'esport al R.U. s'espera, amb el temps, que demostrin que tenen procediments ètics i que el 30% de les seves posicions de govern son preses per dones.

D'aconseguir-se, això ajudarà a demostrar un compromís fort i públic per progressar cap a una major paritat de gènere i una major diversitat en general en els taulells esportius, incloent-hi, entre d'altres, les persones d'origen negre, asiàtic, minoritari (BAME), així com persones amb discapacitat.¹¹⁵

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

i. Política d'esports i equitat al Regne Unit

Exemples de iniciatives positives pel que fa a equitat e l'esport del R.U.

IV. Dones Musulmanes i Projectes d'Inclusió en l'Esport Britànic.

7.23. Adreçant un conjunt de temes molt diferent però interconnectat per a les dones musulmanes del Regne Unit, el projecte Learning to Ride de Leicester el 2016 va ensenyar a un petit grup de dones musulmanes locals l'ús de la bicicleta en espais públics de forma segura.

El projecte va assenyalar que el ciclisme per a dones segueix sent un tema altament controvertit en molts països islàmics, al Regne Unit i en altres parts d'Europa. Als països islàmics, algunes fatwas ho permeten, però altres diuen que el ciclisme és haram.¹¹⁶ Molt recentment, dones a l'Iran han desafiat a les fatwas pel que fa al ciclisme mitjançant la difusió on-line de fotografies on practicaven el ja esmentat esport.¹¹⁷ Més a prop de casa nostra, als Països Baixos, els reptes de l'ensenyament de les dones musulmanes a moure's amb bicicleta s'han apreciat, però també ho han fet els missatges per a les comunitats locals dels factors positius que poden sorgir d'aquestes activitats perquè: "Veure a les dones amb bicicletes, adonar-se que són dones normals i corrents i no els passa res a anar sobre dues rodes, és un missatge contundent".¹¹⁸

¹¹⁶ Haram és una paraula àrab que significa il·lícit, habitualment en un context religiós

¹¹⁷ 'Women in Iran defy fatwa by riding bikes in public' BBC News online, 21 September 2016, www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-37430493

¹¹⁸ A van der Kloof (2015) 'Lessons learned through training immigrant women in the Netherlands to cycle'; in P. Cox (ed.) *Cycling Cultures* Chester: Chester University Press: 78-105, p.94

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

i. Política d'esports i equitat al Regne Unit

Exemples de iniciatives positives pel que fa a equitat e l'esport del R.U.

IV. Dones Musulmanes i Projectes d'Inclusió en l'Esport Britànic.

7.24. Els problemes que configuren la participació de les dones musulmanes europees en el ciclisme i altres activitats físiques tendeixen compartir una sèrie de factors, incloent la raça, la fe, la cultura i les limitacions de gènere.

No obstant això, la investigació de Leicester indica que mentre la religió fa el seu paper a restringir l'activitat física d'algunes dones musulmanes, no sempre és el factor decisiu. Les investigacions dutes a terme per la Fundació Women's Sport and Fitness (WSFF) del Regne Unit també van trobar que la por a la discriminació o les actituds negatives dels proveïdors de serveis en relació amb les seves necessitats culturals o religioses poden crear un clima d'injustícia i aprensió, implicant així que les dones musulmanes donin els primers passos per participar en l'esport i l'exercici físic.¹¹⁹

Figura 8: Projecte de ciclisme de les dones musulmanes de Leicester, 2016.

¹¹⁹ Sporting Equals and Women's Sport and Fitness Foundation (2010) 'Muslim Women in Sport' London: WSFF

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

i. Política d'esports i equitat al Regne Unit

Exemples de iniciatives positives pel que fa a equitat e l'esport del R.U.

IV. Dones Musulmanes i Projectes d'Inclusió en l'Esport Britànic.

7.25. La investigació de Leicester demostra que, tenint en compte el tipus adequat de promoció, un lloc adequat, facilitadores femenines i un compromís per desafiar les convencions patriarcals, fer que l'activitat física a l'aire lliure estigui a disposició d'aquest grup relativament inactiu és possible

La consciència dels diferents tipus i nivells de barreres que experimenten les dones musulmanes també suggereix que els intents d'abordar i superar aquestes barreres han de ser recolzats externament, però probablement el canvi real es troba principalment dins de les seves pròpies comunitats. Les dones del projecte Learning to Ride van experimentar un desenvolupament personal i van aconseguir participar i adquirir noves habilitats.

L'augment de la confiança i la millora de l'autoestima van ser una part central d'aquesta combinació, juntament amb els sentiments de plaer que, simultàniament, afronten l'exclusió i els permet experimentar la llibertat d'anar amb bicicleta.¹²⁰

¹²⁰ J. Williams & N. Kaleem (2016) 'Learning to ride sessions for women in Leicester' Leicester: DICE, University of Leicester

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

ii. La posició de França

Representacions positives de l'esport francès

I. Esport i Valors Morals

7.26. Des dels seus inicis i al llarg del seu desenvolupament, l'esport modern s'ha associat popularment amb idees de progrés, equitat o puresa. Són aquests mateixos principis els que van constituir la base del seu desenvolupament en diverses institucions (escoles, comunitats, etc.) a França.

És perquè, poc a poc, els educadors, els polítics o els metges han considerat que la pràctica de l'esport pot generar un comportament social "adequat" que han actuat per programar en els plans d'estudis de formació educativa dels joves per transmetre'ls maneres adequades d'actuar. Les polítiques esportives públiques es van introduir gradualment a França durant el segle XX. Ja a principis de 1903 es preveia la creació d'un ministeri d'esports per coordinar totes les activitats en aquest camp, però no va ser fins a 1936 que l'esfera pública va aprofitar aquest problema creant una Secretaria d'Estat per a l'Esport amb la missió de reforçar l'ètica de la pràctica de l'esport davant l'augment dels excessos en el terreny, a causa, en part, de l'augment de la professionalitat. El compromís de l'Estat francès i les accions adoptades s'han basat en el principi que el desenvolupament de les activitats físiques i esportives és un objectiu d'interès nacional general.

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

ii. La posició de França

Representacions positives de l'esport francès

I. Esport i Valors Morals

7.27. La intervenció de l'estat en l'esport va ser reforçada a França a finals del S.XX i a principis dels 2000 mitjançant diverses lleis que van definir les característiques de les ja esmentades intervencions

Totes les mesures relatives a l'esport van ser codificades al 2006. Al final d'aquestes mesures, el govern francès té una responsabilitat general que abasta tot el camp de les activitats esportives, tant si es relacionen amb la pràctica esportiva general com amb l'esport al més alt nivell. El codi esportiu deixa clar que l'esport és una activitat d'interès general que ha de conduir al compromís de l'Estat. Per implementar polítiques públiques de l'esport, el Ministeri encarregat de l'esport té una administració central descentralitzada, així com una xarxa d'institucions públiques (INSEP, ENSA, ENVSM, CREPS, etc.).

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

ii. La posició de França

Representacions positives de l'esport francès

I. Esport i Valors Morals

7.28. El govern francès manté també una relació peculiar, com a tutor i company, amb els moviments esportius de organitzacions a França, representats per federacions esportives.

Les relacions entre l'Estat i les federacions esportives estan marcades per acords que especifiquen les accions que les federacions han de realitzar en el marc de la seva missió de servei públic i la subvenció que les federacions li paguen. Aquestes convencions constitueixen un mitjà important per dur a terme les polítiques públiques que el govern vol estimular. Permeten que el govern sigui un veritable regulador del moviment esportiu nacional a França. Des de la dècada de 1980, la missió de les federacions vinculades als programes d'integració a través de l'esport i la defensa de l'ètica han assumit un lloc cada vegada més important.

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

ii. La posició de França

Representacions positives de l'esport francès

I. Valors Morals de l'esport.

7.29. En part com a conseqüència d'això, sembla que ningú no és capaç de parlar obertament a França sense referir-se a l'esport: els discursos dels polítics estan plens de referències al respecte És comú escoltar o llegir opinions dels líders de les federacions, esportistes o entrenadors, ministres i fins i tot el president de la República que estableixen l'esport com a símbol d'un ideal rarament definit però sempre exemplar. Per tant, s'entén que l'esport genera valors positius per a aquells que s'hi involucren tant com per a la comunitat en què s'adapta.

L'esport comporta valors humanitaris, principis ètics i virtuts moral. ¹²¹ Segons l'historiador, Pierre Arnaud, hi ha un mite que l'esport és "pur", posseït de les "virtuts" de l'educació i l'humanisme; una activitat que d'alguna manera és independent de la societat. ¹²² Totes les grans competicions esportives són, no obstant això, una oportunitat per emfasitzar l'extraordinària importància de l'èxit esportiu i les condicions en què s'aconsegueix. Durant la Copa Mundial de futbol de 1998 i la celebració de l'èxit domiciliari de l'equip francès, la majoria dels observadors van destacar els valors que van permetre la victòria de "les Bleus" per complementar els que semblaven estructurar la societat francesa. La pluralitat d'orígens que caracteritzaven aquest equip de Blacks-Blancs-Beurs era l'encarnació d'una combinació social harmoniosa que simbolitza el model d'integració francès.

¹²¹ Des dels anys cinquanta, gairebé tots els presidents a França han parlat sobre l'esport i la seva importància social. Subratllen regularment la importància de l'esport i l'exemple que proporciona, especialment per als joves.

¹²² P. Arnaud (2000) 'Sport in the 20th century: identity crisis or perverse logic?' In J. Vanwelkenhuyzen (ed.) Les tumultes d'un Siècle Complexe: Bruxelles, p. 252

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

ii. La posició de França

Representacions positives de l'esport francès

I. Esport i valors morals

7.30. Ara, al capdavant de l'arbre juntament amb actors, cineastes i estrelles del pop, els atletes obtenen tots els vots públics a França. Per exemple, una enquesta realitzada anualment per l'Institut Francès d'Opinió Pública (IFOP) sobre les personalitats més populars, regularment col·loca les estrelles esportives (Zinédine Zidane, Teddy Riner, Antoine Griezmann, Tony Parker, etc.) entre les principals icones franceses de temps tardans-moderns.

Si es reconeix el talent d'aquest esportista en aquesta votació, la imatge que gaudeixen, així com els valors que representen, són clau. Com a símbols d'un exitós programa d'integració, contrasten amb imatges diàries de desintegració social; donen un valor exemplar a l'esport a França. L'atleta és llavors representat com un model el segell esportiu sembla assegurar, gairebé per si mateix, les virtuts bàsiques que es requereixen i es reconeixen. La convicció que la mera pràctica de l'activitat física pot generar comportaments, actituds, moral o estils de vida molt més enllà del terreny esportiu s'ha desenvolupat prodigiosament a França. El simple fet de tenir contacte amb l'esport, la seva pràctica i el seu entorn, podria, es creu, canviar els individus i, en conseqüència, la societat francesa. Això sembla obvi per a molts.

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

ii. La posició de França

Representacions positives de l'esport francès

I. Esport i valors morals

7.31. La militància històrica del gran heroi dels Jocs Olímpics, Pierre de Coubertin, i la defensa del seu gran projecte esportiu -un veritable model de civilització- van circumscriure valors privilegiats i van establir l'ambició global de l'esport.

Però també va revelar una cara oculta del seu desenvolupament. Més enllà de les il·lusions inicials, l'esport conté en els seus orígens els seus propis límits. Els elements ocults de l'esport i, en particular els suposats principis igualitaris d'aquest, justifiquen la jerarquia dels individus sense posar en perill les condicions per a la preparació dels ranks esportius. A partir d'aquesta acceptació de la lògica meritocràtica de l'esport, la confrontació dels discursos sobre els valors de l'esport mitjançant nous arguments obre el camí cap a una major reflexió sobre la legitimitat de l'esport com a model social.

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

ii. La posició de França

Representacions positives de l'esport francès

II. L'esport és bò per la salut.

7.32. L'inici dels anys 2000 ha marcat, a França, l'augment de campanyes nacionals per qüestionar la inactivitat dels francesos.¹²³ Un corol·lari ha estat la promoció de l'activitat física i l'esport com a factor clau en la promoció de la salut.

L'esport apareix ara, especialment als mitjans de comunicació a França, com una eina no només per reduir el risc de malaltia, sinó també com una forma de millorar la vida quotidiana d'aquells que pateixen malalties de llarga durada. Per exemple, el Programa Nacional de Nutrició Sanitària (PNNS) fa més de quinze anys que ha estat utilitzant a França els esports publicitaris per suggerir que l'exercici més freqüent i una dieta més equilibrada poden ser els pilars d'un estil de vida més saludable. Si bé es reconeix, científicament, que l'esport és "bo per a la salut" quan es practica de forma regular i moderada, també ha de ser accessible per a totes les persones. Per a les autoritats públiques de França, aquest és un tema ètic, especialment en relació amb els membres més pobres i més fràgils de la societat (persones grans, discapacitats, malalts crònics, etc.).¹²⁴

¹²³ L'OMS presenta l'estil de vida sedentari com un dels factors més problemàtics en el desenvolupament de malalties no transmissibles a principis del segle XXI. Al mateix temps, la creixent preocupació per l'epidèmia global d'obesitat reafirma la necessitat del manteniment físic i corporal com un baluard contra moltes patologies modernes amplificades per estils de vida massa sedentaris o massa arriscats.

¹²⁴ A Radel & Y Morales (2013) 'Health, education and the body: An analysis of two anti-sedentary campaigns (1980 and 2001-2002)'. *Carrefours de l'éducation* 1 (35): 217-234

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

ii. La posició de França

Representacions positives de l'esport francès

II. L'esport és bò per la salut.

7.33. En aquest context, el Ministeri de Població, Joventut i Esports va crear, el 2013, un Centre Nacional de Recursos Esportius i de Salut, que té com a principal objectiu promoure pràctiques esportives destinades a millorar la salut.

El mateix any, es va iniciar un pla nacional de salut i benestar (SSBE) a França, que té com a objectiu reforçar l'acció de les autoritats locals a favor de l'activitat física i l'esport dirigides, principalment, a persones en situacions de vulnerabilitat física o social. Diverses regions franceses, sota els auspicis de les Agències Regionals de Salut (ARS, Agence Régionale pour la Santé) i, en col·laboració amb la Direcció Regional de Joventut, Esports i Cohesió Social (DRJSCS), s'han compromès a fer accions similars i han proposat un programa específic per l'esport i el benestar: Aquestes noves inquietuds públiques a França tendeixen a reforçar el vincle ètic entre l'esport i la salut, que, encara que ha existit durant molts anys, és ara un important assumpte de salut pública i, per tant, també una eina (nova) reguladora. És el que es pot resumir millor amb el nou eslògan ministerial:

“menja millor, mou-te més”.¹²⁵

¹²⁵ Cf. www.mangerbouger.fr, Lloc web oficial del Programa Nacional de Salut Nutricional (PNNS) implantat el 2001 pel Ministeri de Salut francès.

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

ii. La posició de França

Representacions positives de l'esport francès

III. L'esport contribueix a la inclusió social

7.34. Tot i que les representacions positives de l'esport a França han estat durant molt de temps declaracions, en comptes d'estar recolzades per accions concretes, ara és possible observar alguns intents d'estructurar l'ús de l'esport orientat a objectius socials. L'aparició d'aquestes iniciatives és sobtada i multifacètica, fins al punt que la lectura és una qüestió complexa. Algunes d'aquestes iniciatives provenen d'agents privats, com ara fundacions d'empreses, agències o associacions sense ànim de lucre, que poden reclamar objectius molt diferents.

Mentre que algunes persones simplement aprofiten els PR positius de finançar les seves accions com a part de la seva responsabilitat social corporativa, altres estan més invertits en la promoció d'aquestes accions i / o en el seu disseny. Per part de les administracions públiques, el Ministeri de Població, Joventut i Esports ha decidit desplegar les seves activitats a través d'una estructura (un centre nacional de recursos) dedicat al desenvolupament i coordinació de projectes esportius amb inquietuds educatives, de gènere i ciutadania com a objectius plenament designa. Aquest Centre de Recursos Nacional ara treballa principalment en el tema de la inclusió social promovent l'aparició de models organitzatius i formes de finançament que els serveis descentralitzats de l'Estat poden utilitzar per a un benefici públic més ampli.

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

ii. La posició de França

Dificultats d'aquesta representació positiva de l'esport a França

I. Hi ha pocs cursos que se centren en els aspectes ètics claus

7.35. Tenint en compte tots aquests nous elements de reflexió i desenvolupament al terreny de joc francès (esport = valors positius i millora de la salut i la inclusió), és sorprenent que s'hagin posat en marxa pocs programes de formació sobre ètica en l'esport per a entrenadors i educadors, ja sigui per autoritats federals o formacions locals.

Figura 9: Hi ha pocs programes sobre l'ètica esportiva per a entrenadors francesos.

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

ii. La posició de França

Dificultats d'aquesta representació positiva de l'esport a França

II. La complexitat del sistema de polítiques de l'esport francès

- 7.36.** A França, l'esport en l'actualitat engloba moltes dimensions que poden desencadenar accions de les autoritats públiques. S'espera que respongui a múltiples desafiaments socials: educatius; reptes de socialització i integració; la capacitat de crear dinàmiques col·lectives positives; i vincles amb la política de salut pública.

També es basa en la inversió personal realitzada en l'esport per més de dos milions i mig de voluntaris. Aquesta àrea també es considera un vector important d'influència nacional, principalment a través de l'èxit esportiu d'alt nivell en les principals competicions internacionals.

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

ii. La posició de França

Dificultats d'aquesta representació positiva de l'esport a França

II. La complexitat del sistema de polítiques de l'esport francès

7.37. L'esport s'associa avui a França amb la promoció de valors específics, com ara el compromís o la valorització de l'esforç i el mèrit, però també està subjecta a la desviació i la deriva -casos de violència, dopatge i comportament antiètics d'alt perfil- que el públic les autoritats intenten combatre i resoldre.

El dijous 12 de gener de 2017, per exemple, el Senat a França va aprovar per unanimitat un projecte de llei per "preservar" l'ètica de l'esport, enfortir la regulació i la transparència de l'esport professional i millorar la competitivitat dels clubs esportius. Aquesta llei demostra l'enfocament fort de l'Estat francès en aquest tema: "El text compleix amb l'objectiu de preservar la integritat de les competicions i el comportament dels seus actors. El ministre d'Esports, Thierry Braillard, en nom del Govern, acull amb beneplàcit el fet que els diputats han acordat, concretament, l'establiment de comitès d'ètica i comitès d'ètica encarregats d'assegurar la seva aplicació en federacions esportives i lligues professionals, tot donant-les a federacions els mitjans per penalitzar eficaçment el no-compliment de les regles establertes".¹²⁶

¹²⁶ www.sports.gouv.fr/accueil-du-site/a-la-une/article/Unanime-a-l-Assemblee-Nationale-pour-la-proposition-de-loi-sur-l-ethique-la-transparence-et-la-competitivite-du-sport-professionnel

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

ii. La posició de França

Dificultats d'aquesta representació positiva de l'esport a França

II. La complexitat del sistema de polítiques de l'esport francès

7.38. Però al costat de l'Estat, una altra institució té la missió de representar els interessos de les federacions esportives a França: els representants nacionals a França del moviment olímpic.

El Comitè Olímpic i Esportiu Nacional de França (CNOSF) té, doncs, un paper específic en relació amb l'ètica esportiva dins del nexa nacional d'esports a França. Així, també, el Ministeri de Salut. De fet, les inquietuds esportives / ètiques estan a la confluència de moltes institucions i organitzacions franceses. En el seu informe per l'AMA sobre el dopatge en l'esport a França i Espanya (2014)¹²⁸, els autors parlen, en conseqüència, de les capes d'implicació: les "Mil fulles franceses".¹²⁹ Encara que aquest informe se centra exclusivament en el tema del dopatge, les seves conclusions s'apliquen igualment a altres qüestions relacionades amb la justícia i l'ètica quan es mobilitza l'esport. Tanmateix, aquesta multiplicació d'institucions a França que tenen interessos en qüestions ètiques en l'esport no sempre facilita accions més àmplies, transversals i decisives.

¹²⁷ AMA Report (2014) 'Prevent doping in young athletes in Spain and France: a multidimensional approach of doping processes'. www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/bodin-final-2010-fr.pdf

¹²⁸ Les "Mil fulles" (Mille-feuilles en francès) són un tipus de pastís francès, format per pastes de nata i pasta, disposades en múltiples i successius estrats.

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

ii. La posició de França

Dificultats d'aquesta representació positiva de l'esport a França

III. Mitjans de comunicació i esport: (En ressaltar certs casos obstaculitzen l'objectiu perseguit)

7.39. De vegades, els mitjans de comunicació a França no faciliten els debats i no necessàriament reporten iniciatives positives en l'esport.

A part d'algunes publicacions significatives que destaquen iniciatives per a l'ús de les activitats esportives des d'una perspectiva social (educació, integració o suport social), com el suplement Sport i Form del diari Le Monde que, en la seva edició setmanal, dedica tota una pàgina a un projecte d'educació a través de l'esport, els mitjans de comunicació més freqüentment fan èmfasi en successos que són contraris a l'ètica esportiva, o bé només informen d'una part d'un debat molt més ampli.

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

ii. La posició de França

Dificultats d'aquesta representació positiva de l'esport a França

III. Mitjans de comunicació i esport: (En ressaltar certs casos obstaculitzen l'objectiu perseguit)

7.40. Per exemple, mentre el futbol amateur a França és criticat regularment per ser massa violent i ser una plataforma cada cap de setmana per a un comportament agressiu (entre els opositors, entre entrenadors o cap a l'àrbitre), un article publicat el 12 de gener de 2017 en el famós diari esportiu L'Equipe es va titular: "La violència: només afecta l'1,4% dels jocs jugats en el futbol amateur".

¹²⁹Aquesta xifra es basa en un informe de l'ONDRP (Observatori Nacional sobre la delinqüència i les respostes penals) i cobreix les dades de 2015-2016 obtingudes a partir d'una eina censal (Behavior Observatory) que està disponible per als districtes i les lligues de futbol franceses.

Aquest dispositiu en línia va ser creat el 2006 per la Federació Francesa de Futbol (FFF) i recopila informes sobre la violència que es produeix durant els partits de futbol amateur. No obstant això, el que L'Equipe no indica (però que es destaca a Le Monde), és que:

"Aquestes xifres romanen incompletes i no compten totes les reunions i la violència durant els partits de futbol amateur. A falta d'una cobertura suficient, 12 districtes o lligues no es van incloure en l'estudi dels 125 centres de gestió que tenen l'eina informàtica (6% dels partits de 2015 a 2016) i no inclou els centres que encara no tenen aquest dispositiu. A més, quan es produeixen diversos incidents en una coincidència, només es detalla la més seriosa a la base de dades de l'Observatori de Comportament."¹³⁰

¹²⁹ www.lequipe.fr/Football/Actualites/Violence-seulement-1-4-des-rencontres-touchees-dans-le-foot-amateur/767919

¹³⁰ www.lemonde.fr/football/article/2017/01/12/football-amateur-10-977-matches-marques-par-des-cas-de-violences-ou-d-inciviles-en-2015-2016_5061244_1616938

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

ii. La posició de França

Accions positives per desenvolupar un joc net i ètic en relació amb l'esport a França

- 7.41.** Tot i això, a França hi ha actualment accions i iniciatives per promoure i desenvolupar el joc net i l'ètica. Però a causa dels elements esmentats anteriorment, aquestes iniciatives continuen essent la majoria de les vegades responsabilitat d'una federació esportiva específica, o bé es troben sota una autoritat regional o local, o una lliga o un club. Com al Regne Unit, s'han posat pocs programes a nivell nacional, o estan relacionats amb l'esport en general. Anem a considerar només alguns projectes rellevants.

Figura 10: Les accions sobre l'ètica esportiva a França romanen amb federacions esportives.

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

ii. La posició de França

Accions positives per desenvolupar un joc net i ètic en relació amb l'esport a França

I. Campanya “xiulet”¹³¹

7.42. Aquesta campanya parteix de l'observació que l'idioma de l'esport, igual que altres camps d'activitat a la societat francesa, es impregnat sovint inconscientment, de premisses estigmatitzants basades en prejudicis.

Encara que les dades estadístiques sobre això són escasses, hi ha un risc en el món de l'esport, com en altres llocs, de trivialitzar les observacions racistes, homòfobes o sexistes, així com de fer declaracions negatives sobre persones amb discapacitat. Aquestes observacions poden conduir a la denigració o exclusió de les víctimes. El xiulet és un objecte comú en el món esportiu que simbolitza la crida a l'ordre. Permet marcar una desaprovació o una insatisfacció més àmplia. S'utilitza en la majoria d'esports, en moltes disciplines, però també al carrer pel policia que vol prevenir o denunciar un delicte.

¹³¹ www.sports.gouv.fr/prevention/incivilités-violences/CoupdeSifflet/Presentation-de-la-campagne-CoupdeSifflet/article/Qu-est-ce-que-CoupdeSifflet

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

ii. La posició de França

Accions positives per desenvolupar un joc net i ètic en relació amb l'esport a França

I. Campanya “xiulet”

7.43. Els objectius d'aquesta campanya són, així doncs, diversos. Inclouen:

- Tots els participants, ja siguin atletes d'alt nivell, atletes professionals, atletes amateurs o atletes recreacionals.
- Tots aquells involucrats en l'esport, ja siguin líders, àrbitres, educadors, entrenadors i tant si són professionals com voluntaris.
- Tots els aficionats, sense importar la disciplina esportiva o l'equip que recolzen
- El públic general: gent jove, adults, seniors, dones, homes i persones transgènere
- Tots aquells de nosaltres que, en un moment o altre, farem servir un llenguatge estigmatitzant sense identificar-lo

La campanya va ser organitzada al voltant de un nombre divers de temes. Com queda representat en aquestes gràfiques a la part inferior inclouen racisme, sexisme, homofòbia i prejudici contra persones amb discapacitats:

Figura 11: Els temes de la campanya “xiulet”

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

ii. La posició de França

Accions positives per desenvolupar un joc net i ètic en relació amb l'esport a França

II. La lluita contra l'incivisme, la violència i la discriminació en l'esport francès. Concurs de fotografia de l'esport¹³²

7.44. A les regions de França i sota l'ègida de les Direccions Regionals de Joventut i Esports (DRDJS) i els Comitès d'Esports Olímpics Regionals (CROS), es va iniciar una nova competició sobre l'esport el 2016. L'objectiu era celebrar el compromís dels joves atletes i destacar el seu comportament positiu il·lustrant els valors i l'ètica de l'esport

Aquest concurs s'organitza en el marc de l'oferta de París 2024 per acollir els Jocs Olímpics i Paralímpics i està en línia amb la política del Ministeri d'Educació Nacional, Educació Superior i Recerca (MENESR), que vol promoure la pràctica de l'esport entre joves i mobilitzar la comunitat educativa al voltant de tres valors cívics i esportius: amistat; excel·lència; i el respecte.

Aquest concurs va dirigit a estudiants universitaris i secundaris de la regió Pays de Loire, a partir del 1 de novembre de 2016 fins al 23 de març de 2017. Les classes que han entrat al concurs han de proporcionar fotos relacionades amb el tema. Aquests s'avaluen segons la seva rellevància, la seva originalitat, les emocions que emeten i la qualitat tècnica de la fotografia. Un jurat format per membres de DRDJS i CROS designarà tres guanyadors. Un quart guanyador serà nominat pels vots de usuaris de les xarxes. Per aquesta raó, es mobilitzen les xarxes socials.¹³⁴ Les classes guanyadores rebran premis especials (llibres, invitacions a reunions esportives, etc.).

¹³² <http://pays-de-la-loire.drdjcs.gouv.fr/spip.php?article685>

¹³³ Circular 2016-126 of 22-8-2016

¹³⁴ www.drive.google.com/file/d/0B1qum_PtaHntUFpvUjJvYkRbEU/view

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

ii. La posició de França

Accions positives per desenvolupar un joc net i ètic en relació amb l'esport a França

III. Exemple d'inclusió a través d'accions esportives

7.45. Els actors implicats en els temes d'inclusió, integració o educació a través de l'esport ara són molt variables a França, i la naturalesa de les seves activitats ho és en proporció.

Conseqüentment, els exemples d'acció en aquest camp són innumerables i molt variats. Entre els actors privats involucrats (fundacions corporatives, etc.) actuen, bàsicament, com a socis financers que treballen en el marc de la Responsabilitat Social Corporativa (RSC). A més, les agències i "think tanks" de França participen més en la promoció de les accions dutes a terme o en destacar temes clau dins de les xarxes polítiques nacionals i europees. Finalment, les associacions sense ànim de lucre, sovint afiliades a les federacions esportives, són més actives a l'hora d'implementar accions dirigides a públics específics. Per part dels actors públics, el Ministeri francès de Joventut i Esport ha decidit, durant els últims cinc anys, fer-se càrrec dels problemes d'inclusió social a través d'un projecte esportiu nacional titulat: "Educació esportiva, diversitat i ciutadania".

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

ii. La posició de França

Accions positives per desenvolupar un joc net i ètic en relació amb l'esport a França

III. Exemple d'inclusió a través d'accions esportives

7.45. El seu paper no és tant crear mecanismes d'inclusió social a través de l'esport, sinó identificar, coordinar i donar suport als mecanismes que sorgeixen de professionals que treballen a nivell regional i departamental en el marc dels serveis descentralitzats de l'Estat. Aquest treball es va concebre a la llum de la diversitat de pràctiques en aquest sector. A continuació, donem un exemple, però no és exhaustiu pel que fa a la complexitat del paisatge d'inclusió social a través de l'esport a França:

- Nom del projecte: Another image for women in the travellers' community 'Gens du voyage'
- Audiència objectiu: dones a "Gens du voyage"
- Concepte: Implica tallers de lectura i escriptura, activitat física i sessions esportives per promoure la imatge positiva que les dones haurien de tenir d'elles mateixes.
- Finançament: Consell General (departament)

¹³⁵ "Gens du voyage" és un concepte administratiu creat en la legislació francesa per designar la comunitat de viatgers sense llar que viatja d'una ciutat a una altra, sovint en cara Són, en efecte, ciutadans francesos integrats econòmicament, practicant els comerços de comerciants de carrer i recinte firal en particular, i que inicialment van triar una vida ambulat. Però la seva forma de vida no els permet inscriure els seus fills en escoles o clubs esportius perquè la durada de la seva estada al mateix territori és de vegades molt curta (d'uns pocs dies a uns mesos).

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

ii. La posició de França

Accions positives per desenvolupar un joc net i ètic en relació amb l'esport a França

IV. Programa educatiu federal (PEF): Educant els educadors, els jugadors i el seu entorn “En el futbol, juga per les regles!”

7.46. A la iniciativa de la Federació Francesa de Futbol (FFF), aquest programa està dirigit als clubs, als seus educadors i als seus voluntaris perquè els jugadors i els seus amics i familiars es beneficiïn d'habilitats educatives.

La federació ha dissenyat aquest programa per donar suport als clubs i ajudar-los a tenir un paper de caire més educatiu, per sensibilitzar els llicenciats i altres sobre els valors fonamentals del futbol i restaurar la imatge del joc al públic general i a les autoritats locals. Després d'un experiment pilot el 2013 a la regió de Maine, el programa s'ha ofert per a cada temporada des de 2014.

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

ii. La posició de França

Accions positives per desenvolupar un joc net i ètic en relació amb l'esport a França

IV. Programa educatiu federal (PEF): Educant els educadors, els jugadors i el seu entorn “En el futbol, juga per les regles!”

7.47. Diferents recursos es posen a disposició de les regions franceses que desitgen participar en aquest programa.

Un espai d'Internet està dedicat a les notícies del Programa Federal d'Educació i una persona en cada club s'encarrega de formar els educadors i seguir-los en el seu enfocament educatiu als professionals. S'ha desenvolupat una eina en forma d'un arxiu format per quatre parts (un full de ruta educatiu, fulls d'ensenyament, eines complementàries, fulls de referència). També s'ha produït una carta de compromís que marca la voluntat del club d'inscriure's al programa: 'Incollables du Foot' amb més de 200 preguntes i respostes relacionades amb els temes 'PEF'.

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

ii. La posició de França

Accions positives per desenvolupar un joc net i ètic en relació amb l'esport a França

IV. Programa educatiu federal (PEF): Educant els educadors, els jugadors i el seu entorn “En el futbol, juga per les regles!”

7.48. El PEF es divideix en dos components principals: les “regles de la vida” d’una banda, i les “regles del joc” de l’altra. Cadascun d’aquests temes es divideix en tres parts:

a) Les regles de la vida:

- **Salut:** aprendre a preservar el capital de salut d’un mateix; retransmetre els missatges adequats per preparar-se bé per a l’esport; consciència dels riscos de les pràctiques addictives, com l’abús de drogues.
- **Compromís ciutadà:** adoptar un comportament exemplar en l’esport; permetent el descobriment de diferents rols i responsabilitats al vostre club; fomentant la diversitat i l’acceptació de la diferència.
- **Medi ambient:** sensibilitzar sobre la importància del reciclatge i fomentar l’aparició d’un comportament eco-responsable; fomentant l’ús del transport verd.

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

ii. La posició de França

Accions positives per desenvolupar un joc net i ètic en relació amb l'esport a França

IV. Programa educatiu federal (PEF): Educant els educadors, els jugadors i el seu entorn “En el futbol, juga per les regles!”

7.48. b) Les normes del joc.

- **Joc net:** desenvolupament de l'esportivitat; promoure la noció de respecte en l'esport; recompensant gestos positius i bones actituds.
- **Regles del joc i arbitratge:** desenvolupant la pràctica de l'arbitratge; transmetent el coneixement de les regles / lleis del joc; conèixer i entendre sancions.
- **Cultura de futbol:** desenvolupant el coneixement del món del futbol; entendre l'entorn institucional del club; respectant i gaudint de la dimensió col·lectiva de l'activitat.

Figura 12: Els PEF a França tenen com a objectiu desenvolupar coneixements sobre les regles i lleis de l'esport.

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

ii. La posició de França

Accions positives per desenvolupar un joc net i ètic en relació amb l'esport a França

IV. Programa educatiu federal (PEF): Educant els educadors, els jugadors i el seu entorn “En el futbol, juga per les regles!”

7.49. Per tant, un rol important es deposita en el club local. Això afavoreix la inscripció del club a la PEF, garanteix la difusió de les habilitats que es desenvolupen en un període de temps i per categoria d'edat, i garanteix que organitzi reunions per a educadors, àrbitres, pares, etc.

El personal, els entrenadors i els pares també participen en aquest programa, ja que són destinataris i divulgadors del kit d'eines, en la mesura que són ells qui implementen el programa i a qui es transmeten les habilitats educatives. El programa s'adreça a tots els clubs amb jugadors de 5 a 18 anys d'edat, amb l'objectiu d'arribar al 80% d'aquest grup d'edat. Uns 141 clubs de futbol locals s'han compromès a utilitzar les eines proposades per la Federació Francesa de Futbol. En tres anys, més de 500 clubs han declarat que són participants en el PEF. És lamentable que no s'hagi afegit cap avaluació qualitativa detallada a aquest informe quantitatiu de participació del club.

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

ii. La posició de França

Campanyes per ètica o joc net a França: Un cas de “negocis sense acabar”?

7.50. Malgrat aquestes diverses iniciatives a França, segueix sent difícil d'establir l'impacte real d'aquestes campanyes

Com en el Regne Unit, la majoria del temps no es proposen mesures o indicadors específics, no es fa cap avaluació detallada, i en general no hi ha cap pla a llarg termini per mesurar cap evolució real del comportament, actituds i valors desplegats pels diferents protagonistes. Al mateix temps, les campanyes sovint romanen molt àmplies (contra la violència, contra el racisme, etc.), amb pocs detalls que es fan explícits. Els discursos són sovint retòrics, insuficients i repetitius, i manquen d'innovació. Sovint es perceben com a irrellevants, encara que les diverses institucions utilitzen cada vegada més eines i enfocaments que són més “de moda”, com ara xarxes socials i multimèdia, d'una manera més sistemàtica. Això, almenys, augmenta l'interès entre els joves, i millora la difusió i la visibilitat per a un públic més ampli.

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

ii. La posició de França

Campanyes per ètica o joc net a França: Un cas de “negocis sense acabar”?

7.51. A més, malgrat els importants mitjans que es poden implementar, ja sigui a nivell institucional (ministeris, organitzacions públiques regionals o departamentals, federacions esportives) o més nivells locals (clubs, grups voluntaris, associacions, etc.), hi ha una manca de coneixements entre els professionals, els pares i fins i tot el personal de les accions implementades.

Per exemple, l'informe presentat a la WADA com a part del contracte de dopatge (2014) va ressaltar la ignorància dels recursos, les lleis i les accions adoptades per combatre el dopatge. Per exemple, per a la pregunta: Considera que els òrgans polítics (governos, ministeris, etc.) del seu país busquen lluitar activament contra el dopatge (condemnació severa, prevenció, consciència dels perills per a la salut, etc.), el 43,1% dels 572 participants de l'enquesta van respondre dient: “Absolutament no” o “No” Aquest resultat és encara més pronunciat en altres llocs, segons el país i el gènere dels enquestats, sent els participants/es espanyols/es encara més contundents en aquesta observació que els participants francesos.

7. Exemples Seleccionats de Contextos Institucionals Nacionals

ii. La posició de França

Campanyes per ètica o joc net a França: Un cas de “negocis sense acabar”?

7.52. Pel que fa als cossos esportius, els resultats són poc més tranquil·litzadors. Per a la pregunta: Creus que els cossos esportius (federacions, lligues, comitès olímpics) del teu país estan lluitant activament contra el dopatge (condemnaió severa, prevenció, consciència de riscos per a la salut, etc.), un 67,1% dels 572 participants van respondre “Sí” o ‘Absolutament sí.

Però també es van observar els mateixos efectes per països i per sexe. Tanmateix, el 78,5% dels enquestats coincideixen que els mitjans de comunicació (televisió, ràdio, premsa i internet) parlen més sobre el dopatge en els últims anys. L'enquesta també mostra que els participants van sentir certa injustícia pel que fa a les mesures adoptades per combatre el dopatge. De fet, en resposta a la pregunta: Creieu que la política del vostre país en la lluita contra el dopatge és més severa que la de la majoria dels altres països ?, només el 33,8% dels participants va respondre dient “Sí” o “Absolutament, sí”. Aquest sentiment és més elevat entre els enquestats espanyols que els francesos, i entre les dones que els homes. Indicadors idèntics o altres indicadors quantitius es podrien mobilitzar a nivell nacional a França per verificar l'impacte de certes campanyes de “joc net” contra l'incivisme, la violència, etc. -o, al contrari, campanyes de promoció de noves accions o bones pràctiques.

8. Quin és el Següent Pas? E4S - Una Nova Direcció

8.1. Hem considerat breument el panorama actual i els debats entorn de qüestions de joc net i ètica de l'esport a Europa, centrant-nos especialment en els darrers apartats amb una mica més de detall sobre les polítiques i pràctiques vigents en dos dels socis nacionals de l'E4S. Regne Unit i França.

És una imatge complexa, dinàmica i fluida que hem tractat de descriure: per exemple, els diferents esports semblen tenir respostes diferents a la pregunta sobre l'equitat; en segon lloc, tot i que la situació està millorant, l'accés a l'esport encara és sovint limitat per a comunitats marginades i dones en moltes parts d'Europa; en tercer lloc, la naturalesa de l'afició pot i influeix en els enfocaments de l'equitat en l'esport d'equip d'elit; en quart lloc, l'esport recreacional i l'esport d'elit semblen tenir diferents agendes en relació amb l'equitat operacional; en cinquè lloc, els projectes per promoure l'equitat en l'esport sovint no tenen coordinació nacional i internacional; en sisè lloc, les agències governamentals i d'altres organismes pan-europeus i nacionals poden centrar-se fortament en el que diuen és la importància de promoure el comportament ètic en l'esport, però els recursos al voltant de la implementació, l'avaluació i la mesura de la seva eficàcia semblen extremadament limitats; i, finalment, els mitjans de comunicació que informen sobre l'ètica esportiva semblen incoherents i, de vegades, poc útils.

8. Quin és el Següent Pas? E4S - Una Nova Direcció

8.2. En resum, la retòrica entorn de l'equitat i l'accés a les oportunitats esportives continua sent forta a Europa, i els projectes individuals poden obtenir un considerable suport popular i poden ser superficialment impressionants.

Però el desenvolupament d'uns principis generals més pragmàtics, que es poden aplicar i avaluar eficaçment, és relativament feble. En part això és degut a que, com el nostre esdeveniment E4S a Leicester, "Is Sport Fair", ha demostrat, fins i tot per a professionals esportius hi ha àrees grises al voltant de definir el que és acceptable pel que fa a al joc i la flexió de regles en un esport seriós i el que és inacceptable i considerat trampa. Finalment, hi ha dificultats per proporcionar orientació per als joves sobre la importància de comportar-se èticament en l'esport quan els seus models a vegades semblen estar operant dins d'un codi moral un tant diferent; un que està destinat majoritàriament a els alts requeriments de la seva feina.

8. Quin és el Següent Pas? E4S - Una Nova Direcció

- 8.3.** El treball del grup E4S s'ha centrat més en considerar l'equitat en l'esport recreatiu i de base que enfrontar-se a les contradiccions en els nivells d'elit o professional de la competència, encara que alguns socis E4S practiquen el seu esport de manera molt seriosa.

Volem parlar breument en el que segueix sobre dues iniciatives que han informat el nou treball d'E4S. El primer consisteix en la promoció dels "Grans Sis": un conjunt de principis il·lustrats fàcilment entesos que podrien servir de guia general per als joves d'esports aficionats i de base a tot Europa. Aquests s'han pilotat al Regne Unit, però han estat aprovats pels altres socis E4S. El segon és el desenvolupament a Espanya d'una aplicació per informar i analitzar exemples positius i negatius d'ètica en contextos esportius, especialment clubs. Aquesta aplicació permet que els entrenadors, pares i altres informin sobre el que veuen i experimenten, creant així una imatge de patrons conductuals generals dels clubs esportius, alhora que permeten rebre informació útil per ajudar els entrenadors i pares a tractar amb problemes ètics.

8. Quin és el Següent Pas? E4S - Una Nova Direcció

i. AFC Barwell i els “grans sis”

8.4. El llogaret de Barwell és una població civil modesta i poc distingida a uns 12 quilòmetres al sud-oest de la ciutat de Leicester a la regió de l'est de Midlands del Regne Unit.

El poble té una població majoritàriament blanca de prop de 8.750 persones i no és especialment rica ni terriblement pobre. Principalment a causa de l'aportació econòmica d'un inversor local, el club de futbol adult adult local, Barwell FC, és el club masculí adult amb la millor posició de lliga a Leicestershire, després del campió anglès de la Premier League de 2016, Leicester City FC. Mentrestant, el club juvenil local del poble, AFC Barwell, acull més de 300 infants setmanals (principalment nens), la majoria dels quals provenen del poble i de les àrees properes de Hinckley i Earl Shilton de Leicestershire.

8. Quin és el Següent Pas? E4S - Una Nova Direcció

i. AFC Barwell i els “grans sis”

- 8.5.** AFC Barwell entrena i juga els seus partits a casa en el local comú (un parc públic) i té una seu del club modesta però moderna i vestuaris.

El club no té un un historial real d'èxit en el joc. En canvi, AFC Barwell és possiblement millor conegut en l'àrea local pel seu apropament ètic i esperit esportiu: ha escrit codis de conducta dirigits als seus joves jugadors, entrenadors i pares, i un apropament a la pràctica esportiva que prioritzi l'equitat per sobre de la importància de guanyar. Tal i com un pare de Barwell digué al descriure el club:

‘L'equitat és la primera cosa - tothom juga segons les regles. L'esperit d'equip també -tots treballen plegats com un equip. No hi ha cap persona que estigui per sobre de ningú. A Barwell tenen bons tècnics que desenvolupen els infants i treballen com un equip. Tots passen pels cursos d'entrenador de FA i saben què implica.’ (‘Jayne’, parent)

8. Quin és el Següent Pas? E4S - Una Nova Direcció

i. AFC Barwell i els “grans sis”

- 8.6.** Entrevistes com aquestes dirigides per E4S amb els entrenadors i pares d'AFC Barwell en el 2016, suggereixen fortament que la inclusivitat i els valors positius defensats pel club pesen més que cap desig urgent d'èxit a la pista.

El club també té una secció inclusiva, un equip que acull a gent jove de totes les edats que poden tenir dificultats de comportament o d'altres. Un entrenador del club va resumir els valors troncal de l'AFC Barwell així:

'Penso que Barwell té valors genials. És part del ADN de Barwell. Està en el llibre que et donen. Està en la ètica del club: som justos, club equitatiu. Penso que la diversió és un dels nostres valors fonamentals. Treball en equip - Penso que obtenim valors molt bons de l'essència.

És un bon conjunt de persones el que hi ha aquí, algunes persones conduïdes que viuen i ho respiren.' ('Brian', entrenador de l'AFC Barwell)

8. Quin és el Següent Pas? E4S - Una Nova Direcció

i. AFC Barwell i els “grans sis”

8.7. Acceptant que els seus propis codis d'ètica desenvolupats localment es basen en la paraula i, en lloc de ser llargs i poc exigents -els seus fills, pares o entrenadors els llegien realment?- el 2016, AFC Barwell va adoptar l'esquema de “Gran sis” sobre equitat en l'esport desenvolupat pels seus entrenadors i col·legues a Europa en el projecte E4S.

Hi ha sis principis bàsics sobre com jugar equitativament, respectar els adversaris i representants, i escoltar als entrenadors abans que als altres. Després el club va produir una gamma de pòster en color per a cada un del “Gran sis” en Barwell, utilitzant imatges del club dels jugadors joves. La figura 13 és una còpia del conjunt del pòster del “Gran sis”, representant els temes clau i alguns dels joves jugadors del Barwell.

8. Quin és el Següent Pas? E4S - Una Nova Direcció

i. AFC Barwell i els “grans sis”

- 8.8.** Aquests posters ara són utilitzats pels entrenadors i estan a les parets de l'AFC Barwell clubhouse.

El club també planeja produir targetes informatives més petites, cobrint tots els sis elements del codi pel seu ús amb els jugadores joves. Lligues junior locals a Leicestershire estan també interessades en adoptar els ‘Grans sis’ pels seus propis membres. El 2017, l'E4S avaluarà l'impacte del “Gran Sis” a les persones de Barwell, inclosos els pares i els jugadors més joves del club.

Figura 13: Els “Grans sis” a l'AFC Barwell.

8. Quin és el Següent Pas? E4S - Una Nova Direcció

ii. II El programa d'Esport i Ètica Sant Cugat Creix, a Espanya

8.9. Possiblement un dels models individuals existents més sofisticat per a supervisar l'equitat i ètica en el context d'esports locals a Europa ve d'Espanya.

Durant el període 2015/26 l'autoritat esportiva de Sant Cugat, una ciutat just fora de Barcelona, va posar en marxa un sistema d'avaluació contínua i un programa de treball Sant Cugat Creix, relacionat amb la mesura i manteniment de valors en una àmplia gamma de clubs esportius locals. El sistema tenia com a objectiu generar una cultura en l'esport local que fomenti el debat entre individus i grups esportius pel que fa a la promoció d'alguns dels valors fonamentals positius de l'esport.

8. Quin és el Següent Pas? E4S - Una Nova Direcció

ii. II El programa d'Esport i Ètica Sant Cugat Creix, a Espanya

8.10. Aquest nou sistema té com a objectiu desenvolupar la capacitat de tots els agents implicats: entrenadors, pares i atletes joves, en l'observació i anàlisi de comportaments ètics i desafiants produïts en els camps de l'esport, ja sigui en entrenaments o competicions, o en situacions relacionades, tant abans com després de la participació activa.

Són després subjecte de posteriors anàlisis quantitatives i qualitatives dutes a terme per un psicòleg esportiu. Això proporciona un registre dels exemples de bones pràctiques i l'extensió i els tipus de problemes que prenen part a l'esport local i obre el camí per a la producció de polítiques i programes destinats a recompensar l'esportivitat i abordar les dificultats emergents.

L'esquema es divideix en quatre elements:

- **Formació i informació:** els atletes i entrenadors reben formació en relació amb el comportament ètic preferit en l'esport i els sistemes existents per registrar qualsevol incidència. S'ofereixen als entrenadors sessions de formació sobre com funciona el projecte i com abordar qüestions d'equitat en l'esport. Els ajudants de l'entrenador destaquen que l'objectiu en l'esport local és "no guanyar sinó créixer", que l'equació de rendiment és TALENT + MOTIVACIÓ, i que treballar com a equip significa que 1 + 1 pot ser igual a 3. Els pares i altres agents també reben informació sobre els estàndards de comportament requerits i sobre com funciona el sistema d'informes;

8. Quin és el Següent Pas? E4S - Una Nova Direcció

ii. II El programa d'Esport i Ètica Sant Cugat Creix, a Espanya

- 8.10.**
- **Enregistrament online dels comportaments observats**
- Un formulari online és dissenyat per a cada un d'aquells implicats, fet que permet un enregistrament dels incidents més fàcil.
 - **Feedback** - Tots els enregistraments dels incidents i de les accions i respostes dels entrenadors són avaluades pels psicòlegs de l'esport implicats en el projecte amb una visió per a oferir suport i consell en futures accions i polítiques.
 - **Anàlisi "global" dels registres:** el Comitè Tècnic del projecte analitza tots els registres amb l'objectiu de configurar el comportament i les necessitats futures de totes les persones i grups implicats.

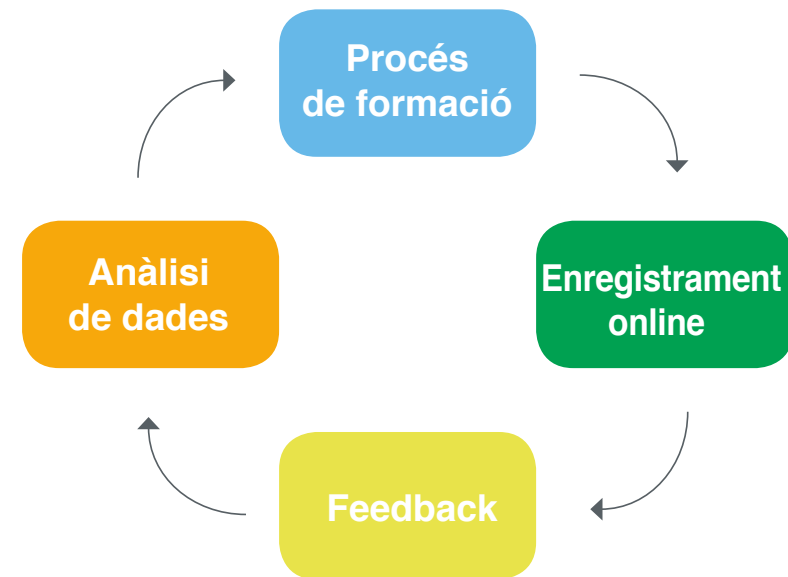

Figura 14: El Model de Feedback de Creix de Sant Cugat.

8. Quin és el Següent Pas? E4S - Una Nova Direcció

ii. El programa d'Esport i Ètica Sant Cugat Creix, a Espanya

8.11. Pel juny de 2016 aquest enfoc ja havia cobert aproximadament 5,000 atletes i més de 300 entrenadors d'esports locals a Sant Cugat i als voltants, que anaven des de rugby, hockey, volleyball fins a futbol, entre d'altres.

En el primer any d'activitat el projecte havia produït 284 informes d'entrenadors i 48 dels pares. En els dos grups, aproximadament la meitat de tots els casos van identificar exemples positius presentats del comportament ètic del joc just. Les figures 15 i 16 proporcionen una indicació temprana de com les dades són analitzades i presentades.

Entrenament

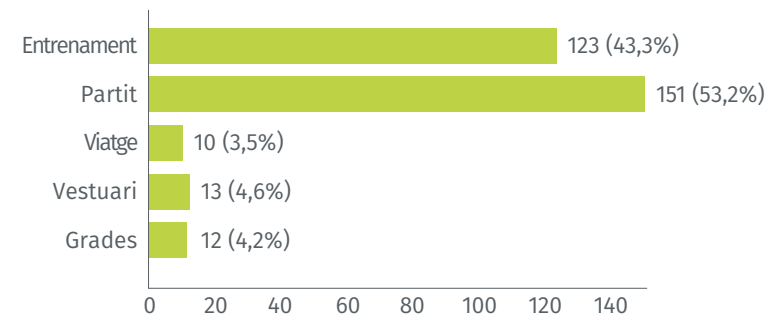

Figura 15: On va tenir lloc l'incident? En l'entrenament, en el partit, en una excursió, en els vestuaris o a les grades?

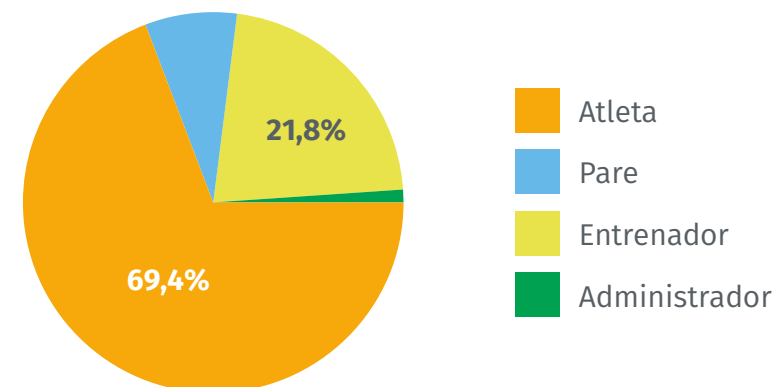

Figura 16: Qui va causar l'incident? Atleta, pare, entrenador o administrador?

8. Quin és el Següent Pas? E4S - Una Nova Direcció

ii. El programa d'Esport i Ètica Sant Cugat Creix, a Espanya

8.12. Un nou canvi ha tingut lloc per a introduir una sessió d'”Estirament dels valors” o sessió PEACE d'al voltant de 5-10 minuts al final de cada entrenament o activitat de preparació a Espanya.

Això és utilitzat per a ‘relaxar’ els atletes però també per a involucrar-los en debats sobre practicar esport de forma justa i amb preocupacions ètiques. Construint i desenvolupant l'èxit del model de Sant Cugat, el grup E4S està actualment desenvolupant els seus propis informes, comentaris i l'aplicació d'anàlisi sobre equitat i ètica en l'esport es posarà a disposició dels clubs esportius d'Europa. Utilitzant aquesta tecnologia, esperem construir una imatge més útil de la ‘condició’ d'esport no professional a Europa i desenvolupar noves idees sobre maneres de tractar amb problemes rutinaris d'esports i promoure comportament ètic en contextos esportius.

8. Quin és el Següent Pas? E4S - Una Nova Direcció

iii. El programa d'Esport i Ètica Sant Cugat Creix, a Espanya

8.13. Més enllà d'aquestes propostes específiques que podrien escollir els clubs esportius a Europa per a fer servir per tal de desenvolupar més comportaments ètics entre atletes, entrenadors o pares -com ara l'AFC Barwell 'Big Six' a Anglaterra, o el Programa d'Esport i Ètica Sant Cugat Creix, a Espanya- és també útil reflexionar en com podríem desenvolupar millor més elements, genèrics o comuns, d'un codi ètic per l'esport a Europa.

Aquests poden després posar-se en marxa en qualsevol esport o estructura esportiva implicada.

Així, basades en els codis ètics inicialment desenvolupats per cada associat en l'ES4, unes discussions detallades i anàlisis ens han permès identificar alguns temes bàsics o estructures que podrien ser un codi ètic comú per l'esport. Aquestes temes generals resumeixen els valors que són primer de tot identificats com a comportaments ètics estructurals en contextos esportius. Aquests valors esportius comuns estan organitzats al voltant de quatre eixos:

- **Respecte** - Aquest valor tracta amb totes les normes o lleis implicades en activitats esportives (normes socials; normes institucionals, normes de jocs, etc.) i un compromís amb els altres de que cada participant ha de respectar les normes i contribuir al desenvolupament harmoniós de la vida de la comunitat a través de l'esport.
- **Esperit d'equip i solidaritat** - Aquest valor accepta tant les debilitats com els punts forts de cada participant, però promou en l'equip esportiu la motivació col·lectiva i positiva del grup per sobre de l'individualisme.
- **Responsabilitat** - Aquest valor insisteix en que els individus prenguin responsabilitat del seu propi comportament vers els companys d'equip, adversaris i funcionaris.
- **Mentalitat** - Aquest valor demanda que, a més de demostrar confiança en les seves habilitats esportives i pròpies, tots els participants també han de demostrar una humilitat i modèstia adequades en les seves activitats i comportaments esportius.

8. Quin és el Següent Pas? E4S - Una Nova Direcció

iii. Un nou codi ètic pels clubs esportius d'Europa

8.14. Cadascun d'aquests valors pot ser utilitzat per a promoure comportament pro-social en contextos esportius i podem treballar per a regular i controlar el comportament anti-social o poc esportiu.

Depèn de cada organització esportiva la implementació del codi i les accions requerides adreçades a assolir aquests objectius comuns mentre es tenen en consideració, és clar, problemes locals i les seves pròpies característiques culturals, esportives, institucionals i polítiques. L'anàlisi, comparació i combinació de diversos codis ètics inicialment proposats per cada soci, ha fet possible demostrar que aquests principis ètics no només són aplicats a atletes sino que també preocupen a tots els grups d'interès implicats en la relació amb atletes, entrenadors, líders esportius, voluntaris i pares.

8. Quin és el Següent Pas? E4S - Una Nova Direcció

iii. Un nou codi ètic pels clubs esportius d'Europa

8.15. En efecte, tal i com ha estat mostrat al llarg d'aquest document, tota aquesta gent contribueix al desenvolupament moral dels joves a través de l'esport, i constitueixen els principals punts de referència, models i reguladors del comportament promulgat pels joves en contextos esportius.

Els quatre valors presentats anteriorment poden ser englobats en el comportament d'estil pro-social comú per a tots els interessats, o podem fer-lo específic només per a un d'ells.

8. Quin és el Següent Pas? E4S - Una Nova Direcció

iii. Un nou codi ètic pels clubs esportius d'Europa

8.16. Un dels millors millors científics del món, Albert Einstein, va dir una vegada que 'jugar és la major forma de recerca'. Aquest rol alegre i explorador de jugar i fer esport per a la gent jove hauria de ser encoratjat i protegit.

La rivalitat és, és clar, una característica central de satisfer la competició d'esports organitzats, però mantenir tal oposició i una determinació a guanyar entre límits morals acceptables hauria de ser també un dels més alts valors tant en l'esport recreatiu com en el seriós.¹³⁶ L'esport necessita adversaris disposats i responsables, imparcials i confidencials, tan sols per a que sigui significatiu i tingui sentit: per a fer-lo un veritable concurs. Així doncs, valorar tots els participants en la pràctica de l'esport és la base d'un mutualisme saludable; un que s'esforça tant per la victòria en l'esport com per experimentar la profunda satisfacció que només ve de saber que es juga el partit amb honor, amb respecte als adversaris i dins de les regles.

¹³⁶ R. Simon, *The Ethics of Sport*, p. 216

twitter.com/ethics4sports

www.facebook.com/ethics4sports

www.instagram.com/ethics4sports

www.ethics4sports.eu

Associats:

Autor:

Financiat per:

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

